

Convention on Wetlands
 Convention sur les zones humides
 Convención sobre los Humedales

ရမ်ဆာလက်စွဲစာအုပ်

ပဉ္စမအကြိမ်

၂၀၁၆

ရမ်ဆာကွန်ဗင်းရှင်း၏
 စတုတ္ထအကြိမ်မြောက်
 မဟာဗျူဟာ စီမံချက်
 ၂၀၁၆ - ၂၀၂၄

ရမ်ဆာလက်စွဲစာဆောင် (၂)
 ရေဝင်ဒေသများဆိုင်ရာ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ
 ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုအဖွဲ့

Convention on Wetlands
 Convention sur les zones humides
 Convención sobre los Humedales

ရမ်ဆာရေဝပ်ဒေသကွန်ဗင်းရှင်း

ရေဝပ်ဒေသများကွန်ဗင်းရှင်း (ရမ်ဆာမြို့၊ အီရန်နိုင်ငံ၊ ၁၉၇၁ ခုနှစ်) သည် ကမ္ဘာတစ်ဝန်းလုံးတွင် စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုရရှိရေးကို အထောက်အကူပြုရေးအတွက် ဒေသအဆင့်၊ နိုင်ငံအဆင့်နှင့် နိုင်ငံတကာအဆင့်တွင် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် ရေဝပ်ဒေသများ ထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့် အကျိုးရှိစွာ အသုံးပြုခြင်းကို ဆောင်ရွက်ရန် ရည်ရွယ်သည့် နိုင်ငံတကာ သဘောတူညီချက် တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလအထိ နိုင်ငံပေါင်း ၁၆၉ နိုင်ငံမှ ကွန်ဗင်းရှင်း အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံအဖြစ် ဝင်ရောက်ခဲ့ပြီး ကမ္ဘာတစ်ဝန်းတွင် ဟက်တာ သန်းပေါင်း ၂၁၄ သန်းကျော်နှင့် ညီမျှသည့် ရေဝပ် ဒေသ ပေါင်း ၂,၂၂၀ ကျော်ကို နိုင်ငံတကာအရေးပါသည့် ရမ်ဆာရေဝပ်ဒေသစာရင်းတွင် ထည့်သွင်း သတ်မှတ် ထားပြီးဖြစ်ပါသည်။

ရေဝပ်ဒေသများ

ကွန်ဗင်းရှင်း အပိုဒ် ၁ တွင် ရေဝပ်ဒေသကို “ သဘာဝ သို့မဟုတ် လူတို့ဖန်တီးထားသော၊ ယာယီ သို့မဟုတ် အမြဲတမ်း၊ ရေသေ သို့မဟုတ် စီးဆင်းနေသော ရေချိုများ၊ ရေကျချိန်၌ အနက် ၆ မီတာထက် မကျော်သော ပင်လယ်ရေပြင် ဧရိယာများအပါအဝင် ရေငန်ရှိနေသည့် ရွှံ့နွံတောများ၊ ရေလွှမ်းနေသောနေရာများ၊ စိမ့်မြေ သို့မဟုတ် ရေဝပ်နေသောနေရာများ” ဟု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆို ထားပါသည်။

ကွန်ဗင်းရှင်း၏ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်အရ ရေဝပ်ဒေသများတွင် ရွှံ့နွံတောများ၊ စိမ့်မြေများ၊ ရေလွှမ်းလွင်ပြင်များ၊ မြစ်များနှင့်ကန်များ အစရှိသည့်ကုန်းတွင်းပိုင်းနေရင်းဒေသအများအပြားနှင့် ရေငန်ရွှံ့နွံတောများ၊ ဒီရေတောများ၊ ဒီရေဝပ်ရွှံ့နွံများ၊ ပင်လယ်မြက်ခင်းပြင်များ သန္တာကျောက်တန်း များနှင့် ဒီရေကျချိန်၌ ၆ မီတာထက်မနက်သော အခြားအဏ္ဏဝါဧရိယာများ အစရှိသည့် ကမ်းရိုးတန်း ဧရိယာများ ပါဝင်ပါသည်။

မူပိုင်ခွင့် © ရမ်ဆာကွန်ဗင်းရှင်း အတွင်းရေးမှူးချုပ်ရုံး (၂၀၁၆)

ဒီဇိုင်း - Larissa Bouquerel, www.larissab.fr

ခါတ်ပုံမူပိုင်ခွင့် - ရမ်ဆာအတွင်းရေးမှူးချုပ်ရုံး

Convention on Wetlands
Convention sur les zones humides
Convención sobre los Humedales

ရမ်ဆာလက်စွဲစာအုပ်

ပဉ္စမအကြိမ်

၂၀၁၆

ရမ်ဆာကွန်ပင်းရှင်း၏
စတုတ္ထအကြိမ်မြောက်
မဟာဗျူဟာ စီမံချက်
၂၀၁၆ - ၂၀၂၄

ရမ်ဆာလက်စွဲစာဆောင် (၂)

ရေဝပ်ဒေသများဆိုင်ရာ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ

ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုအဖွဲ့

ရမ်ဆာမဟာဗျူဟာစီမံချက် ၂၀၁၆-၂၀၂၄

မျှော်မှန်းချက်၊ လုပ်ငန်းတာဝန်၊ ရည်မှန်းချက်နှင့် ပန်းတိုင်များ

မဟာဗျူဟာပန်းတိုင် ၁

ရေဝပ်ဒေသများဆုံးရှုံးပျောက်ကွယ်ခြင်းနှင့် အဆင့်အတန်း ကျဆင်းခြင်းများကို ဖြစ်ပေါ်စေသည့် အကြောင်းရင်းများကို ဖြေရှင်းရန်။

မဟာဗျူဟာပန်းတိုင် ၂

ရမ်ဆာရေဝပ်ဒေသကွန်ယက်ကို ထိရောက်စွာကာကွယ်ထိန်းသိမ်းရန်နှင့် စီမံခန့်ခွဲရန်။

- (၁) ရေဝပ်ဒေသများ၏ အကျိုးကျေးဇူးများကို ဒေသအဆင့်နှင့် နိုင်ငံအဆင့်များတွင် ဆောင်ရွက်နေသော ရေ၊ စွမ်းအင်၊ သတ္တုတူးဖော်ခြင်း၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ ခရီးသွားလုပ်ငန်း၊ မြို့ပြဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်း၊ အခြေခံအဆောက်အအုံ၊ စက်မှုလုပ်ငန်း၊ သစ် တော၊ ငါး၊ ပုစွန်မွေးမြူခြင်း၊ ငါးလုပ်ငန်း စသည့် အဓိက ကဏ္ဍများနှင့် ဆက်စပ်နေသော ဒေသအဆင့်နှင့် နိုင်ငံအဆင့် မူဝါဒများ၊ မဟာဗျူဟာများနှင့် စီမံချက်များတွင် ထည့်သွင်းရန်။
- (၂) ရေဝပ်ဒေသများမှ ရေထုတ်ယူသုံးစွဲရာတွင် ရေဝပ်ဒေသများ၏ လုပ်ငန်းများနှင့် မြစ်ဝှမ်းအဆင့်သို့မဟုတ် ကမ်းရိုးတန်းဒေသအဆင့်၌ ဝန်ဆောင်မှုများ ပံ့ပိုးပေးခြင်းလုပ်ငန်းများကို အပြည့်အဝ ဆောင်ရွက်နိုင်စေရေး ရေဝပ်ဒေသများ၏ ဂေဟစနစ်လိုအပ်ချက်များကို ထိခိုက်မှုမရှိစေဘဲ သုံးစွဲရန်။
- (၃) အစိုးရနှင့် ပုဂ္ဂလိကဏ္ဍများမှ ရေနှင့် ရေဝပ် ဒေသများ အကျိုးရှိစွာအသုံးပြုခြင်း နည်းလမ်း ကောင်းများနှင့် လမ်းညွှန်ချက်များကို လိုက်နာကျင့်သုံးပြီးဖြစ်ရန်။
- (၄) ပြင်ပမှ ကျူးကျော်ဝင်ရောက်လာသော မျိုးစိတ်များနှင့် ပြန့်ပွားဝင်ရောက်လာစေသည့် လမ်းကြောင်းများကို ဖော်ထုတ်ရန်၊ ဦးစားပေးနှိမ်နင်းရမည့် မျိုးစိတ်များကို ထိန်းချုပ်သုတ်သင်ရန်၊ နှိမ်နင်း ဆောင်ရွက်မည့် အစီအမံများကို ရေးဆွဲရန်နှင့် ၎င်းမျိုးစိတ်များ ဝင်ရောက်မှုနှင့် ပြန့်ပွားလာမှုတို့ကို ထိန်းချုပ်ဆောင်ရွက်ရန်။

- (၅) ရမ်ဆာရေဝပ်ဒေသများ၏ ဂေဟစနစ် ဝိသေသလက္ခဏာများကို ထိရောက်သည့် အစီအစဉ်များ ချမှတ်ခြင်းနှင့် ဘက်ပေါင်းစုံ စီမံခန့်ခွဲခြင်း နည်းလမ်းများဖြင့် ထိန်းသိမ်းရန်နှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရန်။
- (၆) ရမ်ဆာရေဝပ်ဒေသများ ကွန်ယက်၏ အရေအတွက်၊ ဧရိယာနှင့် ဂေဟစနစ် ချိတ်ဆက်မှုများ၊ အထူးသဖြင့် နယ်နိမိတ် ထိစပ်နေသည့် နေရာများနှင့် ထိန်းသိမ်းမှု မရှိသေးသည့် ဂေဟစနစ် ဒေသကြီးများရှိ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ထားခြင်း မရှိသေးသည့် ရေဝပ်ဒေသအမျိုးအစားများ သိသိသာသာများပြား လာစေရန်။
- (၇) ဂေဟစနစ် ပြောင်းလဲသွားတော့မည့် နေရာများရှိ ခြိမ်းခြောက်မှုအန္တရာယ်များကို ဖြေရှင်းပြီး ဖြစ်ရန်။

မျှော်မှန်းချက်

“ရေဝပ်ဒေသများကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရန်၊ အကျိုးရှိစွာအသုံးပြုရန်၊ ပြန်လည်ထူထောင်ရန်နှင့် ရေဝပ်ဒေသများ၏ တန်ဖိုးနှင့် အကျိုးကျေးဇူးများကို သိရှိတန်ဖိုးထားစေရန်”

ရမ်ဆာကွန်ဗင်းရှင်း၏ လုပ်ငန်းတာဝန်။ ရေဝပ်ဒေသများ ထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့် အကျိုးရှိစွာအသုံးပြုခြင်းကို ဒေသအဆင့်၊ နိုင်ငံအဆင့်နှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အဆင့်တွင် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်း၌ စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ရရှိရေးကို အထောက်အကူပြုစေရန်။

မဟာဗျူဟာပန်းတိုင် ၃
ရေဝပ်ဒေသများ အားလုံးကို အကျိုးရှိစွာ အသုံးပြုရန်

လေးစားလိုက်နာရန်နှင့် နိုင်ငံအဆင့် ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်များ၊ နိုင်ငံတကာ သဘောတူညီချက်များနှင့် ရမ်ဆာကွန်ဗင်းရှင်း အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းများတွင် အပြည့်အဝ ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန်။

- (၈) နိုင်ငံအဆင့် ရေဝပ်ဒေသများ စာရင်းကောက်ယူခြင်းကို စတင်ပြီး၊ အပြီးသတ်ပြီး သို့မဟုတ် မွမ်းမံပြင်ဆင်ပြီး၊ ဖြန့်ဝေပြီးဖြစ်ရန်နှင့် ရေဝပ်ဒေသများ အားလုံးကို ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့် ထိရောက်စွာ စီမံခန့်ခွဲခြင်းတွင် အသုံးပြုပြီး ဖြစ်ရန်။ ရေဝပ်ဒေသများမှ ရေထုတ်ယူသုံးစွဲရာတွင် ရေဝပ် ဒေသများ၏ လုပ်ငန်းများနှင့် မြစ်ဝှမ်းအဆင့် သို့မဟုတ် ကမ်းရိုးတန်းဒေသအဆင့်၌ ဝန်ဆောင်မှုများ ပံ့ပိုးပေးခြင်း လုပ်ငန်းများကို အပြည့်အဝ ဆောင်ရွက်နိုင်စေရေး ရေဝပ်ဒေသများ၏ ဂေဟစနစ် လိုအပ်ချက်များကို ထိခိုက်မှုမရှိစေဘဲ သုံးစွဲရန်။
- (၉) ရေဝပ်ဒေသများ အကျိုးရှိစွာ အသုံးပြုခြင်းကို သင့်လျော်သည့် အတိုင်းအတာတစ်ခု (ဥပမာ မြစ်ဝှမ်းဒေသ သို့မဟုတ် ကမ်းရိုးတန်းဇုန် တစ်လျှောက်) ၌ သယံဇာတများ ဘက်ပေါင်းစုံ စီမံခန့်ခွဲမှု မှတစ်ဆင့် မြှင့်တင်ရန်။
- (၁၀) ဒေသခံများနှင့် ဌာနတိုင်းရင်းသားများ၏ ရေဝပ်ဒေသများ အကျိုးရှိစွာအသုံးပြုခြင်းနှင့် သက်ဆိုင်သည့် မိရိုးဖလာအသိပညာများ၊ နည်းလမ်းများနှင့် တီထွင်ဆန်းသစ်မှုများကို သက်ဆိုင်ရာ အဆင့်အားလုံး၌ ဒေသခံများနှင့် ဌာနတိုင်းရင်းသားများ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုဖြင့် စနစ်တကျ မှတ်တမ်းတင်ရန်။
- (၁၁) ရေဝပ်ဒေသများ၏ လုပ်ငန်းများ၊ ဝန်ဆောင်မှုများနှင့် အကျိုးကျေးဇူးများကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် သရုပ်ပြရန်၊ မှတ်တမ်းတင်ရန်နှင့် ဖြန့်ဝေရန်။
- (၁၂) အရည်အသွေး ကျဆင်းနေသော ရေဝပ်ဒေသများ၊ အထူးသဖြင့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ ထိန်းသိမ်းရေး၊ သဘာဝ ဘေးအန္တရာယ်များ လျော့ချရေး၊ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း လုပ်ငန်းများနှင့် ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှုနှင့် လိုက်လျောညီထွေဖြစ်စေရေးတို့အတွက် အရေးပါသည့် ရေဝပ်ဒေသများကို ပြန်လည်ထူထောင်၍ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရန်။
- (၁၃) ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲထိန်းသိမ်းရေးနှင့် လူမှုစီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးတို့အတွက် ပံ့ပိုးပေးလျက် ရှိသော အဓိက ကဏ္ဍများဖြစ်သည့် ရေအရင်းအမြစ်၊ စွမ်းအင်၊ သတ္တု၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ ခရီးသွားလုပ်ငန်း၊ မြို့ပြဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်း၊ အခြေခံအဆောက်အအုံ၊ စက်မှုလုပ်ငန်း၊ သစ်တော၊ ရေလုပ်ငန်း စသည့် ကဏ္ဍများသည် ရေဝပ်ဒေသများနှင့် ဆက်စပ်ပတ်သက် လာပါက ရေရှည်တည်တံ့စေရေး ထိန်းသိမ်းဆောင်ရွက်သွားရန်။

လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု ပန်းတိုင် ၄
အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်မှုကို
မြှင့်တင်ရန်

- (၁၄) သိပ္ပံဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်ချက်များနှင့် နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာ နည်းစနစ်များကို သက်ဆိုင်ရာ ကဏ္ဍများအလိုက် ရေးဆွဲရန်နှင့် မူဝါဒ ချမှတ်သူများနှင့် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်မည့် သူများထံသို့ သင့်လျော်သည့် ပုံစံများနှင့် ဘာသာစကားအသုံးအနှုန်းများဖြင့် ရောက်ရှိစေရန်၊
- (၁၅) ဒေသအဆင့် ရန်ဆာအစီအစဉ်များကို ဒေသအလိုက် အဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံများ၏ တက်ကြွစွာ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုဖြင့် အားဖြည့် ဖွဲ့စည်းသွားရန်နှင့် ရန်ဆာကွန်ဗင်းရှင်းကို အပြည့်အဝ အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် အထောက်အကူပြုသည့် နည်းလမ်းများအဖြစ် ပြောင်းလဲဖွဲ့စည်းပြီးဖြစ်ရန်။
- (၁၆) ရေဝပ်ဒေသများ ထိန်းသိမ်း ကာကွယ်ခြင်းနှင့် အကျိုးရှိစွာ အသုံးပြုခြင်းကို ဆက်သွယ်ရေး၊ စွမ်းဆောင်ရည် မြှင့်တင်ရေး၊ ပညာပေးရေးနှင့် သိမြင်နိုးကြားမှု မြှင့်တင်ရေးတွင် ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်း စဉ်းစားပြီးဖြစ်ရန်၊
- (၁၇) စတုတ္ထအကြိမ်မြောက် ရန်ဆာ မဟာဗျူဟာစီမံချက် (၂၀၁၆-၂၀၂၄) အပြည့်အဝ အကောင်အထည်ဖော်ရေးအတွက် ရန်ပုံငွေ ရရှိနိုင်မည့် ရင်းမြစ်များကို စုစည်းရန်၊
- (၁၈) နိုင်ငံတကာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကို လုပ်ငန်းအဆင့်အားလုံး၌ မြှင့်တင်ရန်၊
- (၁၉) ရန်ဆာကွန်ဗင်းရှင်းနှင့် စတုတ္ထအကြိမ်မြောက် ရန်ဆာ မဟာဗျူဟာစီမံချက် (၂၀၁၆-၂၀၂၄) တို့ကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းဆိုင်ရာ စွမ်းဆောင်ရည် မြှင့်တင်ရေး လုပ်ငန်းများကို တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်ရန်။

စဉ်ဆက်မပြတ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုပန်းတိုင်များနှင့် ရည်မှန်းချက်များ

ပန်းတိုင်- ၁ ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုကို အဆုံးသတ်ခြင်း

- ၁.၄ အမျိုးသားများနှင့် အမျိုးသမီးများ တန်းတူ အခွင့်အရေး ရရှိစေရန်၊
- ၁.၅ ဆင်းရဲနွမ်းပါးသူများ၏ ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှု ကြောင့် ထိခိုက်ခံစားလွယ်မှုကို လျော့ချရန်နှင့် ကြံ့ကြံ့ခံနိုင်စွမ်းကို မြှင့်တင်ရန်၊
- ၁ (ခ) ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှု တိုက်ဖျက်ရေးတွင် ရင်းနှီး မြှုပ်နှံရန်။

ပန်းတိုင်-၂ ဆာလောင်မှုကင်းစင်စေရန်နှင့် ရေရှည် တည်တံ့မှုရှိသော စိုက်ပျိုးရေးကို မြှင့်တင်ခြင်း

- ၂.၃ အသားစား စားနပ်ရိက္ခာ ထုတ်လုပ်သူများ၏ စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာ ထုတ်လုပ်နိုင်စွမ်းကို နှစ်ဆ မြှင့်တင်ရန်၊
- ၂.၄ ရေရှည်တည်တံ့မှုရှိစွာ စားနပ်ရိက္ခာ ထုတ်လုပ် ရန်နှင့် ပြန်လည် ထူထောင်နိုင်စွမ်းရှိသော စိုက်ပျိုးရေး နည်းလမ်းများကို အကောင် အထည်ဖော် ကျင့်သုံးရန်၊
- ၂.၅ မျိုးရိုးဗီဇ အရင်းအမြစ်များနှင့် ဆက်နွယ်နေ သော မိရိုးဖလာ အသိပညာများ အသုံးပြု ခြင်းမှ ရရှိလာသည့် အကျိုးအမြတ်များကို ခွဲဝေရန်။

ပန်းတိုင်-၃ ကျန်းမာပျော်ရွှင်သော ဘဝ နေထိုင် နိုင်စေခြင်း

- ၃.၉ လေ၊ ရေနှင့် မြေထု ညစ်ညမ်းမှုများကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ဖျားနာမှုနှင့် သေဆုံးမှုများ ကို လျော့ချရန်။

ပန်းတိုင်-၄ အားလုံးပါဝင်သော

တန်းတူညီမျှမှုရှိသော ပညာရေး

- ၄.၇ ပညာသင်ကြားနေသူများ အားလုံးမှ စဉ်ဆက် မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဆိုင်ရာ အသိပညာ များ နှင့် ကျွမ်းကျင်မှုများ ရရှိစေရေး၊
- ၄ (က) ကလေးငယ်များ၊ မသန်စွမ်းသူများ နှင့် ကျား/ မ အားလုံးနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိသော ပညာရေး ဝန်ဆောင်မှုများ ရှိစေရေး၊

ပန်းတိုင်-၅ အမျိုးသမီးများနှင့် မိန်းကလေးငယ်များ

အားလုံးကို လုပ်ပိုင်ခွင့်ပေးရေး

- ၄.၇ ခေါင်းဆောင်မှုပိုင်းတွင် အမျိုးသမီးများ အပြည့်အဝ ပါဝင်စေရန်နှင့် တန်းတူညီမျှ အခွင့်အရေးရရန်၊
- ၅(က) စီးပွားရေးနှင့် မြေသယံဇာတများနှင့် ပတ်သက်၍ အမျိုးသမီးများကို ညီမျှသည့် အခွင့်အရေးပေးရန်။

ပန်းတိုင်-၆ အားလုံးအတွက် ရေနှင့် တစ်ကိုယ်ရေ သန့်ရှင်းရေး

- ၆.၁ အားလုံးအတွက် ဘေးကင်းသော၊ အလွယ် တကူ ရရှိနိုင်သော သောက်သုံးရေရရှိစေရေး၊
- ၆.၂ အားလုံးအတွက် ကျန်းမာ သန့်ရှင်းသည့်စနစ် ရရှိစေရေးနှင့် ပြင်ပတွင် အညစ်အကြေး စွန့်ခြင်းစနစ်ကို အဆုံးသတ်ရေး၊
- ၆.၃ ညစ်ညမ်းမှု လျော့ချခြင်းဖြင့် ရေအရည်အသွေး မြင့်စေရေးနှင့် ပြန်လည်အသုံးပြုမှုမြှင့်တင်ရေး။
- ၆.၄ ကဏ္ဍအားလုံးတွင် အလေအလွင့် နည်းစွာ ရေ အသုံးပြုနိုင်စေရေးနှင့် ရေရှည်တည်တံ့သော ရေချိုထုတ်ယူသုံးစွဲရေးနှင့် ထောက်ပံ့ရေး၊
- ၆.၅ နယ်စပ်ဖြတ်ကျော် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း အပါအဝင် ရေသယံဇာတ ဘက်စုံစီမံခန့်ခွဲမှုကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း၊
- ၆.၆ တောင်တန်းများ၊ သစ်တောများ၊ ရေဝပ်ဒေသ များ၊ မြစ်များ၊ မြေအောက် ရေထွက်များနှင့် ကန်များအပါအဝင် ရေနှင့်ဆက်စပ် ဂေဟစနစ် များကို ကာကွယ်ရေးနှင့် ပြန်လည်ထူထောင် ထိန်းသိမ်းရေး၊
- ၆(က) ရေနှင့် တစ်ကိုယ်ရေသန့်ရှင်းရေး ဆက်စပ် လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်မှုများတွင် ဖွံ့ဖြိုးဆဲ နိုင်ငံများ၏ စွမ်းဆောင်ရည် မြှင့်တင်ရေးနှင့် နိုင်ငံတကာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု မြှင့်တင်ရေး၊
- ၆(ခ) ရေနှင့် တစ်ကိုယ်ရေ သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲမှုများတွင် ဒေသခံများမှ ပူးပေါင်းပါဝင်

ပန်းတိုင်-၈ ရေရှည်တည်တံ့သော စီးပွားရေး တိုးတက်မှု

- ၈.၃ ထုတ်လုပ်နိုင်စွမ်းကို ပံ့ပိုးပေးနိုင်သည့် ဖွံ့ဖြိုးရေး ဆိုင်ရာ ဦးစားပေး မူဝါဒများထွက်ရှိစေရေး၊
- ၈.၄ ထုတ်လုပ်မှုနှင့် စားသုံးမှုတွင် သယံဇာတများကို ထိရောက်စွာ သုံးစွဲရေးနှင့် စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်မှုကြောင့် ပတ်ဝန်းကျင် မထိခိုက်စေရေး၊
- ၈.၉ အလုပ်အကိုင်များ ဖန်တီးပေးနိုင်သော၊ ဒေသခံ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ထွက်ကုန်များကို မြှင့်တင် ပေးသော ရေရှည်တည်တံ့မှုရှိသော ခရီးသွား လုပ်ငန်းကို တိုးမြှင့်ရေး။

ပန်းတိုင်-၉ ခိုင်မာသည့် အခြေခံ အဆောက်အဦများ

- ၉.၁ စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှင့် လူသားတို့၏ ကျန်းမာရေးကို ပံ့ပိုးပေးနိုင်သည့် အခြေခံ အဆောက်အဦများ ပံ့ပိုးပေးရေး၊
- ၉.၅ သိပ္ပံသုတေသနများ တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်ရေးနှင့် စက်မှုကဏ္ဍကို အဆင့်မြှင့်တင်ရေး၊
- ၉ (က) ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများတွင် ရေရှည်တည်တံ့မှု ရှိပြီး၊ ကြံ့ကြံ့ခံနိုင်စွမ်းရှိသော အခြေခံ အဆောက် အဦများ ရရှိစေရန် ကူညီဆောင်ရွက်ပေးရေး။

ပန်းတိုင်-၁၀ နိုင်ငံတွင်းနှင့် နိုင်ငံများအကြား တန်းတူ မညီမျှမှုများကို လျော့ချခြင်း

- ၁၀.၆ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်ခြင်း တွင် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများ ပိုမိုကိုယ်စားပြု စေရေး။

ပန်းတိုင်-၁၁ မြို့ပြများကို ဘက်စုံ ထည့်သွင်း စဉ်းစား၍ ဘေးကင်းလုံခြုံစေခြင်း၊ ကြံ့ကြံ့ ခံနိုင်စွမ်း ရှိစေခြင်းနှင့် ရေရှည်တည်တံ့မှု ရှိစေခြင်း

- ၁၁.၃ အားလုံးပူးပေါင်းပါဝင်ပြီး၊ ရေရှည်တည်တံ့မှု ရှိသော မြို့ပြဖွံ့ဖြိုးစေရေး၊
- ၁၁.၄ ကမ္ဘာ့ယဉ်ကျေးမှုနှင့် သဘာဝအမွေအနှစ် များကို ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းရေး၊
- ၁၁.၅ ရေအပါအဝင် သဘာဝဘေး အန္တရာယ် များကြောင့် လူများထိခိုက်မှု နှင့် သေဆုံးမှု တို့ကို လျော့ချရေး၊

ဆောင်ရွက်မှုကို ပံ့ပိုးပေးရေး။

- ၁၁.၆ မြို့ပြများကြောင့် လူတစ်ဦးချင်းစီ၏ ပတ်ဝန်း ကျင်ထိခိုက်မှုကို လျော့ချရေး၊
- ၁၁.၇ ဘေးကင်းလုံခြုံမှုရှိသော၊ အားလုံးပူးပေါင်း ပါဝင်မှုရှိသော၊ သွားရောက်ရန်လွယ်ကူသော၊ စိမ်းလန်းသော အများပြည်သူသုံးနေရာများ ကမ္ဘာတစ်ဝန်းလုံးတွင် ရှိစေရေး၊
- ၁၁(က) မြို့ပြနှင့် ကျေးလက်ဒေသ များတွင် ကောင်းမွန်သော လူမှုရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အချိတ်အဆက်များ ရှိစေရန် ကူညီပံ့ပိုးပေးရေး၊
- ၁၁ (ခ) အားလုံးပါဝင်မှု၊ ထိရောက်စွာ သယံဇာတ အသုံးပြုမှု၊ ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှုကို အလိုက်သင့် နေထိုင်ရေးနှင့် လျော့ချမှု၊ သဘာဝ ဘေးအန္တရာယ်များကို ကြံ့ကြံ့ခံ နိုင်စွမ်းရှိမှုတို့ကို ဦးတည်ဆောင်ရွက်နေသော မြို့မြေများ တိုးပွားလာစေရေး။

ပန်းတိုင်-၁၂ ရေရှည်တည်တံ့မှုရှိသော ထုတ်လုပ်မှုနှင့် စားသုံးမှုပုံစံများ

- ၁၂.၂ သဘာဝ သယံဇာတများကို ရေရှည်တည်တံ့စွာ စီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် ထိရောက်စွာအသုံးပြုရေး၊
- ၁၂.၄ ဓါတုဗေဒပစ္စည်းများကို ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် သဟဇာတဖြစ်စွာ စီမံခန့်ခွဲရေးနှင့် ရေထု၊ လေထုနှင့် မြေထုတို့သို့ ရောက်ရှိခြင်းမှ လျော့ချရေး၊
- ၁၂.၆ ကုမ္ပဏီများကို ရေရှည်တည်တံ့မှုရှိသော နည်း လမ်းများ အသုံးပြုစေရန် တိုက်တွန်းအားပေး ရေး၊
- ၁၂.၈ ကမ္ဘာ့နေရာအနှံ့အပြားရှိ လူသားအားလုံးမှ သဘာဝနှင့် လိုက်လျောညီထွေရှိသည့် ဘဝ နေထိုင်မှုပုံစံ ရှိစေရေး၊
- ၁၂(ခ) အလုပ်အကိုင်များ ဖန်တီးပေးပြီး ဒေသတွင်း ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ထွက်ကုန်များကို အများသိလာ စေသည့် ရေရှည်တည်တံ့မှုရှိသော ခရီးသွား လုပ်ငန်းဖွံ့ဖြိုးစေရေး။

ပန်းတိုင်-၁၃ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုကို

တိုက်ဖျက်ခြင်း

- ၁၃.၁ နိုင်ငံအားလုံးတွင် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များ ကြံ့ကြံ့ခံနိုင်စွမ်းကို မြှင့်တင်ပေးရေး၊
- ၁၃.၂ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုနှင့် ပတ်သက်၍ မူဝါဒများ၊ မဟာဗျူဟာများနှင့် စီမံချက်များ တွင် ထည့်သွင်းရေး၊
- ၁၃.၃ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုနှင့် ပတ်သက်၍ လူသား များနှင့် အဖွဲ့အစည်းများ၏ စွမ်းဆောင် ရည်ကို မြှင့်တင်ပေးရေး။

ပန်းတိုင်-၁၄ ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာများနှင့် အဏ္ဏဝါ သယံဇာတများကို ထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့် ရေရှည် တည်တံ့စွာအသုံးပြုခြင်း

- ၁၄.၁ ကုန်းမြေပေါ်မှ လုပ်ဆောင်ချက်များကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသမျှ ပင်လယ်ရေပြင် ညစ်ညမ်းမှု ကို အမိလျော့ချရေး၊
- ၁၄.၂ သိသာထင်ရှားသည့် ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှု များမှ ရှောင်လွှဲနိုင်ရန် ပင်လယ်အဏ္ဏဝါနှင့် ကမ်းရိုးတန်း ဂေဟစနစ်များကို ကာကွယ် ထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့် စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊
- ၁၄.၃ ပင်လယ်ရေ အက်ဆစ်ဖြစ်ထွန်းမှုကြောင့် ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုများကို လျော့ချရေး၊
- ၁၄.၄ ငါးအလွန်အကျွံ ဖမ်းဆီးခြင်း၊ တရားမဝင် ငါးဖမ်းခြင်းကို ထိန်းချုပ်ရေး၊
- ၁၄.၅ ကမ်းရိုးတန်းနှင့် အဏ္ဏဝါဧရိယာများ၏ အနည်းဆုံး ၁၀ ရာခိုင်နှုန်းကို ကာကွယ် ထိန်းသိမ်းရေး၊
- ၁၄.၇ အဏ္ဏဝါသယံဇာတများကို ရေရှည်တည်တံ့စွာ အသုံးပြုခြင်းမှ စီးပွားရေးအကျိုးအမြတ်များ ပိုမိုရရှိစေရေး၊
- ၁၄ (ခ) အသေးစားငါးဖမ်းလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သူများမှ အဏ္ဏဝါ သယံဇာတများနှင့် ဈေးကွက် လက်လှမ်း မီစေရေး၊
- ၁၄(ဂ) နိုင်ငံတကာဥပဒေများကို အကောင်အထည် ဖော်ခြင်းဖြင့် ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာများ ကာကွယ် ထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့် ရေရှည်တည်တံ့စွာ အသုံးပြုခြင်းကို မြှင့်တင်ရေး။

ပန်းတိုင်-၁၅ ကုန်းတွင်းဂေဟစနစ်များကို

ကာကွယ်ခြင်း၊ ပြန်လည်ထူထောင်ခြင်းနှင့် ရေရှည်တည်တံ့စွာ အသုံးပြုရေး

- ၁၅.၁ ကုန်းတွင်းပိုင်းဂေဟစနစ်များနှင့် ကုန်းတွင်း ရေချိုဂေဟစနစ်များ အထူးသဖြင့် သစ်တော များ၊ ရေဝပ်ဒေသများ၊ တောင်တန်းများနှင့် ခြောက်သွေ့မြေများကို ရေရှည်တည်တံ့စွာ အသုံးပြုခြင်း၊ ပြန်လည်ထူထောင်ထိန်းသိမ်း ခြင်းနှင့် ရေရှည်တည်တံ့စွာအသုံးပြုရေး၊
- ၁၅.၂ သစ်တောအမျိုးအစား အားလုံးကို ရေရှည် တည်တံ့စွာ စီမံအုပ်ချုပ်ရန်၊
- ၁၅.၃ သဲကန္တာရ ဖြစ်ထွန်းမှုကို တိုက်ဖျက်ရေးနှင့် အဆင့်အတန်း ကျဆင်းနေသောမြေများအား ပြန်လည် ထူထောင်ထိန်းသိမ်းခြင်း၊
- ၁၅.၄ တောင်တန်းဒေသဂေဟစနစ်များနှင့် ၎င်းတို့ရှိ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများကို ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းရေး၊
- ၁၅.၅ နေရင်းဒေသအရည်အသွေးများ ကျဆင်းလာ ခြင်းကို လျော့ချရေးနှင့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများ ဆုံးရှုံး ပျောက်ကွယ်မှုကို ရပ်တန့်ရေး၊
- ၁၅.၆ မျိုးရိုးဗီဇ အရင်းအမြစ်များ အသုံးပြုခြင်းမှ ရရှိ လာသော အကျိုးအမြတ်များအား မျှဝေရေး၊
- ၁၅.၇ ကာကွယ်ထားသော အပင်နှင့် တောရိုင်း တိရစ္ဆာန်များကို တရားမဝင် ကုန်သွယ်မှု ရပ်တန့်ရေး၊
- ၁၅.၈ ကုန်းတွင်းနှင့် ရေဂေဟစနစ်များအပေါ် ပြင်ပမှ ဝင်ရောက်လာသော မျိုးစိတ်များ၏ ဆိုးကျိုး သက်ရောက်မှုကို လျော့ချရေး၊
- ၁၅.၉ ဂေဟစနစ်နှင့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲတန်ဖိုးများကို ဒေသအဆင့်နှင့် နိုင်ငံအဆင့် စီမံချက်များ ရေးဆွဲရာတွင် ထည့်သွင်းရေး၊
- ၁၅(က) ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများနှင့် ဂေဟစနစ်များ ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် ရေရှည်တည်တံ့စွာ အသုံးပြု ရေး ရန်ပုံငွေအရင်းအမြစ် ထူထောင်ရေး၊
- ၁၅ (ခ) ရေရှည်တည်တံ့သော သစ်တော စီမံအုပ်ချုပ်မှု အတွက် ရန်ပုံငွေထူထောင်ရေး။

**ပန်းတိုင် (၁၆) တည်ငြိမ်အေးချမ်းသော၊
အားလုံးပူးပေါင်းပါဝင်မှုရှိသော လူ့အဖွဲ့အစည်း
တည်ဆောက်ရေး**

၁၆.၈ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ စီမံအုပ်ချုပ်မှုပိုင်းတွင်
ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများ ပါဝင်ရေး

**ပန်းတိုင် ၁၇ အကောင်အထည်ဖော်မှု
မြှင့်တင်ရေး**

၁၇.၃ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများအတွက် ရန်ပုံငွေ အရင်း
အမြစ်များ ထူထောင်ရေး၊

၁၇.၆ သိပ္ပံနှင့် နည်းပညာပိုင်းလက်လှမ်းမီမှုရှိရေး
နိုင်ငံတကာပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု မြှင့်တင်ရေး

၁၇.၇ ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှု မရှိသော နည်းပညာ
များ ပျံ့နှံ့ရေး၊

၁၇.၉ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများတွင် စွမ်းဆောင်ရည် မြှင့်တင်
ခြင်းအတွက် နိုင်ငံတကာပံ့ပိုးမှုကို တိုးမြှင့်
ရေး။

မာတိကာ

အမှာစကား.....	ix
စတုတ္ထအကြိမ်မြောက် ရမ်ဆာ မဟာဗျူဟာ စီမံချက် (၂၀၁၆-၂၀၂၄)	၁
နောက်ခံအကြောင်းအရာ.....	၁
ရေဝပ်ဒေသများ၏ အရေးပါမှု	၂
ရေဝပ်ဒေသများ ပြောင်းလဲလာမှု	၄
ကမ္ဘာ့အဆင့် မူဝါဒများနှင့် ဆက်နွယ်မှု	၆
တတိယအကြိမ်မြောက် ရမ်ဆာမဟာဗျူဟာစီမံချက် အကောင်အထည်ဖော်မှုအား သုံးသပ်ခြင်း.....	၆
ကွန်ဗင်းရှင်း၏ နောင် (၉) နှစ်ကာလအတွက် ဦးစားပေးဧရိယာများ	၇
စတုတ္ထအကြိမ်မြောက် ရမ်ဆာမဟာဗျူဟာစီမံချက်ကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း.....	၁၀
အကောင်အထည်ဖော်ရန် အထောက်အပံ့ပေးသည့်အခြေအနေများ	၁၀
ပန်းတိုင်များနှင့် ရည်မှန်းချက်များ (၂၀၁၆-၂၀၂၄).....	၁၄
စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့်အကဲဖြတ်ခြင်း	၁၉
နောက်ဆက်တွဲ (၁) ရမ်ဆာမဟာဗျူဟာစီမံချက်၏ ပန်းတိုင်များ၊ ရည်မှန်းချက်များ နှင့် အကောင်အထည်ဖော်မည့် နည်းလမ်းများ၊ အကောင်အထည် ဖော်ရမည့်သူများ၊ အခြေခံ သတင်းအချက်အလက်များနှင့် စံညွှန်းကိန်းများ.....	၂၀
နောက်ဆက်တွဲ (၂) ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲဆိုင်ရာ အာအိချီ ရည်မှန်းချက်များနှင့် ရမ်ဆာရည်မှန်းချက်များ အကြား ဆက်နွယ်မှုများ	၄၆

အမှာစကား

၂၀၁၆ ခုနှစ်ဟာ စတုတ္ထအကြိမ်မြောက် ရမ်ဆာမဟာဗျူဟာစီမံချက် ထုတ်ပြန်ဖို့အတွက် သင့်လျော်တဲ့ နှစ်တစ်နှစ် ဖြစ်ပါတယ်။ ၂၀၁၅ ခုနှစ်မှာ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံအများစုဟာ မူဝါဒတွေနဲ့ မဟာဗျူဟာမူဘောင် အများအပြားကို သဘောတူညီခဲ့ကြပြီး၊ နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝန်းမှာလည်း ကတိကဝတ်တွေ အမြောက်အများ ပြုခဲ့ကြပါတယ်။ အဲ့ဒီလို သဘောတူညီချက်တွေ တစ်စုတစ်ဝေးထဲချမှတ်ခဲ့တာကို ယခင်က တွေ့မြင်ခဲ့ရခြင်းမရှိခဲ့ပါဘူး။ ဒါဟာ ဘာကိုပြသသလဲဆိုတော့ စစ်မှန်တဲ့ စဉ်ဆက် မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနဲ့ ရေဝပ်ဒေသများ ထိန်းသိမ်းရေးနဲ့ အကျိုးရှိစွာ အသုံးချရေးတို့အတွက် တောက်ပတဲ့ အနာဂတ် အလားအလာကောင်းတွေပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

၂၀၁၅ ခုနှစ်မှာ အောက်ပါ နိုင်ငံတကာသဘောတူညီချက်တွေ ထွက်ပေါ်လာခဲ့ပါတယ်-

- သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များ လျော့ချမှုဆိုင်ရာ Sendai Framework (၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ မတ်လ)၊
- စတုတ္ထအကြိမ်မြောက် မဟာဗျူဟာစီမံချက်ကို အတည်ပြုခဲ့သည့် (၁၂) ကြိမ်မြောက် ရမ်ဆာ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ အစည်းအဝေး (၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ)၊
- ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် ရန်ပုံငွေပံ့ပိုးပေးမှုဆိုင်ရာ Addis Ababa Action Agenda (၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ)၊
- စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဆိုင်ရာ ပန်းတိုင်များ (၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ)၊
- UN Framework Convention on Climate Change ၏ (၁၂) ကြိမ်မြောက် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ အစည်းအဝေးတွင် အတည်ပြုခဲ့သည့် ပဲရစ်သဘောတူညီချက် (၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ)။

ဒီသဘောတူညီချက်တွေအနက် စဉ်ဆက်မပြတ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဆိုင်ရာ ပန်းတိုင်များရဲ့ ပန်းတိုင် (၂) ခုမှာ ရေဝပ်ဒေသတွေနဲ့ ပတ်သက်တဲ့အတွက် ရမ်ဆာကွန်ဗင်းရှင်းနဲ့ ၂၀၃၀ ခုနှစ်အထိ မဟာဗျူဟာစီမံချက် အသစ်ကို အကောင်အထည်ဖော်ဖို့ မူဝါဒပိုင်းဆိုင်ရာ အထောက်အပံ့တစ်ခု ဖြစ်ပါတယ်။ စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုပန်းတိုင်တွေဟာ များစွာ ကျယ်ပြန့်လှပါတယ်။ နိုင်ငံအားလုံး၌ ကောင်းမွန်တဲ့ဘဝ တည်ဆောက်ရာမှာ တစ်ဦးတစ်ယောက်ကိုမှ မကျန်ရစ်စေဘဲ အားလုံးကို ပါဝင်စေပြီး၊ ပန်းတိုင်တိုင်းမှာ ဖွံ့ဖြိုးမှုနဲ့ စီးပွားရေးတိုးတက်မှုတွေကို ရေရှည်တည်တံ့မှုရှိစေရေးနဲ့ ချိတ်ဆက်နိုင်ဖို့ အလေးပေး ရေးဆွဲ ထားတာကို တွေ့ရပါတယ်။ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများအတွက်သာ ရည်ရွယ်တဲ့ ထောင်စုနှစ်ရည်မှန်းချက်များမှာ ပတ်ဝန်းကျင် ရေရှည်တည်တံ့စေရေးကို ပန်းတိုင် (၈)ခု အနက် တစ်ခုအနေနဲ့သာ ထည့်သွင်း ရေးဆွဲထားတာနဲ့ နှိုင်းယှဉ်မယ်ဆိုရင် စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ပန်းတိုင် (၁၇) ချက်ဟာ ပိုမို ပြည့်စုံမှုရှိပြီး ရည်မှန်းချက်ကြီးမားတာကို တွေ့ရမှာဖြစ်ပါတယ်။

ရမ်ဆာရေဝပ်ဒေသများကွန်ဗင်းရှင်းဟာ စဉ်ဆက်မပြတ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုပန်းတိုင်များရဲ့ စိန်ခေါ်မှုများကို တုံ့ပြန်နိုင်ဖို့ ထူးခြားစွာ ပြင်ဆင်ထားတာကို တွေ့ရှိရမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ၎င်းရဲ့

တတိယ မူဝါဒမဏ္ဍိုင်ဖြစ်တဲ့ နိုင်ငံတကာပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုနဲ့အညီ ရေဝပ်ဒေသများ ထိန်းသိမ်းခြင်းနဲ့ အကျိုးရှိစွာအသုံးပြုခြင်းကို ကွန်ဗင်းရှင်း စတင်တည်ထောင်ခဲ့တဲ့ ၁၉၇၁ ခုနှစ် ကတည်းက စပြီး တစိုက်မတ်မတ် ဆောင်ရွက်လာခဲ့တဲ့အတွက် ဖြစ်ပါတယ်။ တစ်ဘက်မှာ ထိန်းသိမ်းရေးနဲ့ အခြား တစ်ဘက်မှာ အကျိုးရှိစွာအသုံးပြုခြင်း သဘောတရားတွေဟာ ရေရှည်တည်တံ့မှု သဘောတရား တွေကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားရာရောက်ပြီး စဉ်ဆက်မပြတ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုပန်းတိုင်များရဲ့ ဖွံ့ဖြိုးမှုနဲ့ စီးပွားရေး တိုးတက်မှု အပိုင်းတွေကိုလည်း ဖြေရှင်းပြီးသား ဖြစ်စေပါတယ်။

စတုတ္ထအကြိမ်မြောက် ရမ်ဆာမဟာဗျူဟာစီမံချက် (၂၀၁၆-၂၀၂၄) ရဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ဟာ စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ပန်းတိုင်များနဲ့ အာအိချီဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲရည်မှန်းချက်များ (၎င်းရည်မှန်းချက်များအနက် အတော်များများကို စဉ်ဆက်မပြတ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုပန်းတိုင်များမှာလည်း ထည့်သွင်းထားပါတယ်) နဲ့လည်း ညီညွတ်မှုရှိဖို့ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီမဟာဗျူဟာစီမံချက်ဟာ ထူးခြားတာကတော့ (၆)နှစ် မဟုတ်ဘဲ၊ (၉)နှစ် သက်တမ်း ရှိတာဖြစ်တဲ့အတွက် စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ပန်းတိုင်များနဲ့ အာအိချီ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ ရည်မှန်းချက်များ နှစ်ခုလုံးရဲ့ ကာလသက်တမ်းနဲ့လည်း ညီညွတ်မှုရှိပါတယ်။ ပဉ္စမ အကြိမ်မြောက် ရမ်ဆာမဟာဗျူဟာစီမံချက်ဟာ ဆိုရင်လည်း ၂၀၂၅ မှ ၂၀၃၀ ပြည့်နှစ်အထိ ၆ နှစ် သက်တမ်း ရှိမှာဖြစ်ပြီး စဉ်ဆက်မပြတ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ပန်းတိုင်များရဲ့ နောက်ဆုံးသတ်မှတ်နှစ်နဲ့ ကိုက်ညီမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ အချိန်ကာလသတ်မှတ်ချက်နဲ့ ပတ်သက်ပြီး အရေးကြီးတဲ့ နောက်တစ်ချက် ကတော့ စတုတ္ထအကြိမ်မြောက် ရမ်ဆာမဟာဗျူဟာစီမံချက်ရဲ့ ကာလလယ် ပြန်လည် သုံးသပ်မယ့် အချိန်ဟာ ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ်ဖြစ်တဲ့အတွက် အာအိချီ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ ရည်မှန်းချက်တွေ အကောင် အထည်ဖော်နိုင်မှုကို ပြန်လည်သုံးသပ်မယ့်အချိန်နဲ့ တူညီနေတာ ဖြစ်ပြီး ၂၀၃၀ ခုနှစ်အထိ ချမှတ်မယ့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ ရည်မှန်းချက်အသစ်တွေနဲ့ ပြန်လည်ချိန်ညှိ နိုင်စေမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ရေဝပ်ဒေသများဟာ စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ပန်းတိုင်များရဲ့ မျှော်မှန်းချက် အတော်များများကို အထောက်အကူ ပြုတဲ့အတွက် ရမ်ဆာရေဝပ်ဒေသများ ကွန်ဗင်းရှင်းဟာ စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်မှု ပန်းတိုင်များကို တိုက်ရိုက်ပံ့ပိုးပေးနိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်။

အတိအကျပြောရမယ်ဆိုရင် ရမ်ဆာမဟာဗျူဟာစီမံချက်ဟာ စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ပန်းတိုင်များရဲ့ ရေနဲ့ ရေဝပ်ဒေသဆိုင်ရာ အဆိုပြုချက်များကို ရည်ညွှန်းထားတာဖြစ်ပြီး Rio+20 ရလဒ် (ဆုံးဖြတ်ချက် ၁၂.၂၊ အပိုဒ် ၄) ပါ “စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် ရေသည် အဓိကကျသည်” ဆိုသော အချက်ကိုလည်း အခြေခံထားပါတယ်။ ဒါဟာလည်း အရေးကြီးတဲ့ သတိပြုစရာအချက် တစ်ချက် ဖြစ်ပါတယ်။ ရေနဲ့ သန့်ရှင်းမှုဆိုင်ရာ စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုပန်းတိုင် ၆ မှာ ပထမဦးဆုံး အနေနဲ့ သောက်ရေရှိမှု၊ ကျန်းမာသန့်ရှင်းရေးကနေ ရေသယံဇာတ ဘက်စုံစီမံခန့်ခွဲမှုအထိ ရေနဲ့ဆိုင်တဲ့ ပြဿနာတွေ၊ ရေနဲ့ဆက်စပ်နေတဲ့ ဂေဟစနစ်များတို့နဲ့ ပတ်သက်ပြီး တစ်ကမ္ဘာလုံးက တညီတညွတ်တည်းရှိတဲ့ မူဘောင်တစ်ခု ရှိလာတာဖြစ်ပါတယ်။ ရည်မှန်းချက် ၆.၆ မှာ ရေဝပ်ဒေသတွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ရေဝပ်ဒေသများနဲ့ ရေခွဲဝေရရှိခြင်း၊ ရေရှားပါးခြင်း စသည်တို့နဲ့ ချိတ်ဆက်ထားတာဖြစ်ပြီး

အခြား စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ပန်းတိုင် ၁၆ အတွက်လည်း လမ်းဖွင့်ပေးရာရောက်ပါတယ်။

ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များကို ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာများ၊ အဏ္ဏဝါသယံဇာတများနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ပန်းတိုင် ၁၄၊ ကုန်းတွင်းပိုင်း ဂေဟစနစ်များနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ပန်းတိုင် ၁၅ တို့မှာ ထည့်သွင်းထားပါတယ်။ ရည်မှန်းချက် ၁၄.၂ မှာ ကမ်းရိုးတန်းနဲ့အဏ္ဏဝါဂေဟစနစ်များ ထိန်းသိမ်းခြင်းနဲ့စီမံခန့်ခွဲခြင်းတို့ကို ဖော်ပြထားတာဖြစ်ပြီး ရေဝပ်ဒေသများနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ အသေးစိတ်ဖော်ပြချက်ကို ရည်မှန်းချက် ၁၅.၁ မှာ ထည့်သွင်းထားပါတယ်။ ဒါ့ကြောင့် ရေဝပ်ဒေသများဟာ စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ပန်းတိုင် (၃) ခုနဲ့ တိုက်ရိုက်သက်ဆိုင်နေပြီး ကျန်ပန်းတိုင် အများအပြားနဲ့လည်း ချိတ်ဆက်နေပါတယ်။ စတုတ္ထအကြိမ်မြောက် ရမ်ဆာမဟာဗျူဟာ စီမံချက်ကို စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုပန်းတိုင်များကို သဘောတူအတည်မပြုခင် အပြီးသတ် ရေးဆွဲခဲ့တာ ဖြစ်ပေမယ့်လည်း စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ပန်းတိုင်များရဲ့ ကျယ်ပြန့်တဲ့ သဘောတရားဟာ မြင်သာနေဆဲဖြစ်ပါတယ်။ ရမ်ဆာမဟာဗျူဟာ စီမံချက်ရဲ့ အပိုဒ် ၁၅ မှာ “ရေဝပ် ဒေသများနှင့် ရမ်ဆာဒေသများအားလုံးသည် ရေအရည်အသွေးနဲ့ ရေရရှိမှု၊ ရေနဲ့စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှု၊ ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှုနှင့် လိုက်လျောညီထွေဖြစ်စေခြင်း၊ စွမ်းအင်ရရှိမှု၊ ကျန်းမာသော ဘဝနေထိုင်မှု၊ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများနှင့် ဂေဟစနစ်များကို ရေရှည် တည်တံ့စွာအသုံးပြုမှု၊ ရေရှည်တည်တံ့မှုရှိသော လူနေထိုင်မှု အဆောက်အဦများ၊ ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှု တိုက်ဖျက်ခြင်း၊ တီထွင်ဆန်းသစ်ခြင်းနှင့် သင့်လျော်သော အခြေခံ အဆောက်အဦများ ဖွံ့ဖြိုးရေးတို့နှင့် ဆက်စပ်နေသော စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ပန်းတိုင်များ အားလုံးနှင့် တိုက်ရိုက် သက်ဆိုင်မှု ရှိသည်” လို့ ဖော်ပြထားပါတယ်။

ဒါ့ကြောင့် စတုတ္ထအကြိမ်မြောက် ရမ်ဆာမဟာဗျူဟာစီမံချက် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းဟာ စဉ်ဆက် မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုပန်းတိုင်များကို ရောက်ရှိနိုင်ဖို့ ပံ့ပိုးပေးနေမှာဖြစ်ပါတယ်။ မဟာ ဗျူဟာ စီမံချက်ဟာ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများရဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက်များနဲ့ ဆောင်ရွက်ချက်များကို ၂၀၂၄ ခုနှစ် အထိ လမ်းညွှန် ပေးမှာဖြစ်ပြီး၊ ရေဝပ်ဒေသထိန်းသိမ်းရေးနဲ့ စီမံခန့်ခွဲမှု ဆောင်ရွက်နေတဲ့ ဆက်စပ် ပတ်သက် သူများ၊ အခြားဆက်စပ်ကဏ္ဍများမှ ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများ အားလုံးနဲ့လည်း သက်ဆိုင်မှုရှိနေမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ရေဝပ်ဒေသများနဲ့ စဉ်ဆက်မပြတ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ပန်းတိုင်များကြား ချိတ်ဆက်နေမှုဟာ ရမ်ဆာ ရေဝပ်ဒေသကွန်ဗင်းရှင်းကိုလည်း အရင်ကနဲ့မတူ မြှင့်တင်ပေးရာရောက်ပြီး ရေဝပ်ဒေသများနဲ့ စဉ်ဆက် မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို ပံ့ပိုးကူညီပေးဖို့ မိတ်ဖက်အသစ်များ ထူထောင်ရာမှာလည်း ကူညီ ပေးနိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီမဟာဗျူဟာစီမံချက်ကနေ ပိုမိုကောင်းမွန်တဲ့အနာဂတ်ကို မြင်တွေ့နိုင်မှာဖြစ်ပြီး အားလုံးလည်း ဖတ်ရှုလေ့လာရတာ အကျိုးရှိပြီး ကျေနပ်ကြလိမ့်မယ်လို့ မျှော်လင့်ပါတယ်။

Dr. Ania Grobicki
ခေတ္တ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးချုပ်
၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ

စတုတ္ထအကြိမ်မြောက် ရမ်ဆာ မဟာဗျူဟာ စီမံချက် (၂၀၁၆-၂၀၂၄)

ရမ်ဆာကွန်ဗင်းရှင်း၏ လုပ်ငန်းတာဝန်

ရေဝပ်ဒေသများ ထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့် အကျိုးရှိစွာအသုံးပြုခြင်းကို ဒေသအဆင့်၊ နိုင်ငံအဆင့်နှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အဆင့်တွင် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်း၌ စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ရရှိရေးကို အထောက်အကူပြုစေရန်။

အဆိုပါလုပ်ငန်းတာဝန်အား ပြည့်မီရန် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူသားတို့အတွက် အရေးပါသော ဂေဟစနစ်ဖြစ်စဉ်များနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများကို အပြည့်အဝ အသိအမှတ်ပြုရန်၊ ထိန်းသိမ်းရန်၊ ပြန်လည်ထူထောင်ရန်နှင့် အကျိုးရှိစွာ အသုံးပြုရန်တို့ကို ဆောင်ရွက်သွားရန်။

ရေးဆွဲရသည့် အကြောင်းရင်း

စတုတ္ထအကြိမ်မြောက် ရမ်ဆာမဟာဗျူဟာစီမံချက်၏ မျှော်မှန်းချက်

“ရမ်ဆာရေဝပ်ဒေသများကို ထိန်းသိမ်းရန်၊ အကျိုးရှိစွာ အသုံးပြုရန်၊ ပြန်လည်ထူထောင်ထိန်းသိမ်းရန်နှင့် ရေဝပ်ဒေသများ၏ တန်ဖိုးနှင့် အကျိုးကျေးဇူးများကို သိရှိတန်ဖိုးထားစေရန်”

နောက်ခံအကြောင်းအရာ

၁။ ဤစီမံချက်သည် ရမ်ဆာကွန်ဗင်းရှင်း၏ စတုတ္ထအကြိမ်မြောက် စီမံချက် ဖြစ်ပါသည်။ ပထမ အကြိမ်မြောက် စီမံချက်ကို ၁၉၉၇ ခုနှစ်တွင် ရေးဆွဲခဲ့ပြီး၊ ထိုအချိန်မှစ၍ ကွန်ဗင်းရှင်း ၏ လုပ်ငန်းများသည် ရမ်ဆာ၏ မဏ္ဍိုင် (၃) ခုဖြစ်သည့် (က)နိုင်ငံအဆင့် စီမံချက်များ၊ မူဝါဒများ၊ ဥပဒေများ၊ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု လုပ်ငန်းများနှင့် ပညာပေးခြင်းများမှ တစ်ဆင့် ရေဝပ်ဒေသများ အားလုံးကို အကျိုးရှိစွာ အသုံးပြုခြင်း၊ (ခ) နိုင်ငံတကာအရေးပါသည့် ရေဝပ်ဒေသများ စာရင်းတွင် သင့်လျော်သည့် ရေဝပ်ဒေသများကို ထည့်သွင်း သတ်မှတ်ခြင်းနှင့် ရေရှည်တည်တံ့စွာ စီမံအုပ်ချုပ်ခြင်းနှင့် (ဂ) နယ်နိမိတ် ထိစပ်နေသည့် ရေဝပ်ဒေသများ နှင့် နယ်စပ်ဖြတ်ကျော် မျိုးစိတ်များအတွက် နိုင်ငံတကာအဆင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း တို့တွင် အခြေခံပါသည်။

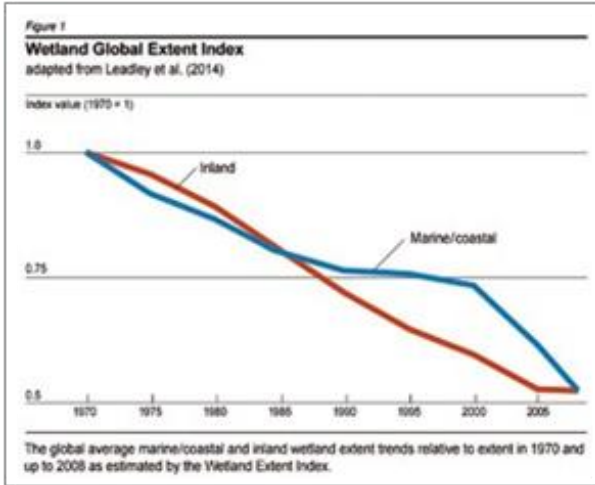
၂။ ရန်ဆာကွန်ဗင်းရှင်း၏ အဓိကလုပ်ငန်း စဉ်မှာ ရေဝပ်ဒေသများကို အကျိုးရှိစွာ အသုံးပြုခြင်း ဖြစ်သည်။ “ရေဝပ်ဒေသများ ကို အကျိုးရှိစွာအသုံးပြုခြင်း” ကို “စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်မှုနှင့် ဆက်စပ်၍ ဂေဟစနစ်ကိုအခြေခံသော နည်းလမ်းများကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းဖြင့် ဂေဟစနစ် ဝိသေသလက္ခဏာများကို ထိန်းသိမ်းထားခြင်း” ဟု အဓိပ္ပါယ် သတ်မှတ်ထားပါသည်။ ထို့ကြောင့် အကျိုးရှိစွာအသုံးပြုခြင်း၏ အဓိကအချက်မှာ လူသားတို့နှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အပေါ် အကျိုးပြု စေရန်အတွက် ရေဝပ်ဒေသများနှင့် ၎င်းတို့၏ သယံဇာတများကို ထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့် စဉ်ဆက်မပြတ် အသုံးပြုခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

၃။ ရန်ဆာကွန်ဗင်းရှင်းသည် ရေဝပ်ဒေသလုပ်ငန်းများ အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ ကွန်ဗင်းရှင်းနှင့်အတူ အဓိကကျသည့် ကွန်ဗင်းရှင်းအဖြစ် အသိအမှတ်ပြု ခံထားရပါသည်။ ကွန်ဗင်းရှင်း နှစ်ခုလုံးသည် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကိုတိုးမြှင့်ရန် ကြိုးပမ်းလျက်ရှိပြီး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်နိုင်မည့် အလားအလာများကို ရှာဖွေလျက်ရှိပါသည်။ ၂၀၁၄ ခုနှစ်တွင် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲကွန်ဗင်းရှင်း အဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံများသည် ရန်ဆာကွန်ဗင်းရှင်းကို ဖိတ်ကြားခဲ့ပြီး၊ ကမ္ဘာ့ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ရန်ပုံငွေအဖွဲ့သို့ ရန်ပုံငွေ လျှောက်ထားမှုနှင့် ပတ်သက်၍ အကြံဉာဏ်များ ရယူခဲ့ပါသည်။

ရေဝပ်ဒေသများ၏ အရေးပါမှု

၄။ ရန်ဆာကွန်ဗင်းရှင်းကို ၁၉၇၁ ခုနှစ်တွင် စတင်ခဲ့ပြီး၊ ကမ္ဘာပေါ်တွင် ပထမဦးဆုံး နိုင်ငံပေါင်းစုံ ပါဝင်သည့် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက် တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ ရန်ဆာဒေသကွန်ရက်တွင် ကမ္ဘာပေါ်၌ တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုထားသည့် နိုင်ငံတကာအဆင့် အရေးပါသည့် ဒေသများ၏ အကြီးမားဆုံး ကွန်ရက်ဖြင့် ပါဝင်ဖွဲ့စည်းထားပါသည်။ ၂၀၁၅ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၈ ရက်နေ့အထိ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံ အသီးသီး၌ စုစုပေါင်း ဟက်တာသန်းပေါင်း ၂၁၀.၇ သန်းရှိသည့် ရန်ဆာဒေသပေါင်း ၂၂၀၈ ကို အသိအမှတ်ပြု သတ်မှတ်ထားပြီး ဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါရေဝပ်ဒေသများကို ရန်ဆာ၏ အဓိက ရည်ရွယ်ချက်နှင့်အညီ ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် ရေရှည်တည်တံ့စွာ အသုံးပြုရေးအတွက် ဖော်ထုတ်သတ်မှတ် ကာ စီမံခန့်ခွဲ ဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။ ထိုသို့ နည်းလမ်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ထိန်းသိမ်းရေး ဆောင်ရွက်ခြင်း သည် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲနှင့် လူသားတို့အတွက် ရေရှည်အကျိုးကျေးဇူးများရရှိစေရေး မရှိမဖြစ်လိုအပ်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။

၅။ ရေဝပ်ဒေသများသည် သဘာဝ သို့မဟုတ် လူလုပ်ထားသော၊ ယာယီ သို့မဟုတ် အမြဲတမ်း၊ ရေသေ သို့မဟုတ် စီးဆင်းနေသော ရေချို၊ ရေကျချိန်၌ အနက် ၆ မီတာထက်မကျော်သော ပင်လယ်ရေပြင် ဧရိယာများအပါအဝင် ရေငန်ရှိနေသည့် ရွှံ့နွံတောများ၊ ရေလွှမ်းနေသောနေရာများ၊ စိမ့်မြေ သို့မဟုတ် ရေဝပ်နေသောနေရာများ ဖြစ်ပါသည်။

ပုံ(၁) ကမ်းရိုးတန်းနှင့် ကုန်းတွင်း ရေဝပ်ဒေသ များ ပျက်စီးပြုန်းတီးမှုသည် အခြားသော ဂေဟစနစ်များ ပျက်စီးပြုန်းတီးခြင်းထက် ပိုမို မြန်ဆန်ပါသည်။ ရေဝပ်ဒေသဆိုင်ရာ သယံဇာတများ ပျက်စီးပြုန်းတီးမှု များသည် မူလဂေဟစနစ် အခြေအနေသို့ ပြန်လည် ရောက်ရှိခြင်း မရှိသေးပါ။

၆။ ရေဝပ်ဒေသများသည် ခရီးသွားလုပ်ငန်း၊ ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှုနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ တန်ဖိုးများ အပါအဝင် လူသားတို့အတွက် အသုံးဝင်သော ရေထွက်ပစ္စည်းများ ပံ့ပိုးပေးခြင်း၊ ကမ်းရိုးတန်း ဒေသများ ကာကွယ်ပေးခြင်း၊ ရေလွှမ်းမိုးမှုထိန်းချုပ်ပေးခြင်း၊ ရာသီဥတု ညီညွတ်မှုတစေရေး ထိန်းညှိပေးခြင်း၊ ရေသန့်စင်ပေးခြင်း၊ သောက်သုံးရေထောက်ပံ့ပေးခြင်း၊ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ ထိန်းသိမ်းပေးခြင်း အစရှိသည့် ဂေဟစနစ်ဝန်ဆောင်မှု အမြောက်အမြားကို ပံ့ပိုးပေးလျက်ရှိပါသည်။

၇။ ရေဝပ်ဒေသများသည် ဂေဟစနစ်ဆိုင်ရာ အခြေခံလိုအပ်ချက်များအပြင် အပန်းဖြေခြင်း၊ ငါးဖမ်းခြင်း နှင့် အမဲလိုက်ခြင်း၊ ညစ်ညမ်းမှုထိန်းချုပ်ပေးခြင်း၊ ရေနှင့်ဆိုင်သော အန္တရာယ်များ စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ အစားအစာထုတ်လုပ်ခြင်း၊ ပို့ဆောင်ရေးနှင့်ဆက်နွယ်နေသည့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ စသည်တို့အတွက် အဓိကအရေးပါသည့် အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်နေပါသည်။

ပုံ(၂) အီရန်နိုင်ငံ၊ ဇီန်ဒါးဒေသရှိ Gavkhouni Lake နှင့် အနီး ဝန်းကျင်ရှိ စိမ့်မြေ ရေဝပ်ဒေသ များအား ကောင်းကင်ခါတ်ပုံ မှတစ်ဆင့် တွေ့မြင်ရပုံ ။

၈။ လူသားတို့အသုံးပြုသော ရေအများစုသည် ရေဝပ်ဒေသများမှ ရရှိသော်လည်း ယနေ့အချိန်တွင် ရေသယံဇာတများ ခွဲဝေအသုံးပြုရာတွင် ညီညွတ်မှုတမှု မရှိသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ကမ္ဘာပေါ်ရှိ လူသန်းပေါင်း ၇၀၀ ကျော်သည် သန့်ရှင်းသည့် သောက်သုံးရေ ရရှိခြင်းမရှိဘဲ နေထိုင်လျက်ရှိပါသည်။ ထို့အပြင် လူသန်းပေါင်း ၂.၅ သန်းသည် ကျန်းမာသန့်ရှင်းမှုဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများ မရှိဘဲ နေထိုင်ရ

လျက်ရှိပြီး ရေဝပ်ဒေသများကို ထပ်မံ၍ ဆိုးကျိုးများသက်ရောက်စေပါသည်။

၉။ ရေဝပ်ဒေသများကို စွန့်ပစ်ခြေများအဖြစ် ယူဆလျက်ရှိပြီး ရေဝပ်ဒေသများမှ ပံ့ပိုးပေးသည့် အရေးပါသော ဝန်ဆောင်မှုများနှင့်ပတ်သက်၍ သိမြင်နိုးကြားမှု အနည်းငယ်သာရှိကြပါသည်။

ရေဝပ်ဒေသများ ပြောင်းလဲလာမှု

၁၀။ ဂေဟစနစ်ဆိုင်ရာ ထောင်စုနှစ် လေ့လာဆန်းစစ်ချက်၏ တွေ့ရှိမှုများအရ ၂၀၀၅ ခုနှစ်၌ ကုန်းတွင်းပိုင်းနှင့် ကမ်းရိုးတန်းရေဝပ်ဒေသဂေဟစနစ်များသည် ကမ္ဘာ့အဆင့်တွင် အခြားဂေဟစနစ် များထက် အလျင်အမြန် ဆုံးရှုံးပျောက်ကွယ်လျက်ရှိပြီး၊ ယခုအချိန်ထိ ဆုံးရှုံးမှု ရပ်တန့်ခြင်း မရှိသေးပါ။ ဆုံးရှုံးမှုများကို အဓိကဖြစ်စေသည့် သွယ်ဝိုက်သော အကြောင်းရင်းများမှာ လူဦးရေတိုးပွားလာခြင်း၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်မှုများ ပြောင်းလဲခြင်းတို့ဖြစ်ပြီး၊ တိုက်ရိုက်အကြောင်းရင်းများမှာ အခြေခံ အဆောက်အအုံများ ဆောက်လုပ်မှု၊ မြေအသုံးချမှုပြောင်းလဲမှု၊ ရေအသုံးပြုမှု၊ ရေညှိများ ပွားများလာမှု၊ ညစ်ညမ်းမှု၊ အလွန်အကျွံသုံးစွဲမှု၊ ရေဝပ်ဒေသသယံဇာတများ အလွန်အကျွံထုတ်ယူမှု၊ ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှုနှင့် ပြင်ပမှ ကျူးကျော်ဝင်ရောက်လာသော မျိုးစိတ်များကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

၁၁။ ရေဝပ်ဒေသများ ပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ အစီရင်ခံစာ (၁၈၉) ခုကို သုံးသပ်ရာတွင် ကမ္ဘာပေါ်ရှိ ရေဝပ်ဒေသများ ဆုံးရှုံးပျောက်ကွယ်မှုမှာ ပျမ်းမျှအားဖြင့် ၅၄% နှင့် ၅၇% ရှိကြောင်း တွေ့ရှိရပြီး၊ အေဒီ ၁၇၀၀ မှ စတင်တွက်ချက်ပါက ၈၇% အထိ ဆုံးရှုံးလျက်ရှိကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ၂၀ ရာစုနှင့် ၂၁ ရာစု အစောပိုင်းတို့တွင် ရေဝပ်ဒေသများ ဆုံးရှုံးမှုနှုန်းမှာ (၃.၇) ဆ မြန်ဆန်လာပြီး၊ အေဒီ ၁၉၀၀ မှစ၍ ၆၄% မှ ၇၁% အထိ ဆုံးရှုံးမှုရှိကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ၂၀ ရာစုတွင် သဘာဝကမ်းရိုးတန်း ရေဝပ်ဒေသများကို အခြား မြေအသုံးချမှုအဖြစ် ပြောင်းလဲခဲ့မှုမှာ ကုန်းတွင်းပိုင်း ရေဝပ်ဒေသများ ပြောင်းလဲမှုထက် မြင့်မားလျက်ရှိပြီး၊ ကမ္ဘာ့အဝန်း၊ အထူးသဖြင့် အာရှဒေသတွင် မြေအသုံးချမှု ပြောင်းလဲမှုနှင့် ဆုံးရှုံးမှုများ ဆက်လက် ဖြစ်ပေါ်လျက် ရှိပါသည်။

၁၂။ ဂေဟစနစ်ဝန်ဆောင်မှုများ၏ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာပြောင်းလဲမှု အစီအရင်ခံစာတွင် ၁၉၉၇ ခုနှစ်မှ ၂၀၁၁ ခုနှစ်အထိ ရေချိုရေဝပ်ဒေသများ ဆုံးရှုံးပျောက်ကွယ်မှုကြောင့် ဆုံးရှုံးမှုမှာ နှစ်စဉ် အမေရိကန် ဒေါ်လာ ၂.၇ ထရီလီယံ၊ ဒီရေရောက်ရွံ့နွံတောများ/ ဒီရေတောများ ဆုံးရှုံးပျောက်ကွယ်မှုကြောင့် ဆုံးရှုံးမှုမှာ နှစ်စဉ် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၇.၂ ထရီလီယံနှင့် သန္တာကျောက်တန်းများ ဆုံးရှုံးမှုမှာ နှစ်စဉ် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁၁.၉ ထရီလီယံ အထိ ရှိကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

၁၃။ ရေနှင့် ရေဝပ်ဒေသများအတွက် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲနှင့် ဂေဟစနစ်ဝန်ဆောင်မှုများဆိုင်ရာ တန်ဖိုး တွက်ချက်မှု အစီရင်ခံစာတွင် ကုန်းတွင်းပိုင်းနှင့် ကမ်းရိုးတန်းဒေသ ဂေဟစနစ်ဝန်ဆောင်မှုများ၏ တန်ဖိုးမှာ အခြားဂေဟစနစ် အမျိုးအစားများထက် မြင့်မားကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ရေ၊ အစားအစာနှင့် စွမ်းအင်တို့အကြား ဆက်နွယ်မှုမှာ အခြေခံအကျဆုံး ဆက်နွယ်မှုဖြစ်ပြီး လူ့အသိုက်အဝန်းအတွက်

စိန်ခေါ်မှုတစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။ အဘယ့်ကြောင့် ဆိုသော် ရေဝပ်ဒေသများသည် နိုင်ငံအသီးသီး၏ မူဝါဒရည်ရွယ်ချက် အမြောက်အများကို ပြည့်မီရေးအတွက် ပံ့ပိုးပေးလျက်ရှိရာ၊ ရေဝပ်ဒေသများ ဆုံးရှုံးမှုသည် လူသားတို့အတွက် သိသာထင်ရှားသည့် ဆုံးရှုံးမှုကို ဖြစ်စေပြီး၊ ဒေသခံများ၊ နိုင်ငံများနှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအတွက် ဆိုးရွားသည့် သက်ရောက်မှုများကို ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။ ထို့ကြောင့် ရေဝပ်ဒေသများနှင့် ဆက်စပ်နေသော ဂေဟစနစ်ဝန်ဆောင်မှုများသည် သယံဇာတများ ထိရောက်စွာ အသုံးပြုရေးနှင့် ရေရှည်တည်တံ့သော စီးပွားရေးအတွက် အဓိကအရေးပါသည့် ကဏ္ဍမှ ပါဝင်ရန် လိုအပ်ပါသည်။

၁၄။ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ ကွန်ဗင်းရှင်း၏ (၄) ကြိမ်မြောက် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ အစီရင်ခံစာ တွင် ရေဝပ်ဒေသများ ဆုံးရှုံးပျောက်ကွယ်မှုနှင့် အဆင့်အတန်းကျဆင်းမှု အခြေအနေသည် ဆိုးရွားလျက် ရှိကြောင်း ဖော်ပြထားပါသည်။ သဘာဝရေဝပ်ဒေသများနှင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင် လူလုပ် ရေဝပ်ဒေသများ၏ အရေအတွက် တိုးပွားလာသော်လည်း ဆုံးရှုံးသွားသည့် ရေဝပ်ဒေသများ၏ အရည်အသွေးထက် နိမ့်ကျနေနိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ်အတွက် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ အာအီချီ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ ရည်မှန်းချက်များ ပြည့်မီရေးအတွက် ရေဝပ်ဒေသများ ထိန်းသိမ်းရေးကို ထပ်မံတိုးမြှင့် ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်လျက်ရှိနေပါသည်။ ၂၀၅၀ ပြည့်နှစ်အထိ မျှော်မှန်းချက်ဖြစ်များသည့် မြေအတန်းအစား ကျဆင်းခြင်း၊ သဲကန္တာရဖြစ်ထွန်းမှုကို တိုက်ဖျက်ခြင်းနှင့် ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှုကို လျှော့ချခြင်း စသည် တို့ကို အောင်မြင်အောင် အကောင်အထည် ဖော်ရာတွင် မြေ၊ ရေ၊ စွမ်းအင်နှင့် အခြား သယံဇာတများကို ပိုမိုထိရောက်စွာ အသုံးပြုရေး၊ စားသုံးမှု ပုံစံများကို ပြန်လည်ပြင်ဆင်ခြင်းနှင့် အစားအစာ ထုတ်လုပ်မှုပုံစံများ ပြောင်းလဲခြင်း အစရှိသဖြင့် လူသားတို့မှ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ပြုလုပ်ရန် လိုအပ်လျက် ရှိပါသည်။

ပုံ (၃) စိမ့်မြေ (Peatland) များသည် ကမ္ဘာ့ကုန်းမြေ ဧရိယာ၏ ၃% ခန့်သာ ရှိသော်လည်း ကမ္ဘာပေါ်ရှိ သစ်တောများ အားလုံးထက် ကာဗွန် ပိုမို သိုလှောင်ထားနိုင်ပါသည်။

ကမ္ဘာ့အဆင့် မူဝါဒများနှင့် ဆက်နွယ်မှု

၁၅။ စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ပန်းတိုင်များဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းအဖွဲ့ အစီရင်ခံစာတွင် ရေအရည်အသွေး နှင့် ရေထောက်ပံ့မှု၊ စားနပ်ရိက္ခာ ဖူလုံမှုနှင့် ရေရရှိမှု၊ ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှုအပေါ် အလိုက်သင့်နေထိုင်မှု၊ စွမ်းအင်ထောက်ပံ့မှု၊ ကျန်းမာသော ဘဝနေထိုင်မှု၊ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲနှင့် ဂေဟစနစ် များကို ရေရှည်တည်တံ့စွာ အသုံးပြုမှု၊ ရေရှည်တည်တံ့မှုရှိသော လူနေအဆောက်အဦများ တည်ဆောက် မှု၊ ဆင်းရဲမှု တိုက်ဖျက်ရေး၊ ဆန်းသစ်တီထွင်ခြင်း နှင့် သင့်လျော်သော အခြေခံအဆောက်အဦများ ဆောက်လုပ်မှုတို့နှင့် ဆက်စပ်နေသော စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ပန်းတိုင်များနှင့် ရေဝပ်ဒေသ များအကြား တိုက်ရိုက် ဆက်စပ်မှုရှိမည်ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။

၁၆။ ရန်ဆာဒေသကွန်ရက်၊ ရန်ဆာဒေသများကို ထိရောက်စွာ စီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းတွင် ရေဝပ်ဒေသများကို ပိုမိုအကျိုးရှိစွာ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် အသုံးပြုခြင်းသည် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ ကွန်ဗင်းရှင်း သာမက အခြား နိုင်ငံပေါင်းစုံ သဘောတူညီချက်များဖြစ်သည့် ရွှေ့ပြောင်းမျိုးစိတ်များဆိုင်ရာ ကွန်ဗင်းရှင်း၊ ကုလသမဂ္ဂ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ ကွန်ဗင်းရှင်း၊ သဲကန္တာရ တိုက်ဖျက်ရေးဆိုင်ရာ ကွန်ဗင်းရှင်းနှင့် ရေနှင့် ဆက်စပ်ကွန်ဗင်းရှင်းများ၏ လုပ်ငန်းတာဝန်များကိုပါ အထောက်အကူ ပြုပါသည်။

တတိယအကြိမ် ရန်ဆာမဟာဗျူဟာစီမံချက် အကောင်အထည်ဖော်မှုအား သုံးသပ်ခြင်း

၁၇။ တတိယအကြိမ်မြောက် ရန်ဆာ မဟာဗျူဟာ စီမံချက် အကောင်အထည်ဖော်မှု သုံးသပ်ခြင်းအား (၁၁) ကြိမ်မြောက် အဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံများ အစည်းအဝေးသို့ တင်သွင်းခဲ့သည့် နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာများနှင့် ၂၀၁၄ ခုနှစ် မဟာဗျူဟာ စီမံချက်ဆိုင်ရာ မေးခွန်းလွှာများ အား ရန်ဆာ မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံများမှ ဖြေဆိုမှုအပေါ် အခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

၁၈။ အဓိကတွေ့ရှိချက်မှာ ကမ္ဘာ့အဝန်း၌ တတိယ အကြိမ်မြောက် မဟာဗျူဟာ စီမံချက် အကောင် အထည်ဖော်မှုသည် ဆက်လက် တိုးတက်ဆဲ ဖြစ်ပါသည်။ ရေဝပ်ဒေသများ အကျိုးရှိစွာ အသုံးပြုခြင်း၊ အလားအလာရှိသည့် ရန်ဆာဒေသများ ဖော်ထုတ်ခြင်း၊ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုစီမံချက်များ ရေးဆွဲခြင်း၊ ရန်ဆာဒေသ အခြေအနေနှင့် ဂေဟစနစ်များ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် ကွန်ဗင်းရှင်းသို့ အစီရင်ခံ တင်ပြခြင်း အစရှိသည့် ကွန်ဗင်းရှင်း၏ အဓိကလုပ်ငန်း အများအပြားသည် ပုံမှန် အလေးထား ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်လျက် ရှိပါသည်။

၁၉။ အခြားတွေ့ရှိချက်မှာ ရေဝပ်ဒေသများ အဆင့်အတန်း ကျဆင်းလာခြင်းနှင့် ဆုံးရှုံး ပျောက်ကွယ် မှုများ ကြုံတွေ့ရလျက်ရှိရာ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများမှ အရေးတယူ ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်လျက်ရှိပြီး တုံ့ပြန် ဆောင်ရွက်ရာတွင် အဆင့်အတန်း ကျဆင်းမှုနှင့် ဆုံးရှုံးမှု ဖြစ်စေသည့် အကြောင်းရင်းများကို တိုက်ရိုက် ကိုင်တွယ် ဖြေရှင်းခြင်းနှင့် ရေဝပ်ဒေသ တန်ဖိုးများကို ရေဝပ်ဒေသ စီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် အစိုးရနှင့် ပုဂ္ဂလိက ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများတွင် ထည့်သွင်း ပေါင်းစပ်ခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ပါသည်။

ကွန်ဗင်းရှင်း၏ နောင် (၉) နှစ်ကာလအတွက် ဦးစားပေးဧရိယာများ

၂၀။ ၂၀၁၆-၂၀၂၄ ကာလအတွက် ကွန်ဗင်းရှင်း အကောင်အထည်ဖော်ရေး ရန်ဆာအဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံများ၏ ဦးစားပေးဧရိယာများကို (၁၁) ကြိမ်မြောက် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ အစည်းအဝေးသို့ တင်သွင်း ခဲ့သည့် နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာများ၊ ၂၀၁၄ ခုနှစ်တွင် ရန်ဆာမိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံများ မှ ဖြည့်စွက်ခဲ့သည့် ၂၀၁၄ ခုနှစ် မဟာဗျူဟာ စီမံချက်ဆိုင်ရာ မေးခွန်းလွှာများနှင့် ၂၀၁၄ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာနှင့် နိုဝင်ဘာလများတွင် အာဖရိက၊ အမေရိက၊ အာရှနှင့် ဥရောပတို့တွင် ကျင်းပခဲ့သည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ အစည်းအဝေးအကြို ဒေသအဆင့် အကြံပြုဆွေးနွေးပွဲများတွင် ရရှိခဲ့သည့် အကြံပြု ချက်များမှ ထုတ်နုတ်ထားပါသည်။

၂၁။ **ရေဝပ်ဒေသများ၏ အဆင့်အတန်းများ ကျဆင်းခြင်းနှင့် ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုများကို ကာကွယ်ခြင်း၊ တားဆီးခြင်းနှင့် ပြန်လည်ကောင်းမွန်စေခြင်း။** စိုက်ပျိုးရေး၊ သစ်တော၊ ရေနံ၊ ဓါတ်ငွေ့နှင့် သတ္တုကဲ့ သို့သော သယံဇာတ ထုတ်ယူသည့်လုပ်ငန်းများ ရေရှည်တည်တံ့စွာ ဆောင်ရွက်မှု မရှိခြင်း၊ လူဦးရေ တိုးပွားလာခြင်း နှင့် ပတ်ဝန်းကျင် ထိခိုက်စေသည့် မြေအသုံးချမှု ပြောင်းလဲခြင်း စသည်တို့ကြောင့် ရေဝပ်ဒေသများ ဆက်လက် ဆုံးရှုံးလျက် ရှိပါသည်။ အဆိုပါဖိအားများ နောက်ကွယ်မှ အကြောင်းရင်း များကို ကိုင်တွယ် ဖြေရှင်းမှသာလျှင် ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုများကို လျော့နည်း သက်သာစေနိုင်မည် ဖြစ်သည်။ အဆိုပါအချက်ကို သိရှိခြင်းနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်ခြင်းများ၌ ထည့်သွင်း စဉ်းစားရာတွင် ရေဝပ်ဒေသ သယံဇာတများနှင့် ရေဝပ်ဒေသ ဂေဟစနစ်များ၏ အကျိုးကျေးဇူးများကို တိုင်းတာခြင်း၊ တန်ဖိုးထားခြင်းနှင့် လူ့အဖွဲ့ အစည်းတွင် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် သိရှိနားလည် ခြင်းတို့ လိုအပ်ပါသည်။

၂၂။ **သိပ္ပံနည်းကျ အကြံပြုချက်နှင့် လမ်းညွှန်ချက်များ။** သိပ္ပံနှင့် နည်းပညာဆိုင်ရာ သုံးသပ်ခြင်း အဖွဲ့နှင့် ဆက်သွယ်ခြင်း၊ ပညာပေးခြင်းနှင့် သိမြင်နိုးကြားမှု မြှင့်တင်ခြင်းတို့မှတစ်ဆင့် မူဝါဒ ချမှတ် သူများနှင့် ရေဝပ်ဒေသ ထိန်းသိမ်းရေး လက်တွေ့ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နေသူများထံသို့ သိပ္ပံနည်းကျ အကြံဉာဏ်နှင့် လမ်းညွှန်ချက်များပေးခြင်းကို တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်ခြင်း။

၂၃။ **ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှုနှင့် ရေဝပ်ဒေသများ။** ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုနှင့်အညီ လိုက်လျောညီထွေ နေထိုင်ခြင်းနှင့် ရေဝပ်ဒေသများ၏ အရေးပါမှုကို သိရှိနားလည်ခြင်း။

၂၄။ **သဘာဝတရားနှင့် လူသားတို့အတွက် ဂေဟစနစ် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ချက်များနှင့် ဝန်ဆောင်မှု များဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များ။** ရေဝပ်ဒေသများမှ ပံ့ပိုးပေးသည့် ဝန်ဆောင်မှုများ၊ အကျိုး ကျေးဇူးများ၊ တန်ဖိုးများ၊ ဂေဟစနစ်လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်ချက်များနှင့် ထွက်ကုန်များကို နိုင်ငံအဆင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံချက်များတွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်း မရှိသေးပေ။ ရေနှင့်ဆက်စပ်၍ လူသားတို့၏ ရပိုင်ခွင့်များကို အပြည့်အဝအသုံးပြုနိုင်ရေးနှင့် ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှု လျော့ချနိုင်ရေး ရေဝပ်ဒေသများ၏ အခန်းကဏ္ဍကို အသိအမှတ်ပြုမှု မရှိခြင်းသည် ရေဝပ်ဒေသများ လျော့နည်းလာခြင်းနှင့် ရေဝပ်ဒေသများ

ပြန်လည် ထူထောင်ရာတွင် အားထုတ်မှု နည်းပါးခြင်းတို့တွင် အဓိကအရေးပါသည့် အကြောင်းရင်းခံ တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ ထုတ်ယူသုံးစွဲနိုင်မှု မရှိသည့် နည်းလမ်းဖြင့် လူသားတို့နှင့် သဘာဝ တရားတို့ ရရှိသည့် ခြပ်ရို/ ခြပ်မဲ့ ပစ္စည်းများ၊ တန်ဖိုးများနှင့် အကျိုးကျေးဇူးများ တွင် ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှု နှင့် အနာဂတ် တန်ဖိုးများ ပါဝင်ပါသည်။

၂၅။ **ရေဝပ်ဒေသများ၏ လူသားတို့အား ပံ့ပိုးလျက်ရှိသည့် ဂေဟစနစ် ဝန်ဆောင်မှုများကို အများပြည်သူမှ သိစေရန် ဆောင်ရွက်ခြင်း။** ရေဝပ်ဒေသများ ကွန်ဗင်းရှင်းကို အများပြည်သူ သိရှိစေရေးနှင့် ရေဝပ်ဒေသများ၏ တန်ဖိုးများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားနိုင်ရေးအတွက် ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်သူများနှင့် ပြည်သူလူထုထံသို့ ထိရောက်သော ဆက်သွယ်မှုပုံစံဖြင့် အသိပေးခြင်း။ ထိုသို့ ဆောင်ရွက်ခြင်းသည် လူသားတို့၏ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း လုပ်ငန်းများနှင့် ကျန်းမာရေး၊ စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု၊ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ၊ ရေနှင့်မြေတို့ အတွက် ရေဝပ်ဒေသများမှ ပံ့ပိုးပေးသည့် တန်ဖိုးများကို ပိုမိုသိရှိ နားလည်စေမည် ဖြစ်ပါသည်။

၂၆။ **ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု မြှင့်တင်ခြင်း။** ရေဝပ်ဒေသများ၏ တန်ဖိုးများကို ရေ၊ မြေနှင့် ဇီဝမျိုးစုံ မျိုးကွဲ စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် အစိုးရနှင့် ပုဂ္ဂလိက ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများတွင် ရေဝပ်ဒေသ စီမံခန့်ခွဲသူများ၊ ထိန်းသိမ်းရေး ဆောင်ရွက်သူများ၊ အဓိက ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများ ပါဝင်မှု နှင့်အတူ ထည့်သွင်း စဉ်းစားနိုင်ရေး ဆက်သွယ်မှု စနစ်များ (ဒေသအဆင့်၊ မြို့အဆင့်၊ မြစ်၊ ကန်နှင့် မြေအောက်ရေ ရေဝေ ရေလဲဒေသများအဆင့်၊ နိုင်ငံအဆင့်၊ ဒေသအဆင့်နှင့် ကမ္ဘာ့အဆင့်) မှတစ်ဆင့် ပူးပေါင်းပါဝင် ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ချိတ်ဆက်ခြင်း။

၂၇။ **ကွန်ဗင်းရှင်းကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခြင်း။** ရန်ဆာဒေသများ စာရင်းပြင်ဆင် မွမ်းမံခြင်း၊ နိုင်ငံတကာ အရေးပါသည့် ရေဝပ်ဒေသများနှင့် ရေဝပ်ဒေသများ အားလုံးကို စာရင်း ကောက်ယူခြင်း၊ အထူးသဖြင့် Montreux Record ပါ ရန်ဆာဒေသများ စီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် ဂေဟဗေဒ ဝိသေသ လက္ခဏာများ ထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့် ကောင်းမွန်ခြင်းမရှိပါက ကောင်းမွန်လာစေရေး ဆောင်ရွက် ခြင်း၊ ရန်ဆာဒေသ အားလုံးအတွက် စီမံခန့်ခွဲမှု လုပ်ငန်းစဉ်များ ပြင်ဆင်ခြင်းနှင့် အဆိုပါ လုပ်ငန်းစဉ် များကို ဝန်ထမ်းများ၊ သင့်လျော်သည့် အခြေခံ အဆောက်အအုံနှင့် အခြားသယံဇာတများဖြင့် မြေပြင်တွင် လက်တွေ့ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခြင်း။

၂၈။ **ရန်ဆာဒေသများနှင့် နယ်စပ်ဖြတ်ကျော်ရန်ဆာဒေသများ ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ခြင်း။** ရန်ဆာ ဒေသ ကွန်ယက်တွင် မပါဝင်သေးသည့် ရေဝပ်ဒေသ အမျိုးအစားများ ပါဝင်ထည့်သွင်းနိုင်ရေးနှင့် ရေဝပ်ဒေသများကို အနာဂတ်တွင် ထိန်းသိမ်းကာကွယ်မှု သေချာစေရေးတို့အတွက် နိုင်ငံအဆင့် ရေဝပ်ဒေသများ စာရင်းကောက်ယူမှုအပေါ် အခြေခံ၍ ရေဝပ်ဒေသများကို ရန်ဆာဒေသများနှင့် နယ်စပ် ဖြတ်ကျော် ရန်ဆာဒေသများအဖြစ် ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ခြင်း။

၂၉။ **ရေဝပ်ဒေသများကို အကျိုးရှိစွာအသုံးပြုခြင်း။** ဒေသအဆင့်၊ ရေဝပ်ဒေသအဆင့်၊ နိုင်ငံအဆင့်၊ ဒေသအဆင့်နှင့် ကမ္ဘာ့အဆင့်၌ အကျိုးကျေးဇူးများပံ့ပိုးပေးနေသည့် ရေဝပ်ဒေသများ၏ ဂေဟစနစ် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ချက်များ ရေရှည် တည်တံ့စေရေး ကောင်းမွန်စွာ စီမံခန့်ခွဲခြင်း။

၃၀။ **ပြင်ပမှကျူးကျော်ဝင်ရောက်လာသောမျိုးစိတ်များ။** ရေဝပ်ဒေသများရှိ ပြင်ပမှကျူးကျော် ဝင်ရောက်လာသော မျိုးစိတ်များကို ကန့်သတ်ခြင်းနှင့် ရှင်းလင်းခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ခြင်း။

၃၁။ **ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုကို မြှင့်တင်ခြင်း။** ရေဝပ်ဒေသများ ရေရှည်တည်တံ့ စေရေးနှင့် အကျိုးရှိစွာအသုံးပြုနိုင်ရေး ဌာနတိုင်းရင်းသားလူမျိုးများနှင့် ဒေသခံများအပါအဝင် ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများ၏ ပူးပေါင်းလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများနှင့် တက်ကြွစွာပူးပေါင်းဆောင် ရွက်မှုများကို ပံ့ပိုးအားပေးခြင်း။

၃၂။ **ပေါင်းစည်းဆောင်ရွက်ခြင်း။** ရန်ဆာကွန်ဗင်းရှင်း၊ အခြားနိုင်ငံပေါင်းစုံ သဘောတူညီချက် များနှင့် ဆက်စပ်သဘောတူညီချက်များ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း၊ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းတို့အတွက် တာဝန်ယူထားသော အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအကြား အစီရင်ခံစာရေးသားခြင်းနှင့် သတင်းအချက်အလက် မျှဝေခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်များအပါအဝင် အခြားလုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ ပိုမိုထိရောက် လျင်မြန်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ရေး ကြိုးပမ်းအားထုတ်ခြင်း၊ နိုင်ငံအဆင့်၊ ကမ္ဘာ့အဆင့်များ၌ အခြားပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်နေသည့် နိုင်ငံပေါင်းစုံအဖွဲ့အစည်းများနှင့် နိုင်ငံတကာ လုပ်ငန်းစဉ်များအကြား ပေါင်းစည်း ဆောင်ရွက်နိုင်မည့် အချက်များကို ဖော်ထုတ်နိုင်ရေး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း။

၃၃။ **ရန်ပုံငွေထောက်ပံ့ခြင်း။** ရေဝပ်ဒေသများကို စီမံခန့်ခွဲရန် ရန်ပုံငွေရရှိရန်လိုအပ်ပါသည်။ ရန်ပုံငွေ ရရှိရေး မဆောင်ရွက်နိုင်ပါက အကျိုးဆက်မှာ ဆိုးရွားနိုင်ပါသည်။ နိုင်ငံအများအပြား၊ အထူးသဖြင့် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများတွင် လုံလောက်သည့် ရန်ပုံငွေရရှိရေးသည် စိန်ခေါ်မှုတစ်ရပ်ပင်ဖြစ်ပါသည်။

၃၄။ **ရေဝေရေလဲဒေသ ရှုထောင့်အမြင်မှ ကြည့်ခြင်း။** ရေဝပ်ဒေသများကို ရေသံသရာ၏ တစ်စိတ် တစ်ပိုင်းအနေဖြင့် အသိအမှတ်ပြုနိုင်ရေး ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများအားလုံးနှင့်ပူးပေါင်း၍ မြစ်၊ ကန်နှင့် မြေအောက်ရေ ရေဝေရေလဲဒေသ အဆင့်တွင် ရေဝပ်ဒေသများမှ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ချက်များနှင့် လူသားတို့နှင့် သဘာဝတရားသို့ပေးစွမ်းသည့် ဂေဟစနစ်ဝန်ဆောင်မှုများကို လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်း။

စတုတ္ထအကြိမ်မြောက် ရမ်ဆာမဟာဗျူဟာစီမံချက်ကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း

၃၅။ စတုတ္ထအကြိမ်မြောက် ရမ်ဆာမဟာဗျူဟာစီမံချက် (၂၀၁၆-၂၀၂၄) သည် ရမ်ဆာ အတွင်းရေးမှူးရုံး၊ သိပ္ပံနှင့် နည်းပညာဆိုင်ရာ သုံးသပ်ရေးအဖွဲ့၊ ဆက်သွယ်ရေး၊ ပညာပေးခြင်း၊ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် သိမြင်နိုးကြားမှု မြှင့်တင်ခြင်းကွန်ရက်မှ ပံ့ပိုးမှုနှင့်အညီသော်လည်းကောင်း၊ အခြား နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့အစည်းများ၊ မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် နိုင်ငံပေါင်းစုံ သဘောတူညီချက်များနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်၍ ရမ်ဆာအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများမှ အရေးယူဆောင်ရွက်ရမည့် လုပ်ငန်းများကို ရေးသားဖော်ပြထားပါသည်။

၃၆။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများသည် နိုင်ငံအဆင့်ရေဝပ်ဒေသမူဝါဒများ၊ မဟာဗျူဟာများ၊ လုပ်ငန်းစီမံချက်များ၊ စီမံကိန်းများ နှင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ ရေးဆွဲခြင်း သို့မဟုတ် ရေဝပ်ဒေသထိန်းသိမ်းရေးကို ပံ့ပိုးပေးနိုင်မည့် အခြားသင့်လျော်သည့် နည်းလမ်းများဖြင့် မဟာဗျူဟာစီမံချက် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းကို နိုင်ငံအဆင့်နှင့် ကမ္ဘာ့အဆင့်များတွင် ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ရာတွင် နိုင်ငံအဆင့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ မဟာဗျူဟာစီမံချက်၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခု သို့မဟုတ် ဖြည့်စွက်ချက်အနေဖြင့် ထည့်သွင်းဆောင်ရွက် နိုင်ပါသည်။

၃၇။ ကွန်ဗင်းရှင်း အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ အခြေအနေနှင့် အကောင်အထည်ဖော်နိုင်စွမ်း မတူညီကြကြောင်း နားလည်သိရှိပါသည်။ မဟာဗျူဟာစီမံချက် အောက်တွင် မိမိတို့၏ ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများကို သတ်မှတ်ရန်၊ အကောင်အထည်ဖော်ရန် လုပ်ငန်းစီမံချက် ရေးဆွဲရန်နှင့် သယံဇာတများအသုံးပြုရေးကို ထည့်သွင်းစဉ်းစား ရန် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအား တိုက်တွန်းအားပေးပါသည်။ အခြားနိုင်ငံတကာသဘောတူညီထားသော ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ပန်းတိုင်များနှင့် ရည်မှန်းချက်များကို အထောက်အကူပြုရန် ရည်ရွယ်၍လည်း ဤစီမံချက်ကို အကောင်အထည်ဖော်သင့်ပါသည်။

၃၈။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများသည် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲကွန်ဗင်းရှင်း၊ ရွှေ့ပြောင်းသွားလာသည့်မျိုးစိတ်များဆိုင်ရာ ကွန်ဗင်းရှင်း၊ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂကွန်ဗင်းရှင်း၊ သဲကန္တာရဖြစ်ထွန်းမှုတိုက်ဖျက်ရေး ကုလသမဂ္ဂကွန်ဗင်းရှင်းနှင့် အခြားဒေသအဆင့်နှင့် ကမ္ဘာ့အဆင့် နိုင်ငံပေါင်းစုံ သဘောတူညီချက်များ အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် အသုံးပြုသည့် နည်းလမ်းများနှင့် ပေါင်းစပ်၍ တစ်စုတစ်စည်းတည်း ရမ်ဆာကွန်ဗင်းရှင်းကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် တိုက်တွန်း အားပေးပါသည်။

အကောင်အထည်ဖော်ရန် အထောက်အပံ့ပေးသည့်အခြေအနေများ

၃၉။ စတုတ္ထအကြိမ်မြောက် ရမ်ဆာမဟာဗျူဟာစီမံချက်အား အောင်မြင်စွာ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်မှုသည် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုနှင့် စိတ်အားထက်သန်မှုအပေါ်တွင် မူတည်နေ

ပါသည်။ ဤစီမံချက်ရေးဆွဲရာတွင် အကြံပြုဆွေးနွေးပွဲများမှတစ်ဆင့် ရရှိခဲ့သည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ သဘောထားအမြင်များအပေါ် အခြေခံ၍ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှုကို အားပေးနိုင်သည့် အကြောင်းရင်းများကို ဖော်ထုတ်ထားပါသည်။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများနှင့် ကွန်ဗင်းရှင်း မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများကို အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ပူးပေါင်းပါဝင်သွားရန် တိုက်တွန်းအားပေးပါသည်။

အရင်းအမြစ်များထူထောင်ခြင်း

၄၀။ ရေဝပ်ဒေသများ ထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့် အကျိုးရှိစွာအသုံးပြုခြင်းအတွက် နိုင်ငံအဆင့်နှင့် နိုင်ငံတကာမှ ရရှိသော ရန်ပုံငွေအရင်းအမြစ်များသည် အစိုးရ၊ ပုဂ္ဂလိက၊ နိုင်ငံအဆင့်နှင့် နိုင်ငံတကာ အရင်းအမြစ်များနှင့် ကမ္ဘာ့ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အထောက်အပံ့အဖွဲ့အပါအဝင် အရင်းအမြစ်များ အားလုံးမှ ရရှိပါသည်။ သို့သော်လည်း ရရှိသည့် ရန်ပုံငွေများသည် စီမံချက်ပါ ပန်းတိုင်များနှင့် ရည်မှန်းချက်များကို အပြည့်အဝ အကောင်အထည်ဖော်ရန် လုံလောက်မှုမရှိပေ။ ရေဝပ်ဒေသများ အဆင့်အတန်း ကျဆင်းခြင်းနှင့် ဆုံးရှုံးခြင်းကို တိုက်ရိုက်ဖြစ်စေသည့် အကြောင်းရင်းများကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန် ထပ်မံလိုအပ်သည့် ရန်ပုံငွေအရင်းအမြစ်များ စုဆောင်းခြင်းကို ဒေသအဆင့်၊ နိုင်ငံအဆင့်၊ ဒေသကြီးအဆင့်နှင့် ကမ္ဘာ့အဆင့်များတွင် ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ ထိုသို့အရင်းအမြစ်များ စုဆောင်းခြင်းကို အရင်းအမြစ်များ စုဆောင်းခြင်းနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု မူဘောင်၊ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုများ၊ ရမ်ဆာဒေသအဆင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ၊ နိုင်ငံတကာ မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အတွင်းရေးမှူးရုံး၏ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုအဖွဲ့မှတစ်ဆင့် ပြည့်မီအောင် ဆောင်ရွက်နိုင်ပါသည်။

စတုတ္ထအကြိမ်မြောက် ရမ်ဆာမဟာဗျူဟာစီမံချက်အားအများသိစေရန် ဆောင်ရွက်ခြင်း

၄၁။ ရေဝပ်ဒေသဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်နေသူများ ပူးပေါင်းပါဝင်မှု ပိုမိုမြှင့်တင်ရန်နှင့် ကွန်ဗင်းရှင်းနှင့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ချက်များကို အများသိရှိလာစေရန် ဆက်သွယ်ရေး၊ ပညာပေးခြင်း၊ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် သိမြင်နိုးကြားမှုမြှင့်တင်ခြင်း (CEPA) အပါအဝင် အတွင်းရေးမှူးရုံး၏ အခြား ဆက်သွယ်ရေးလုပ်ငန်းများကို မြှင့်တင်ဆောင်ရွက် မည်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်မှုများသည် CEPA တာဝန်ခံများကွန်ရက်နှင့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ ဆက်သွယ်ပညာပေးရေး လုပ်ငန်းများကိုပါ အထောက်အကူ ပြုနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု

၄၂။ ရေဝပ်ဒေသများနှင့် ရေဝပ်ဒေသသယံဇာတများ အကျိုးရှိစွာအသုံးပြုခြင်းတွင် ရမ်ဆာဒေသများ နှင့် အခြားရေဝပ်ဒေသများ စီမံခန့်ခွဲမှုတွင် တာဝန်ရှိသည့်သူများ အပါအဝင် အခြားဆက်စပ်ပတ်သက်သူ အများအပြားလည်း ပါဝင်ပါသည်။ ဒေသအဆင့်၊ နိုင်ငံအဆင့်၊ ဒေသကြီးအဆင့်နှင့် ကမ္ဘာ့အဆင့်များ တွင် ရမ်ဆာဒေသအဆင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ၊ နိုင်ငံတကာ မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အခြား

နိုင်ငံပေါင်းစုံ သဘောတူညီချက်များ အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ရှိရင်းစွဲ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုအား ပိုမိုအားကောင်း လာစေခြင်းနှင့် ကွန်ဗင်းရှင်း အကောင်အထည်ဖော်မှု မြှင့်တင်ရေး အရပ်ဘက် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ကဏ္ဍနှင့်လည်း မိတ်ဖက်အသစ်များဖွဲ့ရန် လိုအပ်ပါသည်။

ပုံ(၄) အီရန်နိုင်ငံ၊ အူမီရာကန် (Lake Urmia) ဒေသ၏ CEPA Plan ရေးဆွဲခြင်းဆိုင်ရာ အလုပ်ရုံ ဆွေးနွေးပွဲ။

နိုင်ငံတကာပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု

၄၃။ ရမ်ဆာနှင့် ရေ၊ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလုပ်ငန်းများ၊ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ၊ သဘာဝဘေးအန္တရာယ် လျော့ချရေးနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရေး၊ ကာဗွန်စုပ်ယူမှုတို့အပါအဝင် စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု နှင့် ဆက်စပ်နေသော ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် ချိတ်ဆက်နိုင်ရန် ရည်ရွယ်၍ နိုင်ငံတကာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးအတွက် အစီအစဉ်များ ချမှတ်ထားပါသည်။ အဆိုပါ ဆက်နွယ်မှုများကို လာမည့် ကာလများအတွင်း အခိုင်အမာ စုစည်းသွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

- ရမ်ဆာကွန်ဗင်းရှင်းသည် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲကွန်ဗင်းရှင်းအောက်ရှိ ရေဝပ်ဒေသများနှင့် ဆက်စပ်နေသည့် လုပ်ငန်းများ အကောင်အထည်ဖော်ရန်အတွက် အဓိကမိတ်ဖက်ဖြစ်ပြီး ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲကွန်ဗင်းရှင်းသို့ မူဝါဒပိုင်း၊ နည်းပညာနှင့် သိပ္ပံဆိုင်ရာ အကြံဉာဏ်များပေးရန်နှင့် ကွန်ဗင်းရှင်းနှစ်ခုအကြား အဆင့်အားလုံးတွင် ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်မှုမြှင့်တင်ရန် တာဝန်ရှိပါသည်။
- ရမ်ဆာအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများမှ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအားလုံးတွင် တက်ကြွစွာကူညီပံ့ပိုးပေးနေသည့် ကွန်ဗင်းရှင်း အတွက် မူဝါဒများအသစ်များရေးဆွဲပေးနေသည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအား ရမ်ဆာကွန်ဗင်းရှင်းအား လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ကူညီပံ့ပိုးပေးနေသည့် အဖွဲ့အစည်း (၆) ခု (Birdlife International, International Union for the Conservation of Nature (IUCN), International Water Management Institute (IWMI), Wetland International, Wildfowl & Wetlands Trust (WWT), World Wide Fund for Nature (WWF) တို့ အား နိုင်ငံတကာ မိတ်ဖက်များအဖြစ် သတ်မှတ်ထားပြီး ဖြစ်ပါသည်။

- ရမ်ဆာကွန်ဗင်းရှင်းသည် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲကွန်ဗင်းရှင်း (၇)ခု (ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ ကွန်ဗင်းရှင်း၊ မျိုးဆက် ပျက်သုဉ်းလုဆဲ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်နှင့် သစ်ပင်ပန်းမန်များ နိုင်ငံတကာ ကုန်သွယ်မှု ဆိုင်ရာ ကွန်ဗင်းရှင်း၊ ရွှေ့ပြောင်းသွားလာသည့် မျိုးစိတ်များ ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ ကွန်ဗင်းရှင်း၊ ရမ်ဆာကွန်ဗင်းရှင်း၊ ကမ္ဘာ့ယဉ်ကျေးမှုနှင့် သဘာဝအမွေအနှစ် ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ ကွန်ဗင်းရှင်း၊ စားနပ်ရိက္ခာနှင့် စိုက်ပျိုးရေးအတွက် အပင်မျိုးရိုးဗီဇ အရင်းမြစ်များဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာ သဘောတူညီချက်နှင့် နိုင်ငံတကာ အပင်ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရေး ကွန်ဗင်းရှင်း) ၏ အတွင်းရေးမှူးရုံး အကြီးအကဲများ ပါဝင်မှုဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသည့် Biodiversity Liaison Group (BLG) တွင်လည်း ပူးပေါင်းပါဝင်လျက် ရှိပါသည်။
- မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်း (၄၈) ခုဖြင့် နားလည်မှုစာချွန်လွှာ ရေးထိုးပြီးဖြစ်ပါသည်။

ဒေသအဆင့်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုနှင့် နိုင်ငံများအကြားပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု

၄၄။ ရေဝပ်ဒေသများနှင့် ရေသယံဇာတများအား အကျိုးရှိစွာအသုံးပြုနိုင်ရေးနှင့် ထိန်းသိမ်းရေး တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်ရန် ဒေသအဆင့်နှင့် နိုင်ငံများအကြား ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု မြှင့်တင်သင့်ပါသည်။ ရမ်ဆာ၏ ဒေသအဆင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များသည် ဒေသအဆင့်နှင့် နိုင်ငံများအကြား ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်မှု၊ စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်မှု၊ နည်းပညာနှင့် အသိပညာဖလှယ်မှု၊ ရေဝပ်ဒေသဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်မျှဝေမှု၊ ဆက်သွယ်ပညာပေးရေးနှင့် လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်မည့် လုပ်ငန်းများအတွက် ရန်ပုံငွေအရင်းအမြစ်များ စုဆောင်းမှုတို့အတွက် အလွန်ထိရောက်မှုရှိသည့် လုပ်ငန်းများ ဖြစ်ပါသည်။

၄၅။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအကြား ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကို ရမ်ဆာအတွင်းရေးမှူးရုံး၊ ရမ်ဆာဒေသအဆင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ၊ နိုင်ငံတကာ မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အခြားအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၊ နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့အစည်းများထံမှ ကူညီပံ့ပိုးမှုများ ရယူ၍ မြစ်၊ ကန်၊ မြေအောက်ရေထိန်းသိမ်းရေး ရေဝေရေလဲဒေသ အဆင့်များ၌ နယ်စပ်ဖြတ်ကျော် ရေဝပ်ဒေသများ သတ်မှတ်ခြင်းနှင့် စီမံခန့်ခွဲခြင်းတို့မှတစ်ဆင့် တိုးမြှင့် ဆောင်ရွက်နိုင်ပါသည်။

စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ခြင်း

၄၆။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၊ ရမ်ဆာဒေသအဆင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ၊ နိုင်ငံတကာ မိတ်ဖက် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အခြားမိတ်ဖက်များသည် သယံဇာတစာရင်းကောက်ယူခြင်း၊ ရေဝပ်ဒေသ စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ ရေဝပ်ဒေသ အဆင့်အတန်းအခြေအနေကို အကဲဖြတ်လေ့လာ စောင့်ကြည့်ခြင်း၊ ရေဝပ်ဒေသများနှင့် ရေဝပ်ဒေသများ၏ တန်ဖိုးကို အများသိရှိစေရန် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ သိပ္ပံနှင့် နည်းပညာဆိုင်ရာ အသိပညာများ၊ လမ်းညွှန်မှုများ၊ အသိပညာနှင့် နည်းပညာမျှဝေမှု စသည့် နယ်ပယ်များတွင် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများနှင့် အခြားဆက်စပ်ပတ်သက်သူများ၏ စွမ်းဆောင်ရည် လိုအပ်ချက် ကို ဖြည့်ဆည်းပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။

ဘာသာစကားများ

၄၇။ ကွန်ဗင်းရှင်း၏ ဘာသာစကားမျိုးစုံ အသုံးပြုမှုသည် ကွန်ဗင်းရှင်းနှင့်ပတ်သက်၍ မသိရှိသေးသည့် ဒေသများတွင် ပိုမိုသိရှိလာစေရန် အရေးပါသည့် နည်းလမ်းတစ်ခု ဖြစ်သည်။

ပန်းတိုင်များနှင့် ရည်မှန်းချက်များ (၂၀၁၆-၂၀၂၄)

အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့် ရေဝပ်ဒေသအခြေအနေများကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲရန် နည်းလမ်းအသစ်တစ်ခု လိုအပ်လျက်ရှိသည်ကို အသိအမှတ်ပြုလျက် စတုတ္ထအကြိမ်မြောက် မဟာဗျူဟာစီမံချက်၏ ပန်းတိုင်များကို ချမှတ်ထားပါသည်။

အဆိုပါပန်းတိုင်များတွင် ရမ်ဆာကွန်ဗင်းရှင်း၏ ၂၀၁၆-၂၀၂၄ ကာလအတွက် အဓိက ဦးစားပေးဧရိယာ (၄)ခု ပါဝင်ပါသည်။ အဆိုပါ ပန်းတိုင်များတွင် မဟာဗျူဟာပန်းတိုင်(၃)ခု နှင့် ၎င်းတို့ကို အထောက်အကူပြုသည့် ပန်းတိုင် (၁) ခု ပါဝင်ပါသည်။

နောက်ဆက်တွဲ (၁) ပါဇယားတွင် ပန်းတိုင်များနှင့် ပတ်သက်သည့် အသေးစိတ် အချက်အလက်များ (နည်းလမ်းများ၊ ဦးဆောင် အကောင်အထည်ဖော်မည့်သူများ၊ စံညွှန်းကိန်းများ၊ အောက်တွင် ဖော်ပြထားသည့် ပန်းတိုင်များနှင့် ရည်မှန်းချက်များအတွက် အခြေခံအချက်အလက်များ) ကို ဖော်ပြထားပါသည်။

မဟာဗျူဟာပန်းတိုင် ၁
ရေဝပ်ဒေသများဆုံးရှုံးပျောက်ကွယ်ခြင်းနှင့် အဆင့်အတန်း ကျဆင်းခြင်းများကို ဖြစ်ပေါ်စေသည့် အကြောင်းရင်းများကို ဖြေရှင်းရန်။

ရေဝပ်ဒေသများ အဆင့်အတန်းကျဆင်းခြင်းနှင့် ဆုံးရှုံးပျောက်ကွယ်ခြင်း ဖြစ်ပေါ်စေသည့် အကြောင်းရင်းများကို ဖြေရှင်းခြင်း၊ စီမံချက်ရေးဆွဲခြင်းနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်းများတွင် ရေဝပ်ဒေသတန်ဖိုးများ (ငွေကြေးအရသော်လည်းကောင်း၊ အခြားနည်းဖြင့် သော်လည်းကောင်း) ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် ရေဝပ်ဒေသသယံဇာတများနှင့် ဂေဟစနစ် အကျိုးကျေးဇူးများကို ခန့်မှန်းတွက်ချက်နိုင်မည့်နည်းလမ်းတစ်ခုဖော်ထုတ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ သို့မှသာ လူ့အဖွဲ့အစည်းအကြား ရေဝပ်ဒေသများ၏ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ချက်များနှင့် အကျိုးကျေးဇူးများကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်သိရှိနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၊ အတွင်းရေးမှူးရုံး၊ ဒေသအဆင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များနှင့် နိုင်ငံတကာ မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများသည် ရေဝပ်ဒေသအပေါ် ခြိမ်းခြောက်မှုများကို လျော့ချရေး၊ ရေဝပ်ဒေသများ ဆုံးရှုံးမှုမဖြစ်စေရေး၊ ပြန်လည်ထူထောင်ရေးနှင့် နည်းလမ်းကောင်းများကို ဖြန့်ဝေခြင်းဆိုင်ရာ ၎င်းတို့၏ဆောင်ရွက်ချက်များကို သက်ဆိုင်ရာ ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများနှင့် ပူးပေါင်း၍ ပိုမိုတိုးမြှင့် ဆောင်ရွက်မည်ဖြစ်ပါသည်။

ရည်မှန်းချက် ၁။ ရေဝပ်ဒေသများ၏ အကျိုးကျေးဇူးများကို ဒေသအဆင့်နှင့် နိုင်ငံအဆင့်များတွင် ဆောင်ရွက်နေသော ရေ၊ စွမ်းအင်၊ သတ္တုတူးဖော်ခြင်း၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ ခရီးသွားလုပ်ငန်း၊ မြို့ပြဖွံ့ဖြိုးရေး လုပ်ငန်း၊ အခြေခံအဆောက်အအုံ၊ စက်မှုလုပ်ငန်း၊ သစ်တော၊ ငါး၊ ပုစွန်မွေးမြူခြင်းလုပ်ငန်း စသည့် ကဏ္ဍများနှင့် ဆက်စပ်နေသော ဒေသအဆင့်နှင့် နိုင်ငံအဆင့် မူဝါဒများ၊ မဟာဗျူဟာများနှင့် စီမံချက် များတွင် ထည့်သွင်းရန်။

ရည်မှန်းချက် ၂။ ရေဝပ်ဒေသများမှ ရေထုတ်ယူသုံးစွဲရာတွင် ရေဝပ်ဒေသများ၏ လုပ်ငန်းများနှင့် မြစ်ဝှမ်းအဆင့် သို့မဟုတ် ကမ်းရိုးတန်းဒေသအဆင့်၌ ဝန်ဆောင်မှုများ ပံ့ပိုးပေးခြင်းလုပ်ငန်းများကို အပြည့်အဝ ဆောင်ရွက်နိုင်စေရေး ရေဝပ်ဒေသများ၏ ဂေဟစနစ်လိုအပ်ချက်များကို ထိခိုက်မှုမရှိစေဘဲ သုံးစွဲရန်။

ရည်မှန်းချက် ၃။ အစိုးရနှင့် ပုဂ္ဂလိကဏ္ဍများမှ ရေနှင့် ရေဝပ်ဒေသများ အကျိုးရှိစွာအသုံးပြုခြင်း နည်းလမ်းကောင်းများနှင့် လမ်းညွှန်ချက်များကို လိုက်နာကျင့်သုံးပြီးဖြစ်ရန်။

ရည်မှန်းချက် ၄။ ပြင်ပမှ ကျူးကျော်ဝင်ရောက်လာသော မျိုးစိတ်များ နှင့် ပြန့်ပွားဝင်ရောက်လာစေသည့် လမ်းကြောင်းများကို ဖော်ထုတ်ရန်၊ ဦးစားပေးနှိမ်နင်းရမည့် မျိုးစိတ်များကို ထိန်းချုပ်သုတ်သင်ရန်၊ နှိမ်နင်းဆောင်ရွက်မည့် အစီအမံများကို ရေးဆွဲရန်နှင့် ၎င်းမျိုးစိတ်များ ဝင်ရောက်လာမှုနှင့် ပြန့်ပွားလာမှု တို့ကို ထိန်းချုပ် ဆောင်ရွက်ရန်။

မဟာဗျူဟာပန်းတိုင် ၂
ရန်ဆာရေဝပ်ဒေသကွန်ယက်ကို ထိရောက်စွာကာကွယ်ထိန်းသိမ်းရန်နှင့် စီမံခန့်ခွဲရန်။

ရန်ဆာဒေသများသည် ကမ္ဘာပေါ်တွင် နိုင်ငံတကာအဆင့် အရေးပါသော ရေဝပ်ဒေသများအဖြစ် တရားဝင် အသိအမှတ်ပြုထားသည့် ရေဝပ်ဒေသများပါဝင်သော အကျယ်ပြန့်ဆုံး ကွန်ရက်တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါ ကွန်ရက်သည် ပိုမိုကျယ်ပြန့်သည့် ရေဝပ်ဒေသကွန်ရက်၏ အဓိက ကျောရိုးမကြီး သဖွယ် ဖြစ်ပါသည်။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများသည် သတ်မှတ်ပြီး ရန်ဆာဒေသများကို ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းခြင်း နှင့် ထိရောက်စွာ စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ ဌာနတိုင်းရင်းသားလူမျိုးများအပါအဝင် ဒေသခံအစုအဖွဲ့များ အပြည့်အဝ ထိရောက်စွာ ပူးပေါင်းပါဝင်နိုင်စေရေး၊ ရန်ဆာဒေသအသစ်များ ထပ်မံသတ်မှတ်ခြင်းဖြင့် ရန်ဆာ ကွန်ဗင်းရှင်း လုပ်ငန်းများ ပိုမိုကျယ်ပြန့်လာစေရေးတို့ကို ကတိကဝတ်ပြု ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

ရည်မှန်းချက် ၅။ ရန်ဆာရေဝပ်ဒေသများ၏ ဂေဟစနစ်ဝိသေသလက္ခဏာများကို ထိရောက်သည့် အစီအစဉ်များ ချမှတ်ခြင်းနှင့် ဘက်ပေါင်းစုံ စီမံခန့်ခွဲခြင်း နည်းလမ်းများဖြင့် ထိန်းသိမ်းရန်နှင့် ပြန်လည် ထူထောင်ရန်။

ရည်မှန်းချက် ၆။ ရန်ဆာရေဝပ်ဒေသများ ကွန်ယက်၏ အရေအတွက်၊ ဧရိယာနှင့် ဂေဟစနစ် ချိတ်ဆက်မှုများ၊ အထူးသဖြင့် နယ်နိမိတ်ထိစပ်နေသည့် နေရာများနှင့် ထိန်းသိမ်းမှု မရှိသေးသည့် ဂေဟစနစ် ဒေသကြီးများရှိ ထိန်းသိမ်း ကာကွယ်ထားခြင်း မရှိသေးသည့် ရေဝပ်ဒေသ အမျိုးအစားများ သိသိသာသာ များပြားလာစေရန်။

ရည်မှန်းချက် ၇။ ဂေဟစနစ် ပြောင်းလဲသွားတော့မည့် နေရာများရှိ ခြိမ်းခြောက်မှု အန္တရာယ်များကို ဖြေရှင်းပြီးဖြစ်ရန်။

မဟာဗျူဟာပန်းတိုင် ၃
ရေဝပ်ဒေသများ အားလုံးကို အကျိုးရှိစွာ အသုံးပြုရန်

ရေဝပ်ဒေသများကို အကျိုးရှိစွာအသုံးပြုနိုင်ရေး အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများမှ ရန်ဆာဒေသကွန်ရက်တွင် ပါဝင်သည့် ရေဝပ်ဒေသများအပြင် အခြားရေဝပ်ဒေသများကိုပါ ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန်လိုအပ်ပါသည်။ ရေဝပ်ဒေသများ အကျိုးရှိစွာ အသုံးပြုခြင်းကို ရေဝေရေလဲဒေသ အဆင့်မှသည် နိုင်ငံအဆင့်၊ ဒေသအဆင့်နှင့် နယ်စပ်ဖြတ်ကျော်အဆင့်အထိ ဆောင်ရွက်နိုင်ပါသည်။ ဂေဟစနစ်၏ လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်ချက်များ၊ ဂေဟစနစ်ဝန်ဆောင်မှုများနှင့် အကျိုးကျေးဇူးများကို ကဏ္ဍပေါင်းစုံနှင့် ဆက်စပ် ပတ်သက်သူ အမြောက်အမြားအကြား ပျံ့နှံ့သိရှိစေခြင်းဖြင့် ရေဝပ်ဒေသများ အကျိုးရှိစွာအသုံးပြုခြင်းကို အောင်မြင်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်စေမည် ဖြစ်ပါသည်။

ရည်မှန်းချက် ၈။ နိုင်ငံအဆင့် ရေဝပ်ဒေသများ စာရင်းကောက်ယူခြင်းကို စတင်ပြီး၊ အပြီးသတ်ပြီး သို့မဟုတ် မွမ်းမံပြင်ဆင်ပြီး၊ ဖြန့်ဝေပြီးဖြစ်ရန်နှင့် ရေဝပ်ဒေသများအားလုံးကို ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းခြင်း နှင့် ထိရောက်စွာ စီမံခန့်ခွဲခြင်းတွင် အသုံးပြုပြီးဖြစ်ရန်။ ရေဝပ်ဒေသများမှ ရေထုတ်ယူသုံးစွဲရာတွင် ရေဝပ် ဒေသများ၏ လုပ်ငန်းများနှင့် မြစ်ဝှမ်းအဆင့် သို့မဟုတ် ကမ်းရိုးတန်းဒေသအဆင့်၌ ဝန်ဆောင်မှုများ ပံ့ပိုး ပေးခြင်း လုပ်ငန်းများကို အပြည့်အဝ ဆောင်ရွက်နိုင်စေရေး ရေဝပ်ဒေသများ၏ ဂေဟစနစ် လိုအပ်ချက် များကို ထိခိုက်မှုမရှိစေဘဲ သုံးစွဲရန်။

ရည်မှန်းချက် ၉။ ရေဝပ်ဒေသများ အကျိုးရှိစွာ အသုံးပြုခြင်းကို သင့်လျော်သည့် အတိုင်းအတာတစ်ခု (ဥပမာ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသ သို့မဟုတ် ကမ်းရိုးတန်းဇုန်တစ်လျှောက်)၌ သယံဇာတများ ဘက်ပေါင်းစုံ စီမံခန့်ခွဲမှု မှတစ်ဆင့် မြှင့်တင်ရန်။

ရည်မှန်းချက် ၁၀။ ဒေသခံများနှင့် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ ရေဝပ်ဒေသများ အကျိုးရှိစွာ အသုံးပြုခြင်းနှင့် သက်ဆိုင်သည့် မိရိုးဖလာအသိပညာများ၊ နည်းလမ်းများနှင့် တီထွင်ဆန်းသစ်မှုများကို သက်ဆိုင်ရာ အဆင့်အားလုံး၌ ဒေသခံများနှင့် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုဖြင့် စနစ်တကျ မှတ်တမ်းတင်ရန်၊ လေးစားလိုက်နာရန်နှင့် နိုင်ငံအဆင့် ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်များ၊ နိုင်ငံတကာ သဘောတူညီချက်များနှင့် ရမ်ဆာကွန်ဗင်းရှင်း အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းများတွင် အပြည့်အဝ ထည့်သွင်း စဉ်းစားရန်။

ရည်မှန်းချက် ၁၁။ ရေဝပ်ဒေသများ၏ လုပ်ငန်းများ၊ ဝန်ဆောင်မှုများနှင့် အကျိုးကျေးဇူးများကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် သရုပ်ပြရန်၊ မှတ်တမ်းတင်ရန်နှင့် ဖြန့်ဝေရန်။

ရည်မှန်းချက် ၁၂။ အရည်အသွေး ကျဆင်းနေသော ရေဝပ်ဒေသများ၊ အထူးသဖြင့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ ထိန်းသိမ်းရေး၊ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များ လျော့ချရေး၊ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း လုပ်ငန်းများနှင့် ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှုနှင့် လိုက်လျောညီထွေ ဖြစ်စေရေးတို့အတွက် အရေးပါသည့် ရေဝပ်ဒေသများကို ပြန်လည်ထူထောင်၍ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရန်။

ရည်မှန်းချက် ၁၃။ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲထိန်းသိမ်းရေးနှင့် လူမှုစီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးတို့အတွက် ပံ့ပိုးပေးလျက်ရှိသော အဓိကကဏ္ဍများဖြစ်သည့် ရေအရင်းအမြစ်၊ စွမ်းအင်၊ သတ္တု၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ ခရီးသွား လုပ်ငန်း၊ မြို့ပြဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်း၊ အခြေခံအဆောက်အအုံ၊ စက်မှုလုပ်ငန်း၊ သစ်တော၊ ရေလုပ်ငန်း စသည့် ကဏ္ဍများသည် ရေဝပ်ဒေသများနှင့် ဆက်စပ်ပတ်သက်လာပါက ရေရှည်တည်တံ့စေရေး ထိန်းသိမ်း ဆောင်ရွက်သွားရန်။

လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု ပန်းတိုင် ၄
အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်မှု မြှင့်တင်ရန်

မဟာဗျူဟာစီမံချက် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှု မြှင့်တင်ခြင်းသည် ရေဝပ်ဒေသများ ဆက်လက်တည်ရှိမှုနှင့် ရမ်ဆာကွန်ဗင်းရှင်း အောင်မြင်စွာ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရေး အလွန် အရေးပါလှသည်။ ကွန်ဗင်းရှင်းအပါအဝင် မဟာဗျူဟာပန်းတိုင် (၃)ခု အကောင်အထည်ဖော်မှု မြှင့်တင်နိုင်ရေး နည်းလမ်းအမျိုးမျိုးရှိပါသည်။ အဆိုပါနည်းလမ်းများထဲတွင် ကွန်ဗင်းရှင်း အဖွဲ့ဝင်

နိုင်ငံများကိုယ်တိုင် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရန်များ ရှိသကဲ့သို့ အခြားအဖွဲ့အစည်းများနှင့် လည်း သိပ္ပံနှင့် နည်းပညာဆိုင်ရာ အကြံဉာဏ်နှင့် လမ်းညွှန်ချက်၊ အရင်းအမြစ်များ စုဆောင်းခြင်း၊ ပြည်သူလူထု အသိပညာပေးခြင်း၊ ကွန်ဗင်းရှင်းအကြောင်း ပိုမိုသိရှိလာစေရန် ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် စွမ်းဆောင်ရည် မြှင့်တင်ခြင်းတို့တွင် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန်လည်း လိုအပ်ပါသည်။ အကောင်အထည် ဖော်နိုင်မှု မြှင့်တင်ရေးအတွက် အရင်းမြစ်များစုစည်းခြင်း၊ ကွန်ဗင်းရှင်းအကြောင်း ပိုမိုသိရှိလာစေရန် ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် သိမြင်နိုးကြားမှု မြှင့်တင်ခြင်းတို့တွင် ရမ်ဆာအတွင်းရေးမှူးရုံးမှလည်း အဓိက အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

ရည်မှန်းချက် ၁၄။ သိပ္ပံဆိုင်ရာလမ်းညွှန်ချက်များနှင့် နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာ နည်းစနစ်များကို သက်ဆိုင်ရာ ကဏ္ဍများအလိုက် ရေးဆွဲရန်နှင့် မူဝါဒချမှတ်သူများနှင့် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက် မည့်သူများထံသို့ သင့်လျော်သည့်ပုံစံများနှင့် ဘာသာစကား အသုံးအနှုန်းများဖြင့် ရောက်ရှိစေရန်၊

ရည်မှန်းချက် ၁၅။ ဒေသအဆင့် ရမ်ဆာအစီအစဉ်များကို ဒေသအလိုက် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ တက်ကြွစွာ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုဖြင့် အားဖြည့်ဖွဲ့စည်းသွားရန်နှင့် ရမ်ဆာကွန်ဗင်းရှင်းကို အပြည့်အဝ အကောင်အထည် ဖော်ရာတွင် အထောက်အကူပြုသည့် နည်းလမ်းများအဖြစ် ပြောင်းလဲဖွဲ့စည်းပြီးဖြစ်ရန်၊

ရည်မှန်းချက် ၁၆။ ရေဝပ်ဒေသများ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်းနှင့် အကျိုးရှိစွာ အသုံးပြုခြင်းကို ဆက်သွယ်ရေး၊ စွမ်းဆောင်ရည် မြှင့်တင်ရေး၊ ပညာပေးရေးနှင့် သိမြင်နိုးကြားမှု မြှင့်တင်ရေးတွင် ပေါင်းစပ် ထည့်သွင်း စဉ်းစားပြီးဖြစ်ရန်၊

ရည်မှန်းချက် ၁၇။ စတုတ္ထအကြိမ်မြောက် ရမ်ဆာ မဟာဗျူဟာ စီမံချက် (၂၀၁၆-၂၀၂၄) အပြည့်အဝ အကောင် အထည်ဖော်ရေးအတွက် ရန်ပုံငွေ ရရှိနိုင်မည့် ရင်းမြစ်များကို စုစည်းရန်၊

ရည်မှန်းချက် ၁၈။ နိုင်ငံတကာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကို လုပ်ငန်းအဆင့် အားလုံး၌ မြှင့်တင်ရန်၊

ရည်မှန်းချက် ၁၉။ ရမ်ဆာကွန်ဗင်းရှင်းနှင့် စတုတ္ထအကြိမ်မြောက် ရမ်ဆာ မဟာဗျူဟာစီမံချက် (၂၀၁၆-၂၀၂၄) တို့ကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းဆိုင်ရာ စွမ်းဆောင်ရည် မြှင့်တင်ရေးလုပ်ငန်းများကို တိုးမြှင့် ဆောင်ရွက်ရန်၊

စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့်အကဲဖြတ်ခြင်း

၄၈။ ရန်ဆာမဟာဗျူဟာစီမံချက်ကို နိုင်ငံအဆင့်နှင့် အဆင့်အားလုံးတွင် အကောင်အထည်ဖော်ရာ၌ နောက်ဆက်တွဲ (၁) ဇယားတွင် ဖော်ပြထားသည့် ပန်းတိုင်များ၊ ရည်မှန်းချက်များ၊ နည်းလမ်းများ၊ စံညွှန်းကိန်းများနှင့် အခြေခံအချက်အလက်များကို အခြေခံအဖြစ် အသုံးပြုနိုင်သည်။ ပန်းတိုင် တစ်ခုချင်းစီအတွက် သီးသန့်စံညွှန်းကိန်းများကို ဖော်ထုတ်ထားပါသည်။ အဆိုပါစံညွှန်းကိန်းများကို အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများမှ လိုအပ်သလို စောင့်ကြည့်လေ့လာမည် ဖြစ်ပါသည်။

၄၉။ စောင့်ကြည့်လေ့လာရေးကော်မတီမှ အစီရင်ခံကာလများအတွင်း အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများမှ တင်သွင်း သည့် နိုင်ငံအဆင့်အစီရင်ခံစာများ၊ သိပ္ပံနှင့် နည်းပညာဆိုင်ရာ အထောက်အကူပြုအဖွဲ့နှင့် အတွင်းရေးမှူးရုံးတို့၏ ပုံမှန်အစီအရင်ခံစာများကို အခြေခံ၍ မဟာဗျူဟာစီမံချက် အကောင်အထည် ဖော်မှုကို လေ့လာသုံးသပ်မည် ဖြစ်ပါသည်။

၅၀။ စတုတ္ထအကြိမ်မြောက် ရန်ဆာမဟာဗျူဟာစီမံချက် အကောင်အထည်ဖော်မှု ပြန်လည်သုံးသပ် ခြင်းကို (၁၄) ကြိမ်မြောက် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအစည်းအဝေး၌ ဆောင်ရွက်မည်ဖြစ်ပြီး (၁၃) ကြိမ်မြောက် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ အစည်းအဝေးတွင် အကဲဖြတ်သုံးသပ်ခြင်းဆောင်ရွက်မည့်နယ်ပယ်နှင့် နည်းလမ်းကို သတ်မှတ်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့သတ်မှတ်ရာတွင် ၂၀၁၅ ခုနှစ် နှောင်းပိုင်း စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်မှု အစီအစဉ်နှင့် စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုပန်းတိုင်များ၊ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲနှင့် ဂေဟစနစ် ဝန်ဆောင်မှုဆိုင်ရာ သိပ္ပံနှင့် မူဝါဒအဖွဲ့အစည်း၏ လုပ်ငန်းများ၊ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲဆိုင်ရာ မဟာဗျူဟာ စီမံချက် (၂၀၁၁-၂၀၂၀) ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်းနှင့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်မှုတို့ကို ပါ ထည့်သွင်း စဉ်းစားမည် ဖြစ်ပါသည်။

၅၁။ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ စံသတ်မှတ်ချက်များ၊ အောက်ပါတို့ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစား၍ မဟာဗျူဟာ စီမံချက် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းကို သုံးသပ်ရန် ထပ်ဆောင်း စံညွှန်းကိန်းများ သတ်မှတ်ရန် ရွေးချယ်စရာ နည်းလမ်းများကို စိတ်ပါဝင်စားသည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၊ သိပ္ပံနှင့် နည်းပညာဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းအဖွဲ့မှ ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များ၊ နိုင်ငံတကာမိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများ၏ အကူအညီ အခြားသက်ဆိုင်ရာ နိုင်ငံပေါင်းစုံ သဘောတူညီချက်များ အပါအဝင် ၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ၌ ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံတွင် ကျင်းပမည့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲကွန်ဗင်းရှင်း၏ စံညွှန်းကိန်းများဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင် ပညာရှင် လုပ်ငန်းအဖွဲ့ အစည်းအဝေးနှင့် တစ်ဆက်တစ်စပ်တည်း ကျင်းပမည့် ဒေသပေါင်းစုံမှ ကိုယ်စားပြုသည့် ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်အဖွဲ့ အစည်းအဝေးတွင် ဆွေးနွေးမည် ဖြစ်ပါသည်။

- ဆုံးဖြတ်ချက် ၉.၁ အပါအဝင် စံညွှန်းကိန်းများနှင့်သက်ဆိုင်သည့် ယခင်အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ အစည်းအဝေး ဆုံးဖြတ်ချက်များ၊
- လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်နိုင်စေမည့် ရလဒ်များနှင့် ထိရောက်မှုကို လေ့လာနိုင်မည့်

စံညွှန်းကိန်းများ လိုအပ်မှု၊

- ရမ်ဆာဒေသများအစီရင်ခံခြင်းနှင့် နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာများအပါအဝင် လက်ရှိ သတင်းအချက်အလက်များ အသုံးပြု၍ စံညွှန်းကိန်းများ အကောင်အထည်ဖော်မှု ကုန်ကျစရိတ်ကို လျော့နည်းစေရန် လိုအပ်မှု။

နောက်ဆက်တွဲ (၁) ရမ်ဆာမဟာဗျူဟာစီမံချက်၏ ပန်းတိုင်များ၊ ရည်မှန်းချက်များ နှင့် အကောင်အထည်ဖော်မည့် နည်းလမ်းများ၊ အကောင်အထည် ဖော်ရမည့်သူများ၊ အခြေခံ သတင်းအချက်အလက်များနှင့် စံညွှန်းကိန်းများ

မဟာဗျူဟာပန်းတိုင် ၁
ရေဝပ်ဒေသများဆုံးရှုံးပျောက်ကွယ်ခြင်းနှင့် အဆင့်အတန်း ကျဆင်းခြင်းများကို

ရည်မှန်းချက် ၁။ ရေဝပ်ဒေသများ၏ အကျိုးကျေးဇူးများကို ဒေသ အဆင့်နှင့် နိုင်ငံအဆင့်များတွင် ဆောင်ရွက်နေသော ရေ၊ စွမ်းအင်၊ သတ္တုတူးဖော်ခြင်း၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ ခရီးသွားလုပ်ငန်း၊ မြို့ပြဖွံ့ဖြိုးရေး လုပ်ငန်း၊ အခြေခံအဆောက်အအုံ၊ စက်မှုလုပ်ငန်း၊ သစ်တော၊ ငါး၊ ပုစွန်မွေးမြူခြင်း၊ ငါးလုပ်ငန်း စသည့် အဓိက ကဏ္ဍများနှင့် ဆက်စပ်နေသော ဒေသအဆင့်နှင့် နိုင်ငံအဆင့် မူဝါဒများ၊ မဟာဗျူဟာများနှင့် စီမံချက်များတွင် ထည့်သွင်းရန်။

နည်းလမ်းများ၊ ဆောင်ရွက်ရန်များနှင့် လိုအပ်သည့်အရင်းအမြစ်များ

ရေဝပ်ဒေသများ၏ ရေ၊ စွမ်းအင်၊ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲနှင့် နိုင်ငံတကာအသိုက်အဝန်း၏ စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ပန်းတိုင်များကို သယံဇာတအသုံးပြုသူများသိရှိစေရေး မြစ်ချောင်း၊ ကန်၊ မြေအောက်ရေအတွက် ရေဝေရေလဲဒေသအဆင့်နှင့် နိုင်ငံအဆင့်ရှိ သယံဇာတအသုံးပြုသူများနှင့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ရန်။

- ရမ်ဆာလက်စွဲစာအုပ် (၂) အမျိုးသားအဆင့် ရေဝပ်ဒေသမူဝါဒများ
[<http://www.ramsar.org/sites/default/files/documents/library/hbk4-02.pdf>]
- ရမ်ဆာလက်စွဲစာအုပ် (၇) ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုအတွက် လိုအပ်သည့် ကျွမ်းကျင်မှုများ
[<http://www.ramsar.org/sites/default/files/documents/pdf/lib/hbk4-07.pdf>]

အဓိကဆောင်ရွက်ရမည့်သူများ

- ရန်ဆာအတွင်းရေးမှူးရုံး၊ ရန်ဆာနိုင်ငံတကာမိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများ၊ အဓိကကဏ္ဍများ (ရေ၊ စွမ်းအင်၊ သတ္တု၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ ခရီးသွားလုပ်ငန်း၊ မြို့ပြဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် အခြေခံအဆောက်အအုံ) တို့၏ ကူညီပံ့ပိုးမှုဖြင့် ရန်ဆာအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၊

အခြေခံအချက်အလက်များနှင့် စံညွှန်းကိန်းများ

အခြေခံအချက်အလက်များ

- ရန်ဆာအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ ၁၉ ရာခိုင်နှုန်းသည် ရန်ဆာဒေသများ၏ ဂေဟစနစ်များအား လေ့လာဆန်းစစ်မှု ပြုလုပ်ပြီးဖြစ်ပါသည်။ (၁၂ ကြိမ်မြောက်အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအစည်းအဝေးသို့တင်သွင်းသည့် နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာများ)
- အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ ၇၀ ရာခိုင်နှုန်းသည် ရေသယံဇာတစီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် ရေထိရောက်စွာအသုံးချရေး စီမံချက်များအစရှိသည့် နိုင်ငံအဆင့် မဟာဗျူဟာများနှင့် စီမံချက်ရေးဆွဲခြင်းများတွင် ရေဝပ်ဒေသဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များကို ထည့်သွင်းထားပြီးဖြစ်ပါသည်။ (၁၂ ကြိမ်မြောက်အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအစည်းအဝေးသို့ တင်သွင်းသည့် နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာများ)
- အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ ၄၇ ရာခိုင်နှုန်းသည် စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာ နိုင်ငံအဆင့်မဟာဗျူဟာများနှင့် နည်းလမ်းများတွင် ရေဝပ်ဒေသဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များကို ထည့်သွင်းထားပြီးဖြစ်ပါသည်။ (၁၂ ကြိမ်မြောက်အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအစည်းအဝေးသို့တင်သွင်းသည့် နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာများ)

စံညွှန်းကိန်းများ

- ရန်ဆာဒေသများ၏ ဂေဟစနစ်များအား လေ့လာဆန်းစစ်မှု ပြုလုပ်ပြီးဖြစ်သည့် ရန်ဆာအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ ရာခိုင်နှုန်း (ရင်းမြစ်၊ နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာများ)
- ရေသယံဇာတစီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် ရေထိရောက်စွာအသုံးချရေး စီမံချက်များအစရှိသည့် နိုင်ငံအဆင့် မဟာဗျူဟာများနှင့် စီမံချက်ရေးဆွဲခြင်းများတွင် ရေဝပ်ဒေသဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များကို ထည့်သွင်းထားပြီးဖြစ်သည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ ရာခိုင်နှုန်း (ရင်းမြစ်၊ နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာများ)
- စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာ နိုင်ငံအဆင့်မဟာဗျူဟာများနှင့် နည်းလမ်းများတွင် ရေဝပ်ဒေသဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များကို ထည့်သွင်းထားပြီးဖြစ်သည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ ရာခိုင်နှုန်း (ရင်းမြစ်၊ နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာများ)

ရည်မှန်းချက် ၂။ ရေဝပ်ဒေသများမှ ရေထုတ်ယူသုံးစွဲရာတွင် ရေဝပ်ဒေသများ၏ လုပ်ငန်းများနှင့် မြစ်ဝှမ်းအဆင့် သို့မဟုတ် ကမ်းရိုးတန်းဒေသအဆင့်၌ ဝန်ဆောင်မှုများ ပံ့ပိုးပေးခြင်းလုပ်ငန်းများကို အပြည့်အဝ ဆောင်ရွက်နိုင်စေရေး ရေဝပ်ဒေသများ၏ ဂေဟစနစ်လိုအပ်ချက်များကို ထိခိုက်မှုမရှိစေဘဲ သုံးစွဲရန်၊

နည်းလမ်းများ၊ ဆောင်ရွက်ရန်များနှင့် လိုအပ်သည့်အရင်းအမြစ်များ

လိုအပ်သည့်ရေခွဲဝေပေးမှုကို အကဲဖြတ်သုံးသပ်ရန်နှင့် ရေခွဲဝေပေးနိုင်ရေး ပြန်လည်ထိန်းသိမ်းရန် ရေလိုအပ်ချက်များနှင့် ရေဝပ်ဒေသများ၏ ဂေဟစနစ်ဝန်ဆောင်မှုများကို သိရှိနားလည်အောင်လုပ်၍ ရေဝေရေလဲဒေသအဆင့်နှင့် နိုင်ငံအဆင့်တို့၌ ရေအသုံးပြုသူများနှင့် ချိတ်ဆက်ညှိနှိုင်းရန်၊

- ရမ်ဆာလက်စွဲစာအုပ် (၈) ရေနှင့်ဆက်စပ်ပတ်သက်သည့် လမ်းညွှန်ချက်များ
[http://www.ramsar.org/sites/default/files/documents/pdf/lib/hbk4-08.pdf]
- ရမ်ဆာလက်စွဲစာအုပ် (၉) ရေဝေရေလဲဒေသ စီမံခန့်ခွဲမှု
[http://www.ramsar.org/sites/default/files/documents/pdf/lib/hbk4-09.pdf]
- ရမ်ဆာလက်စွဲစာအုပ် (၁၀) ရေခွဲဝေမှုနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှု
[http://www.ramsar.org/sites/default/files/documents/pdf/lib/hbk4-10.pdf]
- ရမ်ဆာလက်စွဲစာအုပ် (၁၁) မြေအောက်ရေ စီမံခန့်ခွဲမှု
[http://www.ramsar.org/sites/default/files/documents/pdf/lib/hbk4-11.pdf]

အဓိကဆောင်ရွက်ရမည့်သူများ

- ရမ်ဆာအတွင်းရေးမှူးရုံး၊ ရမ်ဆာနိုင်ငံတကာမိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများ၊ ကုန်ထုတ်ကဏ္ဍများ၏ ကူညီပံ့ပိုးမှုဖြင့် ရမ်ဆာအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ

အခြေခံအချက်အလက်များနှင့် စံညွှန်းကိန်းများ

အခြေခံအချက်အလက်များ

- အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ ၇၀ ရာခိုင်နှုန်းသည် ရေသယံဇာတစီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် ရေထိရောက်စွာအသုံးချရေး စီမံချက်များအစရှိသည့် နိုင်ငံအဆင့် မဟာဗျူဟာများနှင့် စီမံချက်ရေးဆွဲခြင်းများတွင် ရေဝပ်ဒေသဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များကို ထည့်သွင်းထားပြီးဖြစ်ပါသည်။ (၁၂ ကြိမ်မြောက်အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအစည်းအဝေးသို့ တင်သွင်းသည့် နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာများ)

စံညွှန်းကိန်းများ

- ရေသယံဇာတစီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် ရေထိရောက်စွာအသုံးချရေး စီမံချက်များအစရှိသည့် နိုင်ငံအဆင့် မဟာဗျူဟာများနှင့် စီမံချက်ရေးဆွဲခြင်းများတွင် ရေဝပ်ဒေသဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များကို

ထည့်သွင်းထားပြီးဖြစ်သည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ ရာခိုင်နှုန်း (ရင်းမြစ်၊ နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာများ)၊

- အခြားဖြစ်နိုင်ခြေရှိသည့် စံညွှန်းကိန်းများ၊
- {ဂေဟစနစ်လိုအပ်ချက်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ စဉ်ဆက်မပြတ်ရေအသုံးပြုမှုကို တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်ထားပြီးဖြစ်သည့် ရမ်ဆာဒေသများ ရာခိုင်နှုန်း}

ရည်မှန်းချက် ၃။ အစိုးရနှင့် ပုဂ္ဂလိကဏ္ဍများမှ ရေနှင့် ရေဝပ်ဒေသများ အကျိုးရှိစွာအသုံးပြုခြင်း နည်းလမ်းကောင်းများနှင့် လမ်းညွှန်ချက်များကို လိုက်နာကျင့်သုံးပြီးဖြစ်ရန်။

နည်းလမ်းများ၊ ဆောင်ရွက်ရန်များနှင့် လိုအပ်သည့်အရင်းအမြစ်များ

- စီးပွားရေးနှင့် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍများနှင့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ရန်။
- ရမ်ဆာလက်စွဲစာအုပ် (၅) ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု

[<http://www.ramsar.org/sites/default/files/documents/pdf/lib/hbk4-05.pdf>]

အဓိကဆောင်ရွက်ရမည့်သူများ

- ရမ်ဆာအတွင်းရေးမှူးရုံး၊ ရမ်ဆာနိုင်ငံတကာမိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများ၊ စီးပွားရေး၊ အစိုးရနှင့် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍများ၏ ကူညီပံ့ပိုးမှုဖြင့် ရမ်ဆာအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ

အခြေခံအချက်အလက်များနှင့် စံညွှန်းကိန်းများ

အခြေခံအချက်အလက်များ

- ရမ်ဆာအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ ၅၀ ရာခိုင်နှုန်းသည် ရေဝပ်ဒေသများ ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် အကျိုးရှိစွာ အသုံးပြုရေးအတွက် စည်းရုံးမှုများနှင့် မက်လုံးပေးမှုများ ဆောင်ရွက်ပြီးဖြစ်ပါသည်။ (၁၂ ကြိမ်မြောက်အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအစည်းအဝေးသို့တင်သွင်းသည့် နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာများ)
- ရမ်ဆာအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ ၃၇ ရာခိုင်နှုန်းသည် ရေဝပ်ဒေသများ ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် အကျိုးရှိစွာ အသုံးပြုရေး ကိုထိခိုက်စေသည့် မက်လုံးပေးမှုများကို ဆန့်ကျင်ဆောင်ရွက်ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ (၁၂ ကြိမ်မြောက်အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအစည်းအဝေးသို့တင်သွင်းသည့် နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာများ)
- ရမ်ဆာအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ ၆၀ ရာခိုင်နှုန်းသည် ရေဝပ်ဒေသများ ထိန်းသိမ်းရေး၊ စီမံခန့်ခွဲမှု နှင့် အကျိုးရှိစွာ အသုံးပြုရေးတို့ကို ဆောင်ရွက်နေသည့် ပုဂ္ဂလိကအဖွဲ့များ စာရင်းကို အစီရင်ခံတင်သွင်းပြီးဖြစ်ပါသည်။ (၁၂ ကြိမ်မြောက်အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ အစည်းအဝေးသို့ တင်သွင်းသည့် နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာများ)

- ရမ်ဆာအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ ရာခိုင်နှုန်း မည်မျှသည် အစိုးရနှင့် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများမှ အဖွဲ့ဝင်များအဖြစ်ပါဝင်သည့် နိုင်ငံအဆင့် ရမ်ဆာရေဝပ်ဒေသ ကော်မတီများ ဖွဲ့စည်းထားပြီးဖြစ်ပါသည်။ (နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာများအတွက် မေးခွန်းအသစ်များ)

စံညွှန်းကိန်းများ

- ရေဝပ်ဒေသများ ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် အကျိုးရှိစွာ အသုံးပြုရေးအတွက် စည်းရုံးမှုများနှင့် မက်လုံးပေးမှုများ ဆောင်ရွက်ပြီးဖြစ်သည့် ရမ်ဆာအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ ရာခိုင်နှုန်း (ရင်းမြစ်၊ နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာများ)
- ရေဝပ်ဒေသများ ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် အကျိုးရှိစွာ အသုံးပြုရေး ကိုထိခိုက်စေသည့် မက်လုံးပေးမှုများကို ဆန့်ကျင်ဆောင်ရွက်ပြီးဖြစ်သည့် ရမ်ဆာအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ ရာခိုင်နှုန်း (ရင်းမြစ်၊ နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာများ)
- ရေဝပ်ဒေသများ ထိန်းသိမ်းရေး၊ စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် အကျိုးရှိစွာ အသုံးပြုရေးတို့ကို ဆောင်ရွက်နေသည့် ပုဂ္ဂလိကအဖွဲ့များစာရင်းကို အစီရင်ခံတင်သွင်းပြီးဖြစ်သည့် ရမ်ဆာအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ ရာခိုင်နှုန်း (ရင်းမြစ်၊ နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာများ)
- အစိုးရနှင့် အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများမှ အဖွဲ့ဝင်များအဖြစ်ပါဝင်သည့် နိုင်ငံအဆင့် ရမ်ဆာ ရေဝပ်ဒေသကော်မတီများ ဖွဲ့စည်းထားပြီးဖြစ်သည့် ရမ်ဆာအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ ရာခိုင်နှုန်း (ရင်းမြစ်၊ နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာများအတွက် မေးခွန်းအသစ်များ)

ရည်မှန်းချက် ၄။ ပြင်ပမှ ကျူးကျော်ဝင်ရောက်လာသော မျိုးစိတ်များ နှင့် ပြန့်ပွားဝင်ရောက်လာစေသည့် လမ်းကြောင်းများကို ဖော်ထုတ်ရန်၊ ဦးစားပေးနှိမ်နင်းရမည့် မျိုးစိတ်များကို ထိန်းချုပ်သုတ်သင်ရန်၊ နှိမ်နင်းဆောင်ရွက်မည့် အစီအမံများကို ရေးဆွဲရန်နှင့် ၎င်းမျိုးစိတ်များ ဝင်ရောက်လာမှုနှင့် ပြန့်ပွားလာမှုတို့ကို ထိန်းချုပ် ဆောင်ရွက်ရန်။

နည်းလမ်းများ၊ ဆောင်ရွက်ရန်များနှင့် လိုအပ်သည့်အရင်းအမြစ်များ

- ပြင်ပမှကျူးကျော်ဝင်ရောက်လာသောမျိုးစိတ်များရှိသည့် ရေဝပ်ဒေသများကို စာရင်းကောက်ယူရန်၊
- စီမံခန့်ခွဲမှုနည်းလမ်းများကို သင့်လျော်သလို ပြင်ဆင်ရန် (နိုင်ငံအဆင့်မူဝါဒများနှင့် လမ်းညွှန်ချက်များ)
- ပြင်ပမှကျူးကျော်ဝင်ရောက်လာသောမျိုးစိတ်များအခြေအနေ၊
- အနီရောင်စာရင်းဆိုင်ရာ စံညွှန်းကိန်း။

အဓိကဆောင်ရွက်ရမည့်သူများ

- ရန်ဆာအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ (နိုင်ငံအများပါဝင်သည့် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက်များ၊ IGOs ၊ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ထိန်းသိမ်းရေး စောင့်ကြည့်လေ့လာမှု စင်တာ)

အခြေခံအချက်အလက်များနှင့် စံညွှန်းကိန်းများ

အခြေခံအချက်အလက်များ

- ရန်ဆာအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ ၃၆ ရာခိုင်နှုန်းသည် ပြင်ပမှ ကျူးကျော်ဝင်ရောက်လာသော မျိုးစိတ်များ ထိန်းချုပ်မှု နှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ နိုင်ငံအဆင့်မူဝါဒများနှင့် လမ်းညွှန်ချက်များရေးဆွဲပြီးဖြစ်ပါသည်။ (၁၂ ကြိမ်မြောက်အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအစည်းအဝေးသို့တင်သွင်းသည့် နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာများ)
- ရန်ဆာအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ ၂၀ ရာခိုင်နှုန်းသည် ရေဝပ်ဒေသများ၏ ဂေဟဗေဒဆိုင်ရာ ဝိသေသလက္ခဏာများကို လက်ရှိတွင် ထိခိုက်စေသည့် သို့မဟုတ် ထိခိုက်နိုင်ခြေရှိသည့် ပြင်ပမှ ကျူးကျော်ဝင်ရောက်လာသော မျိုးစိတ်များအား စာရင်းကောက်ယူပြီးဖြစ်ပါသည်။ (၁၂ ကြိမ်မြောက် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ အစည်းအဝေးသို့ တင်သွင်းသည့် နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာများ)

စံညွှန်းကိန်းများ

- ပြင်ပမှ ကျူးကျော်ဝင်ရောက်လာသော မျိုးစိတ်များ ထိန်းချုပ်မှု နှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ နိုင်ငံအဆင့် မူဝါဒများနှင့် လမ်းညွှန်ချက်များရေးဆွဲပြီး၊ ပြန်လည်သုံးသပ်ပြီး ဖြစ်သည့် ရန်ဆာအဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံများ ရာခိုင်နှုန်း (ရင်းမြစ်၊ နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာများ)
- ရေဝပ်ဒေသများ၏ ဂေဟဗေဒဆိုင်ရာ ဝိသေသလက္ခဏာများကို လက်ရှိတွင် ထိခိုက်စေသည့် သို့မဟုတ် ထိခိုက်နိုင်ခြေရှိသည့် ပြင်ပမှ ကျူးကျော်ဝင်ရောက်လာသော မျိုးစိတ်များအား စာရင်းကောက်ယူပြီးဖြစ်သည့် ရန်ဆာအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ ရာခိုင်နှုန်း (ရင်းမြစ်၊ နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာများ)

ထပ်မံဖော်ထုတ်မည့် ဖြစ်နိုင်ခြေစံညွှန်းကိန်းများ

- {စီမံချက်ရေးဆွဲ၍ ထိန်းချုပ်လျက်ရှိသည့် ပြင်ပမှကျူးကျော်ဝင်ရောက်လာသော မျိုးစိတ်များ အရေအတွက်}
- {ရေဝပ်ဒေသများရှိ ပြင်ပမှ ကျူးကျော်ဝင်ရောက်လာသောမျိုးစိတ်များ ထိန်းချုပ်ရေးဆိုင်ရာ အစီအစဉ်များ၏ ထိရောက်မှု}

မဟာဗျူဟာပန်းတိုင် ၂
ရမ်ဆာရေဝပ်ဒေသကွန်ယက်ကို ထိရောက်စွာကာကွယ်ထိန်းသိမ်းရန်နှင့် စီမံခန့်ခွဲရန်။

ရည်မှန်းချက် ၅။ ရမ်ဆာရေဝပ်ဒေသများ၏ ဂေဟစနစ် ဝိသေသ လက္ခဏာများကို ထိရောက်သည့် အစီအစဉ် များ ချမှတ်ခြင်းနှင့် ဘက်ပေါင်းစုံ စီမံခန့်ခွဲခြင်း နည်းလမ်းများဖြင့် ထိန်းသိမ်းရန်နှင့် ပြန်လည် ထူထောင်ရန်။

နည်းလမ်းများ၊ ဆောင်ရွက်ရန်များနှင့် လိုအပ်သည့်အရင်းအမြစ်များ

- အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုစီမံချက်များ ရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်ခြင်းနှင့် အရင်းအမြစ်များ စုစည်းခြင်းဖြင့် ရမ်ဆာဒေသများနှင့် ရေဝပ်ဒေသများ စီမံခန့်ခွဲမှုကို မြှင့်တင်ရန်၊
- ရမ်ဆာလက်စွဲစာအုပ် ၁၆- ထိခိုက်မှုများ လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်း [http://www.ramsar.org/sites/default/files/documents/pdf/lib/hbk4-16.pdf]
- ရမ်ဆာလက်စွဲစာအုပ် ၁၈- ရေဝပ်ဒေသများ စီမံခန့်ခွဲခြင်း [http://www.ramsar.org/sites/default/files/documents/pdf/lib/hbk4-18.pdf]
- ရမ်ဆာလက်စွဲစာအုပ် ၁၉- ရေဝပ်ဒေသများ၏ ဂေဟဗေဒဝိသေသလက္ခဏာများ ပြောင်းလဲလာမှုကို ဖြေရှင်းခြင်း [http://www.ramsar.org/sites/default/files/documents/pdf/lib/hbk4-19.pdf]

အဓိကဆောင်ရွက်မည့်သူများ

- ရမ်ဆာအတွင်းရေးမှူးရုံးနှင့် နိုင်ငံတကာမိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများ၏ အကူအညီဖြင့် အဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံများ၊
- (ဆက်စပ်ကဏ္ဍများနှင့် ရေဝေရေလဲဒေသဆိုင်ရာ ကော်မတီများ)

အခြေခံအချက်အလက်များနှင့် စံညွှန်းကိန်းများ

အခြေခံအချက်အလက်များ

- ရမ်ဆာဒေသပေါင်း ၉၇၃ ခုတွင် အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုစီမံချက်များ အကောင်အထည်ဖော်ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ (၁၂ ကြိမ်မြောက် ရမ်ဆာအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ အစည်းအဝေးသို့ တင်သွင်းခဲ့သည့် အစီရင်ခံစာ)
- ထိရောက်သည့် အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုစီမံချက်များ ရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်ထားပြီးဖြစ်သည့် ရမ်ဆာရေဝပ် ဒေသများ အရေအတွက် (ရင်းမြစ်၊ နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာဆိုင်ရာ မေးခွန်းလွှာ အသစ်များ)

- ရန်ဆာရေဝပ်ဒေသများထိရောက်စွာ စီမံအုပ်ချုပ်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ ၂၇ % မှ လေ့လာဆန်းစစ်မှု ပြုလုပ်ပြီးဖြစ်သည်။ (၁၂ ကြိမ်မြောက် ရန်ဆာအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ အစည်းအဝေးသို့ တင်သွင်းခဲ့သည့် အစီရင်ခံစာ)
- ရန်ဆာရေဝပ်ဒေသများ၏ ၄၃ % (ရန်ဆာရေဝပ်ဒေသ ၉၅၀) မှ ရန်ဆာသတင်းအချက်အလက်များ (Ramsar Information Sheets) ပြင်ဆင်မွမ်းမံပြီး ဖြစ်ပါသည်။ (၁၂ ကြိမ်မြောက် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ အစည်းအဝေး၊ အချက်အလက်နံပါတ် ၇၊ အပိုဒ် (၈.၂) အရ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး၏ အစီရင်ခံစာ)

စံညွှန်းကိန်းများ

- ထိရောက်သည့် အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုစီမံချက်များ ရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်ထားပြီး ဖြစ်သည့် ရန်ဆာ ရေဝပ်ဒေသများ အရေအတွက် (နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာများ)
- ထိရောက်သည့် စီမံချက်အုပ်ချုပ်မှုအစီအစဉ်များ ရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်ထားပြီး ဖြစ်သည့် ရန်ဆာရေဝပ် ဒေသများအရေအတွက် (ရင်းမြစ်၊ နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာဆိုင်ရာ မေးခွန်းလွှာအသစ်များ)
- ရန်ဆာရေဝပ်ဒေသများထိရောက်စွာ စီမံအုပ်ချုပ်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ လေ့လာဆန်းစစ်မှုများ ပြုလုပ်ပြီးဖြစ်သည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများရာခိုင်နှုန်း (အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာ)
- ရန်ဆာသတင်းအချက်အလက်များ (Ramsar Information Sheets) ပြင်ဆင်မွမ်းမံပြီး ဖြစ်သည့် ရန်ဆာ ရေဝပ်ဒေသများ ရာခိုင်နှုန်း (ရင်းမြစ်၊ ရန်ဆာရေဝပ်ဒေသများ Database)

အခြားထပ်မံဖော်ထုတ်နိုင်သည့် ဖြစ်နိုင်ခြေ စံညွှန်းကိန်းများ

- {သတ်မှတ်ပြီး ရန်ဆာရေဝပ်ဒေသများတွင် ရေဝပ်ဒေသအပေါ်မှီခိုသည့်ငှက်များ ကျက်စားမှု၊ ဆုံးဖြတ်ချက် ၉.၁ အရ ဖော်ထုတ်မည့် စံညွှန်းကိန်း}
- {သတ်မှတ်ပြီး ရန်ဆာရေဝပ်ဒေသများတွင် ရေဝပ်ဒေသအပေါ်မှီခိုသည့်ငှက်မဟုတ်သည့် မျိုးစိတ်များ ကျက်စားမှု၊ ဆုံးဖြတ်ချက် ၉.၁ အရ ဖော်ထုတ်မည့် စံညွှန်းကိန်း}
- {ရန်ဆာဒေသများမှ IUCN အနီရောင်စာရင်းဝင်မျိုးစိတ်များ ဆုံးရှုံးမှု ရာခိုင်နှုန်း}

ရည်မှန်းချက် ၆။ ရန်ဆာရေဝပ်ဒေသများ ကွန်ယက်၏ အရေအတွက်၊ ဧရိယာနှင့် ဂေဟစနစ် ချိတ်ဆက်မှုများ၊ အထူးသဖြင့် နယ်နိမိတ်ထိစပ်နေသည့် နေရာများနှင့် ထိန်းသိမ်းမှု မရှိသေးသည့် ဂေဟစနစ် ဒေသကြီးများရှိ ထိန်းသိမ်း ကာကွယ်ထားခြင်း မရှိသေးသည့် ရေဝပ်ဒေသ အမျိုးအစားများ သိသိသာသာ များပြားလာစေရန်၊

နည်းလမ်းများ၊ ဆောင်ရွက်ရန်များနှင့် လိုအပ်သည့်အရင်းအမြစ်များ

- ပါဝင်မှုနည်းပါးသေးသည့် ရေဝပ်ဒေသ အမျိုးအစားများနှင့် နယ်စပ်ဖြတ်ကျော် ရန်ဆာဒေသများ နှင့်အတူ ရန်ဆာရေဝပ်ဒေသများစာရင်းကို Update ပြုလုပ်ရန်၊
- ရေဝပ်ဒေသများစာရင်းကောက်ယူခြင်းနှင့် အခြားသက်ဆိုင်မှုရှိသည့် နိုင်ငံအဆင့်နှင့် နိုင်ငံတကာ အဆင့် သတင်းအချက်အလက်များ (ဥပမာ- နိုင်ငံတကာရေပျော်ငှက်များစာရင်းကောက်ယူမှု)၊

အဓိကဆောင်ရွက်မည့်သူများ

- ရန်ဆာအတွင်းရေးမှူးရုံးနှင့် နိုင်ငံတကာမိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများ၏ အကူအညီဖြင့် အဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံများ၊

အခြေခံအချက်အလက်များနှင့် စံညွှန်းကိန်းများ

အခြေခံအချက်အလက်များ

- ၁၂ ကြိမ်မြောက်ရန်ဆာအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ အစည်းအဝေးကျင်းပခဲ့သည့်အချိန်တွင် ရန်ဆာဒေသပေါင်း ၂၁၈၆ ခု သတ်မှတ်ပြီးဖြစ်ပါသည်။ (Ramsar Sites database)
- ၁၂ ကြိမ်မြောက်ရန်ဆာအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ အစည်းအဝေးကျင်းပခဲ့သည့်အချိန်တွင် ရန်ဆာဒေသ ပေါင်း ၂,၀၈၅,၀၀၀ ဟက်တာ သတ်မှတ်ပြီးဖြစ်ပါသည်။ (Ramsar Sites database)
- ၁၂ ကြိမ်မြောက် ရန်ဆာအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ အစည်းအဝေး ကျင်းပခဲ့သည့်အချိန်တွင် နယ်စပ် ဖြတ်ကျော် ရန်ဆာဒေသပေါင်း (၁၆) ခုသတ်မှတ်ပြီးဖြစ်ပါသည်။ (ရန်ဆာအတွင်းရေးမှူးရုံး)
- ၁၂ ကြိမ်မြောက်ရန်ဆာအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ အစည်းအဝေးကျင်းပခဲ့သည့်အချိန်တွင် ရန်ဆာဒေသများ အဖြစ် သတ်မှတ်ခံရမှုနည်းပါးသေးသည့် အောက်ပါအမျိုးအစားများတွင် ရေဝပ်ဒေသများ သတ်မှတ်ထားပြီးဖြစ်ပါသည်-
 - ထုံးကျောက်နှင့် အခြားမြေအောက်ရေစနစ်များ (၁၁၀ ခု)
 - သန္တကျောက်တန်းများ (၉၆ ခု)
 - စိုစွတ်မြက်ခင်းပြင်များ (၅၁၇ ခု)
 - စိမ့်မြေများ (၅၄၆ ခု)
 - ပက်လယ်မြက်ခင်းပြင်များ (၂၄၉ ခု)

စတုတ္ထအကြိမ်မြောက် ရမ်ဆာမဟာဗျူဟာစီမံချက် (၂၀၁၆-၂၀၂၀)

- ဒီရေတောများ (၂၈၀ ခု)
- ယာယီရေကန်များ (၇၂၉ ခု)
- ယောက်သွားမျိုးစိတ်များမှီတင်းနေထိုင်ရာ ကျောက်တန်းများ (၉၉ ခု)
(ရမ်ဆာဒေသများသတင်းအချက်အလက်စနစ်၊ ၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ)

စံညွှန်းကိန်းများ

- သတ်မှတ်ပြီး ရမ်ဆာရေဝပ်ဒေသစာရင်း (ရင်းမြစ်၊ ရမ်ဆာဒေသများ သတင်းအချက်အလက်စနစ်)
- သတ်မှတ်ပြီး ရမ်ဆာရေဝပ်ဒေသများ၏ စုစုပေါင်းဟက်တာ (ရင်းမြစ်၊ ရမ်ဆာဒေသများ သတင်းအချက် အလက် စနစ်)
- သတ်မှတ်ပြီး နယ်စပ်ဖြတ်ကျော် ရမ်ဆာရေဝပ်ဒေသများ အရေအတွက် (ရင်းမြစ်၊ ရမ်ဆာဒေသများ သတင်း အချက်အလက်စနစ်)
- အောက်ပါ သတ်မှတ်ခံရမှုနည်းပါးသေးသည့် ရမ်ဆာဒေသအမျိုးအစားများတွင် သတ်မှတ်ထားပြီး ဖြစ်သည့် ရေဝပ်ဒေသများ -
 - ထုံးကျောက်နှင့် အခြားမြေအောက်ရေစနစ်များ (xxx ခု)
 - သန္တကျောက်တန်းများ (xxx ခု)
 - စိုစွတ်မြက်ခင်းပြင်များ (xxx ခု)
 - စိမ့်မြေများ (xxx ခု)
 - ပက်လယ်မြက်ခင်းပြင်များ (xxx ခု)
 - ဒီရေတောများ (xxx ခု)
 - ယာယီရေကန်များ (xxx ခု)
 - ယောက်သွားမျိုးစိတ်များမှီတင်းနေထိုင်ရာ ကျောက်တန်းများ (xxx ခု) (ရမ်ဆာဒေသများ သတင်းအချက်အလက်စနစ်၊ ၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ)

ရည်မှန်းချက် ၇။ ဂေဟစနစ် ပြောင်းလဲသွားတော့မည့် နေရာများရှိ ခြိမ်းခြောက်မှု အန္တရာယ်များကို ဖြေရှင်းပြီးဖြစ်ရန်။

နည်းလမ်းများ၊ ဆောင်ရွက်ရန်များနှင့် လိုအပ်သည့်အရင်းအမြစ်များ

- Montreux Record သို့မဟုတ် ကွန်ဗင်းရှင်းအပိုဒ် ၃.၂ မှ ဒေသများဖယ်ထုတ်နိုင်ရေး ဆောင်ရွက်ခြင်း၊
- ရမ်ဆာဆိုင်ရာ အကြံပေးခြင်းခရီးစဉ်များဆောင်ရွက်ခြင်း၊

- ရမ်ဆာလက်စွဲစာအုပ် ၁၈- ရေဝပ်ဒေသများ စီမံခန့်ခွဲခြင်း
[<http://www.ramsar.org/sites/default/files/documents/pdf/lib/hbk4-18.pdf>]
- ရမ်ဆာလက်စွဲစာအုပ် ၁၉- ရေဝပ်ဒေသများ၏
ဂေဟဗေဒဝိသေသလက္ခဏာများပြောင်းလဲလာမှုကို ဖြေရှင်း ခြင်း
[<http://www.ramsar.org/sites/default/files/documents/pdf/lib/hbk4-19.pdf>]

အဓိကဆောင်ရွက်မည့်သူများ

- ရမ်ဆာအတွင်းရေးမှူးရုံး၏ အကူအညီဖြင့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၊

အခြေခံအချက်အလက်များနှင့် စံညွှန်းကိန်းများ

အခြေခံအချက်အလက်များ

- ၁၂ ကြိမ်မြောက်ရမ်ဆာအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ အစည်းအဝေးတွင် ရမ်ဆာဒေသ (၄၇) ခု (၂.၂ %) ကို Montreux Record တွင် ထည့်သွင်းခဲ့ပါသည်။ (၁၂ ကြိမ်မြောက်အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ အစည်းအဝေး ၊ အချက်အလက်နံပါတ် ၇၊ အပိုဒ် (၈.၂) အရ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး၏ အစီရင်ခံစာ)
- ကွန်ဗင်းရှင်းအပိုဒ် ၃.၂ အရ ရမ်ဆာဒေသများတွင် လူသားတို့ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ပြောင်းလဲမှုများ သို့မဟုတ် ဂေဟဗေဒဝိသေသလက္ခဏာများ ပြောင်းလဲမှုများ ဖြစ်ပေါ်လျက် ရှိသည့် ရမ်ဆာရေဝပ်ဒေသများကို အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံ (၂၁ %) က ရမ်ဆာအတွင်းရေးမှူးရုံးသို့ အစီရင်ခံ တင်သွင်းခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ (၁၂ ကြိမ်မြောက် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအစည်းအဝေးသို့ တင်သွင်းခဲ့သည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာများ)
- ကွန်ဗင်းရှင်းအပိုဒ် ၃.၂ အရ ရမ်ဆာဒေသများတွင် လူသားတို့ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ပြောင်းလဲမှုများ သို့မဟုတ် ဂေဟဗေဒဝိသေသလက္ခဏာများ ပြောင်းလဲမှုများ ဖြစ်ပေါ်လျက် ရှိသည့် ရမ်ဆာရေဝပ်ဒေသ (၇၆) ခုကို အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများက ရမ်ဆာအတွင်းရေးမှူးရုံးသို့ အစီရင်ခံတင်သွင်းခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ (၁၂ ကြိမ်မြောက်အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ အစည်းအဝေး ၊ အချက်အလက်နံပါတ် ၇၊ အပိုဒ် (၈.၂) အရ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး၏ အစီရင်ခံ စာ)
- Montreux Record စာရင်းဝင်ရမ်ဆာရေဝပ်ဒေသများရှိ ပြဿနာများကို ဖြေရှင်းရန် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံ (၁၆%) မှ ဆောင်ရွက်ပြီး ဖြစ်သည်။ (၁၂ ကြိမ်မြောက် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ အစည်းအဝေးသို့ တင်သွင်းခဲ့သည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ ၏ နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာများ)

စံညွှန်းကိန်းများ

- Montreux Record မှ ဖယ်ရှားပြီးဖြစ်သည့် ရမ်ဆာရေဝပ်ဒေသများစာရင်း (ရင်းမြစ်၊ Ramsar Sites database)
- ရမ်ဆာဒေသများတွင် လူသားတို့ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ပြောင်းလဲမှုများ သို့မဟုတ် ဂေဟဗေဒ ဝိသေသလက္ခဏာများ ပြောင်းလဲမှုများ ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိသည့် ရမ်ဆာရေဝပ်

ဒေသများကို ရမ်ဆာအတွင်းရေးမှူးရုံးသို့ အစီရင်ခံတင်သွင်းခဲ့ပြီးဖြစ်သည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ ရာခိုင်နှုန်း။(ရင်းမြစ်၊ နိုင်ငံအဆင့်အစီရင်ခံစာများ)

- အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများက ရမ်ဆာအတွင်းရေးမှူးရုံးသို့ အစီရင်ခံတင်သွင်းခဲ့ပြီးဖြစ်သည့် ရမ်ဆာဒေသများတွင် လူသားတို့ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ပြောင်းလဲမှုများ သို့မဟုတ် ဂေဟဗေဒဝိသေသလက္ခဏာ များပြောင်းလဲမှုများဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိသည့် ရမ်ဆာရေဝပ်ဒေသများ အရေအတွက် (ရင်းမြစ်၊ နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာများ)
- Montreux Record စာရင်းဝင်ရမ်ဆာရေဝပ်ဒေသများရှိ ပြဿနာများကို ဖြေရှင်းရန် ဆောင်ရွက်ပြီး ဖြစ်သည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ ရာခိုင်နှုန်း။ (၁၂ ကြိမ်မြောက် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ အစည်းအဝေးသို့ တင်သွင်းခဲ့သည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာများ)

အခြားထပ်မံဖော်ထုတ်နိုင်သည့် ဖြစ်နိုင်ခြေ စံညွှန်းကိန်းများ

- [ခြိမ်းခြောက်မှုများ ကြုံတွေ့ရလျက်ရှိသည့် ရမ်ဆာရေဝပ်ဒေသများ (အရေအတွက်) နှင့် ဆက်စပ် နေသော စံညွှန်းကိန်းများ]

မဟာဗျူဟာပန်းတိုင် ၃
ရေဝပ်ဒေသများ အားလုံးကို အကျိုးရှိစွာ အသုံးပြုသွားရန်

ရည်မှန်းချက် ၈။ နိုင်ငံအဆင့် ရေဝပ်ဒေသများ စာရင်းကောက်ယူခြင်းကို စတင်ပြီး၊ အပြီးသတ်ပြီး သို့မဟုတ် မွမ်းမံပြင်ဆင်ပြီး၊ ဖြန့်ဝေပြီးဖြစ်ရန်နှင့် ရေဝပ်ဒေသများအားလုံးကို ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းခြင်း နှင့် ထိရောက်စွာ စီမံခန့်ခွဲခြင်းတွင် အသုံးပြုပြီးဖြစ်ရန်။ ရေဝပ်ဒေသများမှ ရေထုတ်ယူသုံးစွဲရာတွင် ရေဝပ် ဒေသများ၏ လုပ်ငန်းများနှင့် မြစ်ဝှမ်းအဆင့် သို့မဟုတ် ကမ်းရိုးတန်းဒေသအဆင့်၌ ဝန်ဆောင်မှုများ ပံ့ပိုးပေးခြင်းလုပ်ငန်းများကို အပြည့်အဝ ဆောင်ရွက်နိုင်စေရေး ရေဝပ်ဒေသများ၏ ဂေဟစနစ် လိုအပ်ချက်များကို ထိခိုက်မှုမရှိစေဘဲ သုံးစွဲရန်၊

နည်းလမ်းများ၊ ဆောင်ရွက်ရန်များနှင့် လိုအပ်သည့်အရင်းအမြစ်များ

- ရေဝပ်ဒေသများအား အဝေးမှစူးစမ်းလေ့လာသည့် သတင်းအချက်အလက်များ
- ရမ်ဆာလက်စွဲစာအုပ် ၁၃၊ စာရင်းကောက်ယူခြင်း၊ လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်းနှင့် စီမံခန့်ခွဲခြင်း

[<http://www.ramsar.org/sites/default/files/documents/pdf/lib/hbk4-13.pdf>]

- ရန်ဆာလက်စွဲစာအုပ် ၁၅၊ ရေဝပ်ဒေသစာရင်းကောက်ယူခြင်း
[<http://www.ramsar.org/sites/default/files/documents/pdf/lib/hbk4-15.pdf>]

အဓိကဆောင်ရွက်မည့်သူများ

- အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၊ နိုင်ငံတကာ ရန်ဆာမိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများ
- (အတွင်းရေးမှူးရုံး)

အခြေခံအချက်အလက်များနှင့် စံညွှန်းကိန်းများ

အခြေခံအချက်အလက်များ

- (၁၂) ကြိမ်မြောက် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအစည်းအဝေးတွင် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံ (၄၇ %) မှ နိုင်ငံအဆင့် ရေဝပ်ဒေသများ စာရင်းကောက်ယူခြင်း ဆောင်ရွက်ပြီးဖြစ်သည်။ (၁၂ ကြိမ်မြောက် အဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံများအစည်းအဝေးသို့ တင်သွင်းခဲ့သည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာများ)
- (၁၃) ကြိမ်မြောက် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအစည်းအဝေးတွင် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံ () % မှ လွန်ခဲ့သော ဆယ်စုနှစ် အတွင်း ကောက်ယူခဲ့သည့် နိုင်ငံအဆင့်ရေဝပ်ဒေသများစာရင်းကို Update ပြုလုပ်ပြီး ဖြစ်သည်။ (နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာများအတွက် မေးခွန်းအသစ်များ)

စံညွှန်းကိန်းများ

- နိုင်ငံအဆင့်ရေဝပ်ဒေသများစာရင်းကောက်ယူခြင်း ဆောင်ရွက်ပြီးဖြစ်သည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ ရာခိုင်နှုန်း၊ ရင်းမြစ်၊ နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာများ)
- လွန်ခဲ့သော ဆယ်စုနှစ်အတွင်း ကောက်ယူခဲ့သည့် နိုင်ငံအဆင့်ရေဝပ်ဒေသများစာရင်းကို Update ပြုလုပ်ပြီးဖြစ်သည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ ရာခိုင်နှုန်း။ (ရင်းမြစ်၊ နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာ များအတွက် မေးခွန်းအသစ်များ)

ရည်မှန်းချက် ၉။ ရေဝပ်ဒေသများ အကျိုးရှိစွာ အသုံးပြုခြင်းကို သင့်လျော်သည့် အတိုင်းအတာတစ်ခု (ဥပမာ မြစ်ဝှမ်းဒေသ သို့မဟုတ် ကမ်းရိုးတန်းဇုန်တစ်လျှောက်)၌ သယံဇာတများ ဘက်ပေါင်းစုံ စီမံခန့်ခွဲမှုမှတစ်ဆင့် မြှင့်တင်ရန်။

နည်းလမ်းများ၊ ဆောင်ရွက်ရန်များနှင့် လိုအပ်သည့်အရင်းအမြစ်များ

- ရေသယံဇာတများ ဘက်ပေါင်းစုံစီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် အကျိုးရှိစွာအသုံးပြုခြင်းတို့ကို တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် အခြားဆက်စပ်ကဏ္ဍများ၏ မူဝါဒများ၊ မဟာဗျူဟာများနှင့် စီမံချက်များတွင် ရေဝပ်ဒေသဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များ ထည့်သွင်းခြင်း၊
- အခြားဆက်စပ်ပတ်သက်သူများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်နိုင်ရေး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်နိုင်မည့် အလားအလာများကို မြှင့်တင်ပေးခြင်း၊

- ရေဝေရေလဲဒေသအဆင့်တွင် ရေဝပ်ဒေသဆိုင်ရာ စီမံအုပ်ချုပ်နိုင်မည့်အခြေအနေများ အဆင်သင့်ဖြစ်စေရန်၊
- ရမ်ဆာလက်စွဲစာအုပ် ၁၊ ရေဝပ်ဒေသများ အကျိုးရှိစွာအသုံးပြုခြင်း
[<http://www.ramsar.org/sites/default/files/documents/library/hbk4-01.pdf>]
- ရမ်ဆာလက်စွဲစာအုပ် ၉၊ ရေဝေရေလဲဒေသစီမံအုပ်ချုပ်မှု
[<http://www.ramsar.org/sites/default/files/documents/pdf/lib/hbk4-09.pdf>]
- ရမ်ဆာလက်စွဲစာအုပ် ၁၂၊ ကမ်းရိုးတန်းဒေသစီမံအုပ်ချုပ်မှု
[<http://www.ramsar.org/sites/default/files/documents/pdf/lib/hbk4-12.pdf>]
- ရမ်ဆာလက်စွဲစာအုပ် ၁၆၊ ထိခိုက်မှုများလေ့လာဆန်းစစ်ခြင်း
[<http://www.ramsar.org/sites/default/files/documents/pdf/lib/hbk4-16.pdf>]

အဓိကဆောင်ရွက်မည့်သူများ

- အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၊ ဒေသအဆင့်နှင့် နိုင်ငံအဆင့် ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများ

အခြေခံအချက်အလက်များနှင့် စံညွှန်းကိန်းများ

အခြေခံအချက်အလက်များ

- အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ ၅၅ % သည် ရေဝပ်ဒေသများအကျိုးရှိစွာအသုံးပြုခြင်းအတွက် ရေဝပ်ဒေသမူဝါဒများနှင့် အလားတူမူဝါဒများ ကျင့်သုံးပြီးဖြစ်သည်။ (၁၂ ကြိမ်မြောက် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအစည်းအဝေးသို့ တင်သွင်းခဲ့သည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာများ)
- အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ ၇၁ % သည် ရေသယံဇာတများစီမံအုပ်ချုပ်မှုအတွက် ရေဝပ်ဒေသများ၏ အရေးပါမှုကို အလေးအနက်ထားပါသည်။ (၁၂ ကြိမ်မြောက် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအစည်းအဝေးသို့ တင်သွင်းခဲ့သည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာများ)

စံညွှန်းကိန်းများ

- ရေဝပ်ဒေသများအကျိုးရှိစွာအသုံးပြုခြင်းအတွက် ရေဝပ်ဒေသမူဝါဒများနှင့် အလားတူမူဝါဒများ ကျင့်သုံးပြီးဖြစ်သည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ ရာခိုင်နှုန်း၊ (ရင်းမြစ်၊ နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာများ)
- ရေသယံဇာတများစီမံအုပ်ချုပ်မှုအတွက် ရေဝပ်ဒေသများ၏ အရေးပါမှုကို အလေးအနက်ထားသည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ ရာခိုင်နှုန်း (ရင်းမြစ်၊ နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာများ)

အခြားထပ်မံဖော်ထုတ်နိုင်သည့် ဖြစ်နိုင်ခြေ စံညွှန်းကိန်းများ

- {ရေဝပ်ဒေသများထိန်းသိမ်းခြင်းတွင် အဘက်ဘက်မှ ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများ ပါဝင်မှု}

ရည်မှန်းချက် ၁၀။ ဒေသခံများနှင့် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ ရေဝပ်ဒေသများ အကျိုးရှိစွာ အသုံးပြုခြင်း နှင့် သက်ဆိုင်သည့် မိရိုးဖလာအသိပညာများ၊ နည်းလမ်းများနှင့် တီထွင်ဆန်းသစ်မှုများကို သက်ဆိုင်ရာ အဆင့်အားလုံး၌ ဒေသခံများနှင့် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုဖြင့် စနစ်တကျ မှတ်တမ်းတင်ရန်၊ လေးစားလိုက်နာရန်နှင့် နိုင်ငံအဆင့် ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်များ၊ နိုင်ငံတကာ သဘောတူညီချက်များနှင့် ရမ်ဆာကွန်ဗင်းရှင်း အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းများတွင် အပြည့်အဝ ထည့်သွင်း စဉ်းစားရန်။

နည်းလမ်းများ၊ ဆောင်ရွက်ရန်များနှင့် လိုအပ်သည့်အရင်းအမြစ်များ

- ရမ်ဆာလက်စွဲစာအုပ် ၇၊ ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုအတွက် လိုအပ်သည့်ကျွမ်းကျင်မှုများ
[<http://www.ramsar.org/sites/default/files/documents/pdf/lib/hbk4-07.pdf>]

အဓိကဆောင်ရွက်မည့်သူများ

- ရမ်ဆာအတွင်းရေးမှူးရုံး၊ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၊ ရမ်ဆာနိုင်ငံတကာမိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများ၊ ဒေသအဆင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ၊ ဒေသအဆင့်စင်တာများ၊ ရေဝပ်ဒေသစီမံအုပ်ချုပ်သူများ၊ ရေဝပ်ဒေသ အသုံးပြုသူများနှင့် နိုင်ငံပေါင်းစုံသဘောတူညီချက်များ

အခြေခံအချက်အလက်များနှင့် စံညွှန်းကိန်းများ

အခြားထပ်မံဖော်ထုတ်နိုင်သည့် ဖြစ်နိုင်ခြေ စံညွှန်းကိန်းများ

- {ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲမဟာဗျူဟာစီမံချက် အာအိချီရည်မှန်းချက် ၁၈ နှင့်ဆက်စပ်၍ စံညွှန်းကိန်းများဖော်ထုတ်ရေး အတွက် လက်ရှိဆောင်ရွက်နေသည့်လုပ်ငန်းများနှင့်ချိတ်ဆက်နေသော ဖြစ်နိုင်ခြေ စံညွှန်းကိန်းများ သို့မဟုတ် စံညွှန်းကိန်းအသစ်များဖော်ထုတ်ခြင်း}

ရည်မှန်းချက် ၁၁။ ရေဝပ်ဒေသများ၏ လုပ်ငန်းများ၊ ဝန်ဆောင်မှုများနှင့် အကျိုးကျေးဇူးများကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် သရုပ်ပြရန်၊ မှတ်တမ်းတင်ရန်နှင့် ဖြန့်ဝေရန်။

- ရေသယံဇာတများ ဘက်ပေါင်းစုံစီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် အကျိုးရှိစွာအသုံးပြုခြင်းတို့ကို တိုးမြှင့် ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် အခြားဆက်စပ်ကဏ္ဍများ၏ မူဝါဒများ၊ မဟာဗျူဟာများနှင့် စီမံချက်များ တွင် ရေဝပ်ဒေသဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များ ထည့်သွင်းခြင်း၊
- TEEB အစီရင်ခံစာများ၊ ဂေဟစနစ်ဝန်ဆောင်မှုများ လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်း
- ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုလျော့ချရေးအထောက်အကူပြု အစီအစဉ်များနှင့် စီမံကိန်းများ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း၊

- ရမ်ဆာလက်စွဲစာအုပ် ၆၊ ရေဝပ်ဒေသများဆိုင်ရာ ဆက်သွယ်ခြင်း၊ ပညာပေးခြင်း၊ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုရယူ ခြင်းနှင့် သိမြင်နိုးကြားမှုမြှင့်တင်ခြင်း [http://www.ramsar.org/sites/default/files/documents/pdf/lib/hbk4-06.pdf]

အဓိကဆောင်ရွက်မည့်သူများ

- ရမ်ဆာအတွင်းရေးမှူးရုံး၊ ဂေဟစနစ်ဝန်ဆောင်မှုများနှင့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာသိပ္ပံမူဝါဒလုပ်ငန်း အဖွဲ့ (IPBES) ၊ ရမ်ဆာနိုင်ငံတကာမိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများ။

အခြေခံအချက်အလက်များနှင့် စံညွှန်းကိန်းများ

အခြေခံအချက်အလက်များ

- ရမ်ဆာရေဝပ်ဒေသများ၏ ဂေဟစနစ်ဝန်ဆောင်မှုများ လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်းကို အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ ၁၉ % မှ ဆောင်ရွက်ပြီးဖြစ်သည်။ (၁၂ ကြိမ်မြောက် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအစည်းအဝေးသို့ တင်သွင်းခဲ့သည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာများ)
- အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ ၃၉ % မှ ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုတိုက်ဖျက်ရေး မဟာဗျူဟာများတွင် ရေဝပ်ဒေသဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များ ထည့်သွင်းပြီးဖြစ်ပါသည်။ (၁၂ ကြိမ်မြောက် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအစည်းအဝေးသို့ တင်သွင်းခဲ့သည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာများ)
- အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ ၄၂ % မှ ရေနှင့်စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံရေးစီမံချက်များ သို့မဟုတ် ဆင်းရဲမှုတိုက်ဖျက်ရေးရည်ရွယ်ချက်များကို အထောက်အကူပြုသော အစီအစဉ်များနှင့် စီမံကိန်းများကို အကောင်အထည်ဖော်ပြီးဖြစ်ပါသည်။ (၁၂ ကြိမ်မြောက် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအစည်းအဝေးသို့ တင်သွင်းခဲ့သည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာများ)

စံညွှန်းကိန်းများ

- ရမ်ဆာရေဝပ်ဒေသများ၏ ဂေဟစနစ်ဝန်ဆောင်မှုများ လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်းဆောင်ရွက်ပြီးဖြစ်သည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ ရာခိုင်နှုန်း (ရင်းမြစ်၊ နိုင်ငံအဆင့်အစီရင်ခံစာများ)
- ဆင်းရဲမှုတိုက်ဖျက်ရေး မဟာဗျူဟာများတွင် ရေဝပ်ဒေသဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များ ထည့်သွင်းထားပြီးဖြစ်သည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ ရာခိုင်နှုန်း (ရင်းမြစ်၊ နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာများ)
- ရေနှင့်စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံရေးစီမံချက်များ သို့မဟုတ် ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုတိုက်ဖျက်ရေး ရည်ရွယ်ချက်များကို အထောက်အကူပြုသော အစီအစဉ်များနှင့် စီမံကိန်းများကို အကောင်အထည်ဖော်ပြီးဖြစ်သည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ ရာခိုင်နှုန်း (ရင်းမြစ်၊ နိုင်ငံအဆင့်အစီရင်ခံစာများ)

ရည်မှန်းချက် ၁၂။ အရည်အသွေး ကျဆင်းနေသော ရေဝပ်ဒေသများ၊ အထူးသဖြင့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ ထိန်းသိမ်းရေး၊ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များ လျော့ချရေး၊ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း လုပ်ငန်းများနှင့် ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှုနှင့် လိုက်လျောညီထွေ ဖြစ်စေရေးတို့အတွက် အရေးပါသည့် ရေဝပ်ဒေသများကို ပြန်လည်ထူထောင်၍ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရန်။

နည်းလမ်းများ၊ ဆောင်ရွက်ရန်များနှင့် လိုအပ်သည့်အရင်းအမြစ်များ

- ပြန်လည်ထူထောင်ရေး လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များနှင့် စီမံကိန်းများ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း။

အဓိကဆောင်ရွက်မည့်သူများ

- အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများနှင့် ရန်ဆာနိုင်ငံတကာမိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများ
- (သိပ္ပံနှင့်နည်းပညာဆိုင်ရာ အကဲဖြတ်သုံးသပ်ခြင်းလုပ်ငန်းအဖွဲ့၊ ရန်ဆာအတွင်းရေးမှူးရုံး)

အခြေခံအချက်အလက်များနှင့် စံညွှန်းကိန်းများ

အခြေခံအချက်အလက်များ

- အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ ၆၈ % သည် ပြန်လည်ထူထောင်ခြင်းအတွက် ဦးစားပေးရေဝပ်ဒေသများ ရွေးချယ်ပြီးဖြစ် ပါသည်။ (၁၂ ကြိမ်မြောက် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအစည်းအဝေးသို့ တင်သွင်းခဲ့သည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာများ)
- အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ ၇၀ % သည် ပြန်လည်ထူထောင်ခြင်းလုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ အကောင်အထည်ဖော်ပြီးဖြစ် ပါသည်။ (၁၂ ကြိမ်မြောက် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအစည်းအဝေးသို့ တင်သွင်းခဲ့သည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာများ)

စံညွှန်းကိန်းများ

- ပြန်လည်ထူထောင်ရေးလုပ်ငန်းစီမံချက်များ ရေးဆွဲပြီးဖြစ်သည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ ရာခိုင်နှုန်း (ရင်းမြစ်၊ နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာများ)
- ပြန်လည်ထူထောင်ရေးလုပ်ငန်းအစီအစဉ်များထိရောက်စွာအကောင်အထည်ဖော်ပြီးဖြစ်သည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ ရာခိုင်နှုန်း (ရင်းမြစ်၊ နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာများ)

အခြားထပ်မံဖော်ထုတ်နိုင်သည့် ဖြစ်နိုင်ခြေ စံညွှန်းကိန်းများ

{အဝေးမှ စူးစမ်းလေ့လာခြင်းအပါအဝင် ပြန်လည်ထူထောင်ထားသည့် ရေဝပ်ဒေသများ (ပမာဏ) နှင့် ဆက်စပ်နေသည့် ရလဒ်များကို အခြေခံသည့် စံညွှန်းကိန်းများ}

ရည်မှန်းချက် ၁၃။ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲထိန်းသိမ်းရေးနှင့် လူမှုစီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးတို့အတွက် ပံ့ပိုးပေးလျက်ရှိသော အဓိကကဏ္ဍများဖြစ်သည့် ရေအရင်းအမြစ်၊ စွမ်းအင်၊ သတ္တု၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ ခရီးသွားလုပ်ငန်း၊ မြို့ပြဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်း၊ အခြေခံအဆောက်အအုံ၊ စက်မှုလုပ်ငန်း၊ သစ်တော၊ ရေလုပ်ငန်း စသည့် ကဏ္ဍများသည် ရေဝပ်ဒေသများနှင့် ဆက်စပ်ပတ်သက်လာပါက ရေရှည်တည်တံ့စေရေး ထိန်းသိမ်း ဆောင်ရွက်သွားရန်။

အခြေခံအချက်အလက်များနှင့် စံညွှန်းကိန်းများ

အခြားထပ်မံဖော်ထုတ်နိုင်သည့် ဖြစ်နိုင်ခြေ စံညွှန်းကိန်းများ

- {ဆက်စပ်ကဏ္ဍများတွင် သက်ဆိုင်ရာ အာအီချီရည်မှန်းချက်များနှင့် ဆက်စပ်နေသည့် စံညွှန်းကိန်းများ သို့မဟုတ် အခြားနိုင်ငံတကာ လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် ဆက်စပ်နေသည့် စံညွှန်းကိန်းများ}

အထောက်အကူပြုပန်းတိုင် ၄
အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှု မြှင့်တင်ရန်

ရည်မှန်းချက် ၁၄။ သိပ္ပံဆိုင်ရာလမ်းညွှန်ချက်များနှင့် နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာ နည်းစနစ်များကို သက်ဆိုင်ရာ ကဏ္ဍများအလိုက် ရေးဆွဲရန်နှင့် မူဝါဒချမှတ်သူများနှင့် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်မည့်သူများထံသို့ သင့်လျော်သည့်ပုံစံများနှင့် ဘာသာစကား အသုံးအနှုန်းများဖြင့် ရောက်ရှိစေရန်။

နည်းလမ်းများ၊ ဆောင်ရွက်ရန်များနှင့် လိုအပ်သည့်အရင်းအမြစ်များ

- သိပ္ပံနှင့် နည်းပညာဆိုင်ရာသုံးသပ်ရေးအဖွဲ့မှ ရမ်ဆာအတွင်းရေးမှူးရုံး၏ ပံ့ပိုးမှုဖြင့် လမ်းညွှန်ချက်ရေးဆွဲခြင်း။

အဓိကဆောင်ရွက်ရမည့်သူများ

- သိပ္ပံနှင့် နည်းပညာဆိုင်ရာသုံးသပ်ရေးအဖွဲ့

အခြေခံအချက်အလက်များနှင့် စံညွှန်းကိန်းများ

အခြေခံအချက်အလက်များ

- ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် ရမ်ဆာ web-site ရှိ သိပ္ပံနှင့် နည်းပညာဆိုင်ရာလမ်းညွှန်ချက်များကို ရှာဖွေမှု ၅၄၃ ခု ရှိခဲ့သည်။ (ရင်းမြစ်၊ ရမ်ဆာ web-site ၊ ၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ မေ-ဇွန်လ)
- ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် ရမ်ဆာ web-site ရှိသိပ္ပံနှင့် နည်းပညာဆိုင်ရာ အနှစ်ချုပ်များကို ရှာဖွေမှု ၆၀ ရှိခဲ့သည်။ (ရင်းမြစ်၊ ရမ်ဆာ web-site ၊ ၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ မေ-ဇွန်လ)
- ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် ရမ်ဆာ web-site ရှိ သက်ဆိုင်ရာ ရမ်ဆာလက်စွဲစာအုပ်များကို

ဒေါင်းလုတ်ရယူမှု ၁၇၆ ခုရှိခဲ့သည်။ (ရင်းမြစ်၊ ရန်ဆာ web-site ၊ ၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ မေ-ဇွန်လ)

- ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် ရန်ဆာ web-site တွင် ရရှိနိုင်သည့် ရေဝပ်ဒေသများ ထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့် အကျိုးရှိစွာ အသုံးပြုခြင်းဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်ချက်များနှင့် နည်းလမ်းများ၊ သိပ္ပံနှင့် နည်းပညာဆိုင်ရာ သုံးသပ်ရေးအဖွဲ့၊ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများနှင့် အခြားအဖွဲ့အစည်းများမှ ပြုစုထားသော အခြားသိပ္ပံနည်းကျ အချက်အလက်များ ၁၅၀ ခုရှိခဲ့သည်။ (ရင်းမြစ်၊ ရန်ဆာ web-site)

စံညွှန်းကိန်းများ

- နိုင်ငံအလိုက်နှင့် ရန်ဆာဒေသအလိုက် ရန်ဆာ web-site ရှိ သိပ္ပံနှင့် နည်းပညာဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်ချက်များကို ရှာဖွေမှု အရေအတွက် (ရင်းမြစ်၊ ရန်ဆာ web-site လေ့လာဆန်းစစ်ချက်)
- နိုင်ငံအလိုက်နှင့် ရန်ဆာဒေသအလိုက် ရန်ဆာ web-site ရှိ သိပ္ပံနှင့် နည်းပညာဆိုင်ရာ အနှစ်ချုပ်များ ဒေါင်းလုတ်ရယူမှုအရေအတွက် (ရင်းမြစ်၊ ရန်ဆာ web-site လေ့လာဆန်းစစ်ချက်)
- နိုင်ငံအလိုက်နှင့် ရန်ဆာဒေသအလိုက် ရန်ဆာ web-site ရှိ ၂၀၁၅ ခုနှစ်ထုတ် သက်ဆိုင်ရာ ရန်ဆာလက်စွဲစာအုပ်များ ဒေါင်းလုတ်ရယူမှုအရေအတွက် (ရင်းမြစ်၊ ရန်ဆာ web-site လေ့လာ ဆန်းစစ်ချက်)
- ရန်ဆာ web-site တွင်ရရှိနိုင်သော ရေဝပ်ဒေသများ ထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့် အကျိုးရှိစွာ အသုံးပြုခြင်းဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်ချက်များနှင့် နည်းလမ်းများအရေအတွက်နှင့် သိပ္ပံနှင့် နည်းပညာဆိုင်ရာ သုံးသပ်ရေးအဖွဲ့၊ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများနှင့် အခြားအဖွဲ့အစည်းများမှ ပြုစုထားသော အခြား သိပ္ပံနည်းကျ အချက်အလက်များ အရေအတွက်၊ (ရင်းမြစ်၊ ရန်ဆာ web-site)

ထပ်မံဖော်ထုတ်နိုင်သေးသည့် အခြားဖြစ်နိုင်ခြေစံညွှန်းကိန်းများ

- {လမ်းညွှန်ချက်များကို ဘာသာစကားအမျိုးမျိုးဖြင့် ရရှိနိုင်မှုနှင့် အသုံးပြုမှုတို့နှင့် ဆက်စပ်နေသော စံညွှန်းကိန်းများ}

ရည်မှန်းချက် ၁၅။ ဒေသအဆင့် ရမ်ဆာအစီအစဉ်များကို ဒေသအလိုက် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ တက်ကြွစွာ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုဖြင့် အားဖြည့်ဖွဲ့စည်းသွားရန်နှင့် ရမ်ဆာကွန်ဗင်းရှင်းကို အပြည့်အဝ အကောင်အထည် ဖော်ရာတွင် အထောက်အကူပြုသည့် နည်းလမ်းများအဖြစ် ပြောင်းလဲဖွဲ့စည်းပြီးဖြစ်ရန်၊

အခြေခံအချက်အလက်များနှင့် စံညွှန်းကိန်းများ

အခြေခံအချက်အလက်များ

- ၁၂ ကြိမ်မြောက်အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအစည်းအဝေး ကျင်းပခဲ့သည့်အချိန်တွင် ရမ်ဆာကွန်ဗင်းရှင်း အောက်၌ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည့် ဒေသအဆင့်လုပ်ငန်းများ (ရင်းမြစ်၊ ရမ်ဆာအတွင်းရေးမှူးရုံး)၊
- ရမ်ဆာကွန်ဗင်းရှင်းအောက်၌ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ ၆၈ ရာခိုင်နှုန်းမှ ဒေသအဆင့်လုပ်ငန်းများ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ (ရင်းမြစ်၊ ၁၂ ကြိမ်မြောက် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ အစည်းအဝေးသို့ တင်သွင်းခဲ့သည့် နိုင်ငံအဆင့်အစီရင်ခံစာများ)

စံညွှန်းကိန်းများ

- အောင်မြင်စွာအကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့သည့် ဒေသအဆင့်လုပ်ငန်းများ (ရင်းမြစ်၊ နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာများ)၊
- ရမ်ဆာကွန်ဗင်းရှင်းအောက်၌ ဒေသအဆင့်လုပ်ငန်းများ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ ရာခိုင်နှုန်း (ရင်းမြစ်၊ နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာများ)။

ရည်မှန်းချက် ၁၆။ ရေဝပ်ဒေသများ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်းနှင့် အကျိုးရှိစွာ အသုံးပြုခြင်းကို ဆက်သွယ်ရေး၊ စွမ်းဆောင်ရည် မြှင့်တင်ရေး၊ ပညာပေးရေးနှင့် သိမြင်နိုးကြားမှု မြှင့်တင်ရေးတွင် ပေါင်းစပ် ထည့်သွင်း စဉ်းစားပြီးဖြစ်ရန်၊

နည်းလမ်းများ၊ ဆောင်ရွက်ရန်များနှင့် လိုအပ်သည့်အရင်းအမြစ်များ

- ကွန်ဗင်းရှင်းအကြောင်း အများသိရှိစေရန် အတွင်းရေးမှူးရုံး၏ ဆက်သွယ်ပညာပေးရေး အစီအစဉ်များမှ ထိရောက်သည့် သိမြင်နိုးကြားမှုမြှင့်တင်ခြင်းအစီအစဉ်များ ရေးဆွဲခြင်း
- ရမ်ဆာလက်စွဲစာအုပ် (၆)၊ ရေဝပ်ဒေသများအကြောင်း ဆက်သွယ်ပညာပေးခြင်းအစီအစဉ် [http://www.ramsar.org/sites/default/files/documents/library/hbk4-06.pdf]

အဓိကဆောင်ရွက်ရမည့်သူများ

- ရမ်ဆာအတွင်းရေးမှူးရုံး၊ ရမ်ဆာနိုင်ငံတကာမိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများ၏ ကူညီပံ့ပိုးမှုဖြင့် ရမ်ဆာအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ

အခြေခံအချက်အလက်များနှင့် စံညွှန်းကိန်းများ

အခြေခံအချက်အလက်များ

ကမ္ဘာ့ရေဝပ်ဒေသများနေ့

- အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ ၈၉ ရာခိုင်နှုန်းမှ ကမ္ဘာ့ရေဝပ်ဒေသများနေ့ဆိုင်ရာအစီအစဉ်များ ဆောင်ရွက် ပြီးဖြစ်သည်။ (ရင်းမြစ်၊ ၁၂ ကြိမ်မြောက်အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအစည်းအဝေးသို့ တင်သွင်းခဲ့သည့် နိုင်ငံအဆင့်အစီရင်ခံစာများ)
- ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် ရန်ဆာအတွင်းရေးမှူးရုံးသို့ အစီရင်ခံတင်ပြခဲ့သည့် ကမ္ဘာ့ရေဝပ်ဒေသများနေ့ လှုပ်ရှားမှုများနှင့် အစီအစဉ်ပေါင်း ၈၈၄ ခုရှိခဲ့သည်။ (ရင်းမြစ်၊ ရန်ဆာအတွင်းရေးမှူးရုံး၏ ဆက်သွယ်ရေး၊ ပညာပေးရေးနှင့် သိမြင်နိုးကြားမှုဖြင့်တင်ခြင်းအစီအစဉ်)
- ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘာ့ရေဝပ်ဒေသများနေ့ လှုပ်ရှားမှုများနှင့်ပတ်သက်၍ ဖော်ပြခဲ့သည့် အင်တာနက် အကိုးအကားပေါင်း ၃၇၉ ခုရှိခဲ့သည်။ (ရင်းမြစ်၊ Meltwater internet analysis)
- ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘာ့ရေဝပ်ဒေသများနေ့ website သို့ ဝင်ရောက်ကြည့်ရှုခဲ့သူ အရေအတွက် ၅၈,၅၆၆ ဦး ရှိခဲ့သည်။ (ရင်းမြစ်၊ worldwetlandsday.org website)
- ကမ္ဘာ့ရေဝပ်ဒေသများနေ့ဆိုင်ရာ ၂၀၁၅ ခုနှစ် လူမှုကွန်ရက်များ- ၁၆, ၁၃၅, ၉၇၄ ဦးမှ FaceBook သို့ ဝင်ရောက်ကြည့်ရှုခဲ့သည်။ (ရင်းမြစ်၊ <https://www.facebook.com/RamsarConventionOnWetlands>)
- Youtube channel တွင် ကမ္ဘာ့ရေဝပ်ဒေသများနေ့ဆိုင်ရာ သတင်းစကားများကို ဝင်ရောက် ကြည့်ရှုမှု ၇၉၅ ခု ရှိခဲ့သည်။ (ရင်းမြစ်၊ Ramsar Youtube Channel <https://www.youtube.com/user/RamsarConvention>)
- Twitter တွင်ဝင်ရောက်ကြည့်ရှုသူ ၂၉၂,၁၀၀ ဦး ရှိခဲ့သည်။ (ရင်းမြစ်၊ <https://twitter.com/RamsarConv>)

ဆက်သွယ်ရေး၊ ပညာပေးရေးနှင့် သိမြင်နိုးကြားမှုဖြင့်တင်ခြင်း (CEPA)အစီအစဉ်များ

- အစိုးရဘက်မှ CEPA ဆက်သွယ်ရေးတာဝန်ခံအဖြစ် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ ၈၀ % ရှိပြီး အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများမှ CEPA ဆက်သွယ်ရေးတာဝန်ခံအဖြစ် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ ၆၉ % ရှိသည်။ (ရင်းမြစ်၊ ရန်ဆာအတွင်းရေးမှူးရုံး၏ ဒေတာအချက်အလက်များနှင့် ၁၂ ကြိမ်မြောက်အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအစည်းအဝေးသို့ တင်သွင်း ခဲ့သည့် နိုင်ငံအဆင့်အစီရင်ခံစာများ)
- ရေဝပ်ဒေသများဆိုင်ရာ နိုင်ငံဆင့် CEPA လုပ်ငန်းစီမံချက်များ ရေးဆွဲပြီးသည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ ၂၇ % ရှိသည်။ (ရင်းမြစ်၊ ၁၂ ကြိမ်မြောက်အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအစည်းအဝေးသို့ တင်သွင်းခဲ့သည့် နိုင်ငံအဆင့်အစီရင်ခံစာများ)

ပညာပေးပြခန်းများ

- COP12 ကျင်းပခဲ့ချိန်တွင် ရန်ဆာဒေသများ၌ စင်တာ ၆၃၆ ခု (ပညာပေးပြခန်းများ၊ လာရောက်လည်ပတ်သူများ လေ့လာကြည့်ရှုနိုင်သည့် စင်တာများနှင့် ရှင်းလင်းပြသရေး စင်တာများ) တည်ထောင်ပြီးဖြစ်သည်။ (ရင်းမြစ်၊ ၁၂ ကြိမ်မြောက်အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအစည်းအဝေးသို့ တင်သွင်းခဲ့သည့် နိုင်ငံအဆင့်အစီရင်ခံစာများ)
- COP12 ကျင်းပခဲ့ချိန်တွင် အခြားရေဝပ်ဒေသများ၌ စင်တာပေါင်း ၃၀၉ ခု တည်ထောင်ပြီးဖြစ်သည်။ (ရင်းမြစ်၊ ၁၂ ကြိမ်မြောက်အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအစည်းအဝေးသို့ တင်သွင်းခဲ့သည့် နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာများ)

စံညွှန်းကိန်းများ

ကမ္ဘာ့ရေဝပ်ဒေသများနေ့

- ကမ္ဘာ့ရေဝပ်ဒေသများနေ့ဆိုင်ရာအစီအစဉ်များ ဆောင်ရွက်သည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ ရာခိုင်နှုန်း (ရင်းမြစ်၊ နိုင်ငံအဆင့်အစီရင်ခံစာများ)၊
- ရန်ဆာအတွင်းရေးမှူးရုံးသို့ အစီရင်ခံတင်ပြသည့် ကမ္ဘာ့ရေဝပ်ဒေသများနေ့ လှုပ်ရှားမှုများနှင့် အစီအစဉ် အရေအတွက် (ရင်းမြစ်၊ ရန်ဆာအတွင်းရေးမှူးရုံး၏ ဆက်သွယ်ရေး၊ ပညာပေးရေးနှင့် သိမြင်နိုးကြားမှုမြှင့်တင်ခြင်းအစီအစဉ်)၊
- ကမ္ဘာ့ရေဝပ်ဒေသများနေ့ လှုပ်ရှားမှုများနှင့်ပတ်သက်၍ ဖော်ပြသည့် အင်တာနက် အကိုးအကား အရေအတွက် (ရင်းမြစ်၊ internet analysis)၊
- ကမ္ဘာ့ရေဝပ်ဒေသများနေ့ဆိုင်ရာ လူမှုကွန်ရက်လင့်ခ်အရေအတွက် (social media analysis)၊

ဆက်သွယ်ရေး၊ ပညာပေးရေးနှင့် သိမြင်နိုးကြားမှုမြှင့်တင်ခြင်း (CEPA)အစီအစဉ်များ

- အစိုးရဘက်မှ CEPA ဆက်သွယ်ရေးတာဝန်ခံအဖြစ် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ % နှင့် အစိုးရ မဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများမှ CEPA ဆက်သွယ်ရေးတာဝန်ခံအဖြစ် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည့် အဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံများ % (ရင်းမြစ်၊ နိုင်ငံအဆင့်အစီရင်ခံစာများ)

ပညာပေးပြခန်းများ

- ရန်ဆာရေဝပ်ဒေသများ၌ တည်ထောင်ပြီးစင်တာများ (ပညာပေးပြခန်းများ၊ လာရောက်လည်ပတ်သူများ လေ့လာကြည့်ရှုနိုင်သည့် စင်တာများနှင့် ရှင်းလင်းပြသရေး စင်တာများ) အရေအတွက်၊ (ရင်းမြစ်၊ နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာများ)
- အခြားရေဝပ်ဒေသများ၌ တည်ထောင်ပြီးစင်တာများအရေအတွက် (ရင်းမြစ်၊ နိုင်ငံအဆင့်အစီရင်ခံစာများ)

ထပ်မံဖော်ထုတ်နိုင်သေးသည့် အခြားဖြစ်နိုင်ခြေစံညွှန်းကိန်းများ

- {ကျောင်းတွင်းပညာရေးအစီအစဉ်များတွင် ရေဝပ်ဒေသများထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့် အကျိုးရှိစွာ အသုံးပြု ရေးကို ထည့်သွင်းထားမှုနှင့် သက်ဆိုင်သည့် စံညွှန်းကိန်းများ}

ရည်မှန်းချက် ၁၇။ စတုတ္ထအကြိမ်မြောက် ရန်ဆာမဟာဗျူဟာ စီမံချက် (၂၀၁၆-၂၀၂၄) အပြည့်အဝ အကောင်အထည်ဖော်ရေးအတွက် ရန်ပုံငွေ ရရှိနိုင်မည့် ရင်းမြစ်များကို စုစည်းရန်၊

နည်းလမ်းများ၊ ဆောင်ရွက်ရန်များနှင့် လိုအပ်သည့်အရင်းအမြစ်များ

- ကွန်ဗင်းရှင်း၏ ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများအတွက် ရန်ဆာအတွင်းရေးမှူးရုံး မိတ်ဖက်အဖွဲ့မှ non-core fund ရန်ပုံငွေတစ်ရပ်ထူထောင်ခြင်း။

အဓိကဆောင်ရွက်ရမည့်သူများ

- ရန်ဆာအတွင်းရေးမှူးရုံး၊ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၊ ရန်ဆာနိုင်ငံတကာမိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများ၊ ဖွံ့ဖြိုးရေးကူညီမှု အဖွဲ့အစည်းများ။

အခြေခံအချက်အလက်များနှင့် စံညွှန်းကိန်းများ

အခြေခံအချက်အလက်များ

- ကွန်ဗင်းရှင်းလုပ်ငန်းများအတွက် ထူထောင်ထားသည့်ရန်ပုံငွေ (non-core fund) သို့ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ ၂၁ ရာခိုင်နှုန်းမှ မိမိသဘောဆန္ဒအလျောက် ထပ်ဆောင်းရန်ပုံငွေ ထည့်ဝင်ထားပါသည်။ (၁၂ ကြိမ်မြောက်အဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံများအစည်းအဝေးသို့ တင်သွင်းခဲ့သည့် နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာများ)
- အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ ၄၀ ရာခိုင်နှုန်းမှ နိုင်ငံအဆင့် ရေဝပ်ဒေသထိန်းသိမ်းရေးနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှု လုပ်ငန်းများ အကောင်အထည်ဖော်ရန်အတွက် ဖွံ့ဖြိုးရေးကူညီမှုအဖွဲ့အစည်းများထံမှ ရန်ပုံငွေ ပံ့ပိုးမှု ရရှိထားပြီးဖြစ်သည်။ (၁၂ ကြိမ်မြောက်အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ အစည်းအဝေးသို့ တင်သွင်း ခဲ့သည့် နိုင်ငံအဆင့်အစီရင်ခံစာများ)

စံညွှန်းကိန်းများ

- ကွန်ဗင်းရှင်းလုပ်ငန်းများအတွက် ထူထောင်ထားသည့်ရန်ပုံငွေ (non-core fund) သို့ မိမိသဘော ဆန္ဒ အလျောက် ထပ်ဆောင်းရန်ပုံငွေထည့်ဝင်ထားသည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ ရာခိုင်နှုန်း (ရင်းမြစ်၊ နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာများ)။
- နိုင်ငံအဆင့် ရေဝပ်ဒေသထိန်းသိမ်းရေးနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းများ အကောင်အထည် ဖော်ရန်အတွက် ဖွံ့ဖြိုးရေးကူညီမှုအဖွဲ့အစည်းများထံမှ ရန်ပုံငွေပံ့ပိုးမှု ရရှိထားပြီးဖြစ်သည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ ရာခိုင်နှုန်း (ရင်းမြစ်၊ နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာများ)။

- {Indicator(s) related to flows of financing related to different aspects of Strategic Plan implementation}.

ထပ်မံဖော်ထုတ်နိုင်သေးသည့် အခြားဖြစ်နိုင်ခြေစံညွှန်းကိန်းများ

- {မဟာဗျူဟာစီမံချက်အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းနှင့် ဆက်စပ်နေသည့်နယ်ပယ်အမျိုးမျိုးအတွက် ရန်ပုံငွေရရှိမှု နှင့်ပတ်သက်သည့် စံညွှန်းကိန်းများ}

ရည်မှန်းချက် ၁၈။ နိုင်ငံတကာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကို လုပ်ငန်းအဆင့် အားလုံး၌ မြှင့်တင်ရန်။

နည်းလမ်းများ၊ ဆောင်ရွက်ရန်များနှင့် လိုအပ်သည့်အရင်းအမြစ်များ

- ဒေသအဆင့်လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ၊ နိုင်ငံပေါင်းစုံနှင့် နှစ်နိုင်ငံအကြား သဘောတူညီချက်များ၊ နားလည်မှုစာချွန်လွှာများ၊
- ရမ်ဆာလက်စွဲစာအုပ် ၅၊ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများ
[<http://www.ramsar.org/sites/default/files/documents/pdf/lib/hbk4-05.pdf>]
- ရမ်ဆာလက်စွဲစာအုပ် ၂၀၊ နိုင်ငံတကာပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု
[<http://www.ramsar.org/sites/default/files/documents/pdf/lib/hbk4-20.pdf>]

အဓိကဆောင်ရွက်ရမည့်သူများ

- ရမ်ဆာအတွင်းရေးမှူးရုံး၊ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၊ ရမ်ဆာနိုင်ငံတကာမိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများ၊ ဒေသအဆင့် စင်တာများနှင့် နိုင်ငံပေါင်းစုံသဘောတူညီချက်များ၊

အခြေခံအချက်အလက်များနှင့် စံညွှန်းကိန်းများ

အခြေခံအချက်အလက်များ

နိုင်ငံအဆင့်လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ

- ၁၂ ကြိမ်မြောက်အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအစည်းအဝေးကျင်းပခဲ့ချိန်တွင် ရမ်ဆာကွန်ဗင်းရှင်းအောက်၌ ဆောင်ရွက်နေသည့် ဒေသအဆင့်အစီအစဉ်များ ၁၅ ခုရှိသည်။ (ရမ်ဆာအတွင်းရေးမှူးရုံး)
- ၁၂ ကြိမ်မြောက်အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအစည်းအဝေးကျင်းပခဲ့ချိန်တွင် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ ၏ ၆၈ ရာခိုင်နှုန်းသည် ရမ်ဆာကွန်ဗင်းရှင်းအောက်၌ ဒေသအဆင့်အစီအစဉ်များ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ (၁၂ ကြိမ်မြောက်အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအစည်းအဝေးသို့ တင်သွင်းခဲ့သည့် နိုင်ငံအဆင့်အစီရင်ခံစာများ)

အခြားပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုနယ်ပယ်များ

- အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ ၃၅ ရာခိုင်နှုန်းသည် ဝိသေသတူညီသည့် ရေဝပ်ဒေသများဆိုင်ရာ သင်တန်းများနှင့် အသိပညာဖလှယ်ခြင်းအတွက် နိုင်ငံအဆင့်နှင့် နိုင်ငံတကာအဆင့်

ကွန်ရက်များရှိပြီးဖြစ်သည်။ (၁၂ ကြိမ်မြောက် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအစည်းအဝေးသို့ တင်သွင်းခဲ့သည့် နိုင်ငံအဆင့်အစီရင်ခံစာများ)

- အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ ၃၃ ရာခိုင်နှုန်းသည် နှစ်နိုင်ငံပူးတွဲပိုင်ဆိုင်သည့် ရေဝပ်ဒေသများ (ဥပမာ- နှစ်နိုင်ငံပူးတွဲ ပိုင်ဆိုင်သည့် မြစ်ဝှမ်းလွင်ပြင်များနှင့် ကမ်းရိုးတန်းဇုန်များအတွက် ထိရောက်သည့် ပူးတွဲပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု ဆိုင်ရာ စီမံချက်များရှိပြီးဖြစ်သည်။ (၁၂ ကြိမ်မြောက် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ အစည်းအဝေးသို့ တင်သွင်းခဲ့သည့် နိုင်ငံ အဆင့်အစီရင်ခံစာများ)
- အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ [XX]% သည် နိုင်ငံအဆင့်တွင် နိုင်ငံပေါင်းစုံသဘောတူညီချက်များ အကောင်အထည် ဖော်ခြင်းအတွက် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုစနစ်များရှိပြီးဖြစ်သည်။ (ရင်းမြစ်၊ နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာများဆိုင်ရာ မေးခွန်းလွှာအသစ်များ)
- ၁၂ ကြိမ်မြောက်အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအစည်းအဝေးကျင်းပခဲ့ချိန်တွင် ရန်ဆာကွန်ဗင်းရှင်း အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံပေါင်း ၁၆၈ နိုင်ငံရှိသည်။ (COP12 သို့ ရန်ဆာအတွင်းရေးမှူးချုပ်မှ တင်ပြသည့် အစီရင်ခံစာ၊ COP12 အစည်းအဝေးဆိုင်ရာ အချက်အလက်နံပါတ် ၈)။
- ၁၂ ကြိမ်မြောက် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ အစည်းအဝေး ကျင်းပခဲ့ချိန်တွင် နယ်စပ်ဖြတ်ကျော် ရန်ဆာရေဝပ်ဒေသပေါင်း ၁၆ ခုရှိသည်။ (ရင်းမြစ်၊ ရန်ဆာအတွင်းရေးမှူးရုံး)

စံညွှန်းကိန်းများ

နိုင်ငံအဆင့်လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ

- အောင်မြင်စွာအကောင်အထည်ဖော်နိုင်ခဲ့သည့် ဒေသအဆင့်အစီအစဉ်အရေအတွက် ၊ (နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာများ)
- ရန်ဆာကွန်ဗင်းရှင်းအောက်၌ ဒေသအဆင့်အစီအစဉ်များ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက် လျက်ရှိသည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ ရာခိုင်နှုန်း။ (နိုင်ငံအဆင့်အစီရင်ခံစာများ)

အခြားပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုနယ်ပယ်များ

- ဝိသေသတူညီသည့် ရေဝပ်ဒေသများဆိုင်ရာသင်တန်းများနှင့် အသိပညာဖလှယ်ခြင်းအတွက် နိုင်ငံအဆင့်နှင့် နိုင်ငံတကာအဆင့် ကွန်ရက်များရှိပြီးဖြစ်သည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ ရာခိုင်နှုန်း (နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာများ)
- နှစ်နိုင်ငံပူးတွဲပိုင်ဆိုင်သည့် ရေဝပ်ဒေသများ (ဥပမာ- နှစ်နိုင်ငံပူးတွဲ ပိုင်ဆိုင်သည့် မြစ်ဝှမ်း လွင်ပြင်များနှင့် ကမ်းရိုးတန်းဇုန်များအတွက် ထိရောက်သည့် ပူးတွဲပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု ဆိုင်ရာ စီမံချက်များရှိပြီးဖြစ်သည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ ရာခိုင်နှုန်း (နိုင်ငံအဆင့်အစီရင်ခံစာများ)
- နိုင်ငံအဆင့်တွင် နိုင်ငံပေါင်းစုံသဘောတူညီချက်များ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းအတွက် ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက် မှုစနစ်များရှိပြီးဖြစ်သည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ ရာခိုင်နှုန်း (နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာများဆိုင်ရာ မေးခွန်းလွှာ အသစ်များ)

စတုတ္ထအကြိမ်မြောက် ရမ်ဆာမဟာဗျူဟာစီမံချက် (၂၀၁၆-၂၀၂၀)

- ရမ်ဆာကွန်ဗင်းရှင်း အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ဝင်ရောက်လာသည့် နိုင်ငံအရေအတွက်၊ (နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာများ)၊
- နယ်စပ်ဖြတ်ကျော် ရမ်ဆာရေဝပ်ဒေသအရေအတွက် (ရင်းမြစ်၊ Ramsar Sites Database)

ရည်မှန်းချက် ၁၉။ ရမ်ဆာကွန်ဗင်းရှင်းနှင့် စတုတ္ထအကြိမ်မြောက် ရမ်ဆာ မဟာဗျူဟာစီမံချက် (၂၀၁၆-၂၀၂၄) တို့ကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းဆိုင်ရာ စွမ်းဆောင်ရည် မြှင့်တင်ရေးလုပ်ငန်းများကို တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်ရန်။

နည်းလမ်းများ၊ ဆောင်ရွက်ရန်များနှင့် လိုအပ်သည့်အရင်းအမြစ်များ

- ရေဝပ်ဒေသများကို စီမံခန့်ခွဲနေသူများနှင့် အသုံးပြုနေသူများ တက်ကြွစွာပါဝင်မှုဖြင့် ရေဝပ်ဒေသများအား အကျိုးရှိ စွာ အသုံးပြုခြင်းကို မြှင့်တင်ပေးမည့် စီမံကိန်းများ၊ အစီအစဉ်များနှင့် အခမ်းအနားများ ဆောင်ရွက်ခြင်း၊
- ဆက်သွယ်ခြင်း၊ ပညာပေးခြင်းနှင့် သိမြင်နိုးကြားမှုမြှင့်တင်ခြင်း စီမံချက်များရေးဆွဲခြင်း၊ ကမ္ဘာ့ရေဝပ်ဒေသများနေ့ အခမ်းအနားများနှင့် သင်တန်းများ၊
- ရမ်ဆာလက်စွဲစာအုပ်-၇၊ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု ရယူခြင်းဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်မှုများ [http://www.ramsar.org/sites/default/files/documents/pdf/lib/hbk4-07.pdf]

အဓိကဆောင်ရွက်ရမည့်သူများ

- ရမ်ဆာအတွင်းရေးမှူးရုံး၊ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၊ ရမ်ဆာနိုင်ငံတကာမိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများ၊ ဒေသအဆင့် အစီအစဉ်များ၊ ဒေသအဆင့် စင်တာများ၊ ရေဝပ်ဒေသစီမံခန့်ခွဲနေသူများနှင့် အသုံးပြုသူများ၊ နိုင်ငံပေါင်းစုံ သဘောတူညီချက်များ။

အခြေခံအချက်အလက်များနှင့် စံညွှန်းကိန်းများ

အခြေခံအချက်အလက်များ

- ကွန်ဗင်းရှင်း အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းအတွက် သင်တန်းများလိုအပ်ချက်ကို အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ ၂၀ ရာခိုင်နှုန်း မှ ဆန်းစစ်ပြီးဖြစ်သည်။ (၁၂ ကြိမ်မြောက် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ အစည်းအဝေးသို့ တင်သွင်းခဲ့သည့် နိုင်ငံ အဆင့်အစီရင်ခံစာများ)

စံညွှန်းကိန်းများ

- ကွန်ဗင်းရှင်း အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းအတွက် သင်တန်းများလိုအပ်ချက်ကို ဆန်းစစ်ပြီး ဖြစ်သည့် အဖွဲ့ ဝင်နိုင်ငံများ ရာခိုင်နှုန်း။ (နိုင်ငံအဆင့်အစီရင်ခံစာများ)

နောက်ဆက်တွဲ (၂) ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲဆိုင်ရာ အာအိချီ ရည်မှန်းချက်များနှင့် ရန်ဆာရည်မှန်းချက်များ အကြား ဆက်နွယ်မှုများ

ရန်ဆာမဟာဗျူဟာ ပန်းတိုင်နှင့် ရည်မှန်းချက်များ (၂၀၁၆-၂၀၂၄)	ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲဆိုင်ရာ အာအိချီ ရည်မှန်းချက်များ (၂၀၁၀-၂၀၂၀)
<p>မဟာဗျူဟာပန်းတိုင် ၁ ရေဝပ်ဒေသများဆုံးရှုံးပျောက်ကွယ်ခြင်းနှင့် အဆင့်အတန်း ကျဆင်းခြင်းများကို ဖြစ်ပေါ် စေသည့် အကြောင်းရင်းများကို ဖြေရှင်းရန်။</p>	<p>အာအိချီ ရည်မှန်းချက် (၅) သစ်တောများအပါအဝင် သဘာဝ ကျက်စားနယ်မြေ များ ပျက်စီးနှုန်း ၂၀၂၀ ခုနှစ် မတိုင်မီ အနိမ့်ဆုံး တစ်ဝက်ကျဆင်းရန်၊ ဖြစ်နိုင်ပါက ပျက်စီးမှု လုံးဝ မရှိရန် နှင့် အဆင့်အတန်းကျဆင်းခြင်း နှင့် အစိတ်စိတ်အမွှာမွှာ ဖြစ်ခြင်းတို့ သိသိသာသာ ကျဆင်း စေရန်။</p>
<p>ရည်မှန်းချက် (၁) ရေဝပ်ဒေသများ၏ အကျိုးကျေးဇူးများကို ဒေသ အဆင့်နှင့် နိုင်ငံအဆင့်များတွင် ဆောင်ရွက်နေသော ရေ၊ စွမ်းအင်၊ သတ္တုတူးဖော်ခြင်း၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ ခရီးသွား လုပ်ငန်း၊ မြို့ပြဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်း၊ အခြေခံ အဆောက်အအုံ၊ စက်မှုလုပ်ငန်း၊ သစ်တော၊ ငါး၊ ပုစွန်မွေးမြူခြင်း၊ ငါးလုပ်ငန်း စသည့် အဓိကကဏ္ဍများနှင့် ဆက်စပ် နေသော ဒေသအဆင့်နှင့် နိုင်ငံအဆင့် မူဝါဒများ၊ မဟာဗျူဟာများနှင့် စီမံချက်များတွင် ထည့်သွင်းရန်။</p>	<p>အာအိချီ ရည်မှန်းချက် (၂) နိုင်ငံ နှင့် ဒေသအဆင့် ဖွံ့ဖြိုးရေး နှင့် ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှု လျှော့ချရေး မဟာဗျူဟာများနှင့် စီမံချက် ရေးဆွဲခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ တန်ဖိုးများကို ၂၀၂၀ ခုနှစ် မတိုင်မီ ပေါင်းစပ် ထည့်သွင်းပြီး ဖြစ်ရန်နှင့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲတန်ဖိုးများကို သင့်တင့် သလို နိုင်ငံအဆင့် အရအသုံးများ တွက်ချက်ခြင်းနှင့် (National accounting) နှင့် အစီရင်ခံစာများ ပြုစုသည့် စနစ်များတွင် ထည့်သွင်းရန်။</p>
<p>ရည်မှန်းချက် (၂) ရေဝပ်ဒေသများမှ ရေထုတ်ယူသုံးစွဲရာတွင် ရေဝပ် ဒေသများ၏ လုပ်ငန်းများနှင့် မြစ်ဝှမ်းအဆင့် သို့မဟုတ် ကမ်းရိုးတန်းဒေသအဆင့်၌ ဝန်ဆောင်မှုများ ပံ့ပိုးပေး ခြင်းလုပ်ငန်းများကို အပြည့်အဝ ဆောင်ရွက်နိုင်စေရေး ရေဝပ်ဒေသများ၏ ဂေဟစနစ်လိုအပ်ချက်များကို ထိခိုက်မှု မရှိစေဘဲ သုံးစွဲရန်။</p>	<p>အာအိချီ ရည်မှန်းချက် (၇) ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများ ထိန်းသိမ်း ကာကွယ်ခြင်းကို သေချာစေရန် သစ်တော၊ စိုက်ပျိုးရေး နှင့် မွေးမြူရေးကဏ္ဍရှိ မြေများကို ရေရှည်တည်တံ့ စေသည့်နည်းဖြင့် စီမံအုပ်ချုပ်ခြင်းအား ၂၀၂၀ ခုနှစ် မတိုင်မီ ကျင့်သုံးရန်။</p>
	<p>အာအိချီ ရည်မှန်းချက် (၈) အာဟာရများ ပိုလျှံခြင်းအပါအဝင် ညစ်ညမ်းမှုများ အား ဂေဟစနစ်များ လည်ပတ်မှု နှင့် ဇီဝမျိုးစုံ မျိုးကွဲများအပေါ် ထိခိုက်မှု မရှိစေသည့် အဆင့်သို့ ၂၀၂၀ ခုနှစ် မတိုင်မီ ရောက်ရှိရန်။</p>

<p>ရမ်ဆာမဟာဗျူဟာ ပန်းတိုင်နှင့် ရည်မှန်းချက်များ (၂၀၁၆-၂၀၂၄)</p>	<p>ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲဆိုင်ရာ အာအိချီ ရည်မှန်းချက်များ (၂၀၁၀-၂၀၂၀)</p>
<p>ရည်မှန်းချက် (၃) အစိုးရနှင့် ပုဂ္ဂလိကဏ္ဍများမှ ရေနှင့် ရေဝပ်ဒေသများ အကျိုးရှိစွာအသုံးပြုခြင်း နည်းလမ်းကောင်းများနှင့် လမ်းညွှန်ချက်များကို လိုက်နာကျင့်သုံးပြီးဖြစ်ရန်။</p>	<p>အာအိချီ ရည်မှန်းချက် (၄) အစိုးရများ၊ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများ၊ အဆင့်အားလုံးရှိ ဆက်စပ် ပတ်သက်သူများသည် စဉ်ဆက်မပြတ် ထုတ်လုပ်ခြင်း၊ စားသုံးခြင်းတို့အတွက် စီမံ ချက်များ ရေးဆွဲ အကောင်အထည်ဖော်ပြီး ဖြစ်ရန် သို့မဟုတ် အောင်မြင်မှု ရရှိရန် ၂၀၂၀ ခုနှစ်မတိုင်မီ လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ပြီး ဖြစ်ရန်၊ သဘာဝ အရင်းအမြစ်များ ထုတ်ယူသုံးစွဲခြင်း၏ အကျိုးသက်ရောက်မှု များကို ဂေဟဗေဒအရ လုံခြုံစိတ်ချရသော ဘောင်များ အတွင်း ကောင်းစွာ ထိန်းထားပြီး ဖြစ်ရန်။</p>
	<p>အာအိချီ ရည်မှန်းချက် (၃) ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများကို အန္တရာယ်ဖြစ်စေသည့် အကူအညီ အထောက်အပံ့များကို ဖယ်ရှားခြင်း၊ တစ်ဖြည်းဖြည်းရုပ်သိမ်းခြင်း သို့မဟုတ် ဆိုးကျိုးများ အနည်းဆုံးဖြစ် ရန်၊ ဆိုးကျိုးများအား ရှောင်လွှဲနိုင်ရန် ပြုပြင် ပြောင်းလဲခြင်းတို့ကို ၂၀၂၀ ခုနှစ် မတိုင်မီ ဆောင်ရွက်ပြီး ဖြစ်ရန် နှင့် နိုင်ငံ၏ လူမှုစီးပွားရေး အခြေ အနေများနှင့်ကိုက်ညီပြီး CBD နှင့် အခြား ဆက်စပ်လျက်ရှိသော နိုင်ငံတကာ လိုက်နာရမှု များနှင့်ညီညွတ်ခြင်း၊ သဘာဝဇာတဖြစ်ခြင်း ဖြစ်စေ သည့် အပြုသဘောဆောင်သော အကူအညီ အထောက်အပံ့များကို ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများ ထိန်းသိမ်း ခြင်း၊ ရေရှည်အသုံးပြုခြင်းတို့အတွက် လေ့လာဖော် ထုတ်ရန် နှင့် အသုံးပြုရန်။</p>
	<p>အာအိချီ ရည်မှန်းချက် (၇) (အထက်တွင် ဖော်ပြပြီးဖြစ်သည်။)</p>
	<p>အာအိချီ ရည်မှန်းချက် (၈) (အထက်တွင် ဖော်ပြပြီးဖြစ်သည်။)</p>
<p>ရည်မှန်းချက် (၄) ပြင်ပမှ ကျူးကျော်ဝင်ရောက်လာသော မျိုးစိတ်များနှင့် ပြန့်ပွားဝင်ရောက်လာစေသည့် လမ်းကြောင်းများကို ဖော်ထုတ်ရန်၊ ဦးစားပေးနှိမ်နင်းရမည့် မျိုးစိတ်များကို</p>	<p>အာအိချီ ရည်မှန်းချက် (၉) ၂၀၂၀ ခုနှစ် မတိုင်မီ ကျူးကျော်ဝင်ရောက်လာသော မျိုးစိတ်များနှင့် လမ်းကြောင်းများအား ဖော်ထုတ် သတ်မှတ်ရန်၊ ဦးစားပေးခွဲခြားရန်၊ ဦးစားပေး</p>

<p>ရန်ဆာမဟာဗျူဟာ ပန်းတိုင်နှင့် ရည်မှန်းချက်များ (၂၀၁၆-၂၀၂၄)</p>	<p>ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲဆိုင်ရာ အာအိချီ ရည်မှန်းချက်များ (၂၀၁၀-၂၀၂၀)</p>
<p>ထိန်းချုပ် သုတ်သင်ရန်၊ နှိမ်နင်းဆောင်ရွက်မည့် အစီအမံများကို ရေးဆွဲရန်နှင့် ၎င်းမျိုးစိတ်များ ဝင်ရောက်လာမှုနှင့် ပြန့်ပွားလာမှုတို့ကို ထိန်းချုပ် ဆောင်ရွက်ရန်။</p>	<p>မျိုးစိတ်များကို ထိန်းချုပ်ရန် သို့မဟုတ် အမြစ်ဖြတ် ရန်နှင့် ကျူးကျော်ဝင် ရောက်လာခြင်းနှင့် အခြေကျ သွားခြင်းကို တားဆီးနိုင်ရေး လမ်းကြောင်းများ စီမံ အုပ်ချုပ်ခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများ ရေးဆွဲဆောင်ရွက် ရန်။</p>
<p>မဟာဗျူဟာပန်းတိုင် ၂ ရန်ဆာရေဝပ်ဒေသ ကွန်ယက်ကို ထိရောက်စွာ ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းရန်နှင့် စီမံခန့်ခွဲရန်။</p>	<p>အာအိချီ ရည်မှန်းချက် (၁၁) ထိရောက်စွာနှင့် မျှတစွာ စီမံအုပ်ချုပ်ခြင်း၊ ဂေဟစနစ်များအား ကိုယ်စား ပြုပြီး တစ်ခု နှင့်တစ်ခု ဆက်စပ်နေသည့် သဘာဝနယ်မြေများ တည်ထောင် ခြင်း သို့မဟုတ် နယ်မြေဧရိယာကို အခြေခံသည့် အခြားသော ထိရောက် သည့် ထိန်းသိမ်းကာကွယ် ခြင်းတို့ဖြင့် ကမ္ဘာ့ကုန်းမြေ နှင့် ကုန်းတွင်းရေပြင် ဧရိယာ၏ (၁၇) % နှင့် ပင်လယ်ရေပြင် နှင့် ကမ်းရိုးတန်းဧရိယာ၏ (၁၀) %၊ အထူးသဖြင့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ နှင့် ဂေဟစနစ်တို့အရအရေးပါသည့် နေရာ များအား ၂၀၂၀ ခု နှစ် မတိုင်မီ ထိန်းသိမ်း ကာကွယ်ပြီးဖြစ်ရန် နှင့် ပိုမိုကျယ်ပြန့်ပြီး တစ်ဆက် တစ်စပ်တည်းရှိသည့် ကုန်းမြေဒေသ နှင့် အဏ္ဏဝါ ရေပြင်အဖြစ် ပေါင်းစည်းရန်။</p>
<p>ရည်မှန်းချက် (၅) ရန်ဆာရေဝပ်ဒေသများ၏ ဂေဟစနစ် ဝိသေသ လက္ခဏာများကို ထိရောက်သည့် အစီအစဉ်များ ချမှတ် ခြင်းနှင့် ဘက်ပေါင်းစုံ စီမံခန့်ခွဲခြင်း နည်းလမ်းများဖြင့် ထိန်းသိမ်းရန်နှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရန်။</p>	<p>အာအိချီ ရည်မှန်းချက် (၁၁) (အထက်တွင် ဖော်ပြပြီးဖြစ်သည်။)</p>
	<p>အာအိချီ ရည်မှန်းချက် (၁၂) အန္တရာယ်ကျရောက် နေသော မျိုးစိတ်များ မျိုးပျက်သုဉ်းခြင်းမှ ကာကွယ်ရန် နှင့် အထူးသဖြင့် ကောင်ရေအများဆုံး ကျဆင်းနေသော မျိုးစိတ် များ၏ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်မှု အဆင့်အတန်းကို ၂၀၂၀ ခုနှစ် မတိုင်မီ တိုးတက် ပြီးဖြစ်စေရန် နှင့် ရေရှည်တည်တံ့စေရန်။</p>

<p>ရန်ဆာမဟာဗျူဟာ ပန်းတိုင်နှင့် ရည်မှန်းချက်များ (၂၀၁၆-၂၀၂၄)</p>	<p>ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲဆိုင်ရာ အာအိချီ ရည်မှန်းချက်များ (၂၀၁၀-၂၀၂၀)</p>
	<p>အာအိချီ ရည်မှန်းချက် (၆)</p> <p>၂၀၂၀ ခုနှစ် မတိုင်မီ ငါး၊ ကျောရိုးမဲ့ ရေထွက် ပစ္စည်းများ နှင့် ရေနေအပင်များအားလုံး ရေရှည် တည်တံ့စေရေး နှင့် တရားဝင်ဖြစ်ရေး စီမံအုပ်ချုပ်ရန် နှင့် ထုတ်ယူသုံးစွဲရန်၊ အလွန်အကျွံ ဖမ်းဆီးခြင်း မဖြစ်ပေါ်စေရေး ဂေဟစနစ် အခြေခံသည့် နည်းလမ်းများ အသုံးပြုရန်၊ ကျဆင်းလျက်ရှိသော မျိုးစိတ်များ ပြန်လည်တိုးပွားလာရေး အစီအစဉ် နှင့် လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရန်၊ ထိခိုက်လွယ်သည့် ဂေဟစနစ်များ နှင့် အန္တရာယ်ကျရောက်နေသော မျိုးစိတ်များအပေါ် ငါးဖမ်းဆီးခြင်းမှ သိသာသည့် ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှု မဖြစ်စေရန်၊ ငါးဖမ်းဆီးခြင်း ၏ ရေထွက်ပစ္စည်းများ၊ မျိုးစိတ်များနှင့် ဂေဟစနစ်များအပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုများကို ဂေဟဗေဒအရ လုံခြုံစိတ်ချရသော ဘောင်များ အတွင်း ကောင်းစွာ ထိန်းထားပြီး ဖြစ်ရန်။</p>
<p>ရည်မှန်းချက် (၆)</p> <p>ရန်ဆာရေဝပ်ဒေသများ ကွန်ယက်၏ အရေအတွက်၊ ဧရိယာနှင့် ဂေဟစနစ် ချိတ်ဆက်မှုများ၊ အထူးသဖြင့် နယ်နိမိတ်ထိစပ်နေသည့် နေရာများနှင့် ထိန်းသိမ်းမှု မရှိသေးသည့် ဂေဟစနစ် ဒေသကြီးများရှိ ထိန်းသိမ်း ကာကွယ်ထားခြင်း မရှိသေးသည့် ရေဝပ်ဒေသ အမျိုးအစားများ သိသိသာသာ များပြားလာစေရန်။</p>	<p>အာအိချီ ရည်မှန်းချက် (၁၁)</p> <p>(အထက်တွင် ဖော်ပြပြီးဖြစ်သည်။)</p>
	<p>အာအိချီ ရည်မှန်းချက် (၁၀)</p> <p>သန္တာကျောက်တန်းများ၊ ဂေဟစနစ်များ၏ လည်ပတ်မှု၊ ပေါင်းစည်းရပ်တည်မှုတို့ကို ထိန်းသိမ်း ထားနိုင်ရန် သန္တာကျောက်တန်းများအပေါ် ကျ ရောက်နေသည့် အမျိုးမျိုးသော လူတို့၏ ပယောဂ များနှင့် ထိခိုက်လွယ်သော ဂေဟစနစ် များအပေါ် ရာသီဥတုပြောင်းလဲလာမှု သို့မဟုတ် အက်ဆစ် ဓာတ်လွန်ကဲလာမှုတို့ကြောင့် ထိခိုက်စေမှု များကို ၂၀၁၅ ခုနှစ် မတိုင်မီ လျှော့ချရန်။</p>

<p>ရန်ဆာမဟာဗျူဟာ ပန်းတိုင်နှင့် ရည်မှန်းချက်များ (၂၀၁၆-၂၀၂၄)</p>	<p>ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲဆိုင်ရာ အာအိချီ ရည်မှန်းချက်များ (၂၀၁၀-၂၀၂၀)</p>
<p>ရည်မှန်းချက် (၇) ဂေဟစနစ် ပြောင်းလဲသွားတော့မည့် နေရာများရှိ ခြိမ်းခြောက်မှု အန္တရာယ်များကို ဖြေရှင်းပြီးဖြစ်ရန်။</p>	<p>အာအိချီ ရည်မှန်းချက် (၁၂) (အထက်တွင် ဖော်ပြပြီးဖြစ်သည်။)</p>
	<p>ရည်မှန်းချက် (၅) သစ်တောများအပါအဝင် သဘာဝကျက်စားနယ်မြေ များ ပျက်စီးနှုန်း ၂၀၂၀ ခုနှစ် မတိုင်မီ အနိမ့်ဆုံး တစ်ဝက်ကျဆင်းရန်၊ ဖြစ်နိုင်ပါက ပျက်စီးမှု လုံးဝ မရှိ ရန်နှင့် အဆင့်အတန်းကျဆင်းခြင်းနှင့် အစိတ်စိတ် အမွှာမွှာ ဖြစ်ခြင်းတို့ သိသိသာသာ ကျဆင်းစေရန်။</p>
	<p>အာအိချီ ရည်မှန်းချက် (၇) (အထက်တွင် ဖော်ပြပြီးဖြစ်သည်။)</p>
	<p>အာအိချီ ရည်မှန်းချက် (၁၁) (အထက်တွင် ဖော်ပြပြီးဖြစ်သည်။)</p>
<p>မဟာဗျူဟာပန်းတိုင် ၃ ရေဝပ်ဒေသများအားလုံးကို အကျိုးရှိစွာ အသုံး ပြုရန်</p>	
<p>ရည်မှန်းချက် (၈) နိုင်ငံအဆင့် ရေဝပ်ဒေသများ စာရင်းကောက်ယူခြင်းကို စတင်ပြီး၊ အပြီးသတ်ပြီး သို့မဟုတ် မွမ်းမံပြင်ဆင်ပြီး၊ ဖြန့်ဝေပြီးဖြစ်ရန်နှင့် ရေဝပ်ဒေသများအားလုံးကို ကာကွယ် ထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့် ထိရောက်စွာ စီမံခန့်ခွဲ ခြင်းတွင် အသုံးပြုပြီးဖြစ်ရန်။ ရေဝပ်ဒေသများမှ ရေထုတ်ယူသုံးစွဲရာတွင် ရေဝပ်ဒေသများ၏ လုပ်ငန်း များနှင့် မြစ်ဝှမ်းအဆင့် သို့မဟုတ် ကမ်းရိုးတန်း ဒေသအဆင့်၌ ဝန်ဆောင်မှုများ ပံ့ပိုးပေးခြင်း လုပ်ငန်း များကို အပြည့်အဝ ဆောင်ရွက်နိုင်စေရေး ရေဝပ်ဒေသ များ၏ ဂေဟစနစ် လိုအပ်ချက်များကို ထိခိုက်မှု မရှိစေဘဲ သုံးစွဲရန်။</p>	<p>အာအိချီ ရည်မှန်းချက် (၁၄) (အထက်တွင် ဖော်ပြပြီးဖြစ်သည်။)</p>
	<p>အာအိချီ ရည်မှန်းချက် (၁၈) ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ ရေရှည်တည်တံ့စွာ အသုံးပြုခြင်းတို့ဆိုင်ရာ ဒေသခံပြည်သူများ၊ ဌာန တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုများ၏ ဗဟုသုတအသိ</p>

<p>ရန်ဆာမဟာဗျူဟာ ပန်းတိုင်နှင့် ရည်မှန်းချက်များ (၂၀၁၆-၂၀၂၄)</p>	<p>ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲဆိုင်ရာ အာအိချီ ရည်မှန်းချက်များ (၂၀၁၀-၂၀၂၀)</p>
	<p>ပညာများ၊ တီထွင်ကြံဆမှုများ၊ အလေ့အထများ နှင့် ဇီဝအရင်းအမြစ်များအား မိရိုးဖလာ အသုံးပြုခြင်း တို့ကို ၂၀၂၀ ခုနှစ် မတိုင်မီ နိုင်ငံအဆင့် ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်များ၊ ဆက်စပ်သည့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လိုက်နာမှုများနှင့်အညီ အလေးထားပြီးဖြစ်ရန်၊ သက်ဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းအဆင့် အားလုံးတွင် ဒေသခံ ပြည်သူများ၊ ဌာန တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုများ အပြည့်အဝ နှင့် ထိရောက်စွာ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုဖြင့် CBD အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းတွင် အထက်ပါ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ ရေရှည်တည်တံ့စွာ အသုံးပြုခြင်း တို့ဆိုင်ရာ အသိပညာများ၊ တီထွင် ကြံဆမှုများ၊ အလေ့အထများ နှင့် မိရိုးဖလာ နည်းပညာတို့ကို ထည့်သွင်းရန်။</p>
	<p>အာအိချီ ရည်မှန်းချက် (၁၉) ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ တန်ဖိုးများ၊ ရှင်သန်လည်ပတ်မှု၊ အခြေအနေ၊ ပြောင်းလဲမှုနှင့် ပျက်စီးဆုံးရှုံးခြင်း အကျိုးဆက်များဆိုင်ရာ အသိပညာများ၊ သိပ္ပံဆိုင်ရာ နည်းပညာများကို ၂၀၂၀ ခုနှစ် မတိုင်မီ တိုးတက် ဖွံ့ဖြိုးပြီးဖြစ်ရန်၊ လွှဲပြောင်းပေးရန် နှင့် အသုံးပြုရန်။</p>
	<p>အာအိချီ ရည်မှန်းချက် (၁၂) (အထက်တွင် ဖော်ပြပြီးဖြစ်သည်။)</p>
<p>ရည်မှန်းချက် (၉) ရေဝပ်ဒေသများ အကျိုးရှိစွာ အသုံးပြုခြင်းကို သင့်လျော်သည့် အတိုင်းအတာတစ်ခု (ဥပမာ မြစ်ဝှမ်း ဒေသ သို့မဟုတ် ကမ်းရိုးတန်းဇုန် တစ်လျှောက်)၌ သယံဇာတများ ဘက်ပေါင်းစုံ စီမံခန့်ခွဲမှု မှတစ်ဆင့် မြှင့်တင်ရန်။</p>	<p>အာအိချီ ရည်မှန်းချက် (၄) (အထက်တွင် ဖော်ပြပြီးဖြစ်သည်။)</p>
	<p>အာအိချီ ရည်မှန်းချက် (၆) ၂၀၂၀ ခုနှစ် မတိုင်မီ ငါး၊ ကျောရိုးမဲ့ ရေထွက်ပစ္စည်း များ နှင့် ရေနေအပင်များ အားလုံး ရေရှည်တည်တံ့စေရေးနှင့် တရားဝင်ဖြစ်ရေး စီမံအုပ်ချုပ်ရန်နှင့် ထုတ်ယူသုံးစွဲရန်၊ အလွန်အကျွံ ဖမ်းဆီးခြင်း</p>

<p>ရန်ဆာမဟာဗျူဟာ ပန်းတိုင်နှင့် ရည်မှန်းချက်များ (၂၀၁၆-၂၀၂၄)</p>	<p>ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲဆိုင်ရာ အာအိချီ ရည်မှန်းချက်များ (၂၀၁၀-၂၀၂၀)</p>
	<p>မဖြစ်ပေါ်စေရေး ဂေဟစနစ် အခြေခံသည့် နည်းလမ်းများ အသုံးပြုရန်၊ ကျဆင်းလျက်ရှိသော မျိုးစိတ်များ ပြန်လည်တိုးပွားလာရေး အစီအစဉ် နှင့် လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက် ရန်၊ ထိခိုက်လွယ်သည့် ဂေဟစနစ်များ နှင့် အန္တရာယ်ကျရောက်နေသော မျိုးစိတ်များအပေါ် ငါးဖမ်းဆီးခြင်း မှ သိသာသည့် ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှု မဖြစ်စေရန်၊ ငါးဖမ်းဆီးခြင်း ၏ ရေထွက်ပစ္စည်းများ၊ မျိုးစိတ်များနှင့် ဂေဟ စနစ်များအပေါ် အကျိုးသက် ရောက်မှုများကို ဂေဟ ဗေဒအရ လုံခြုံစိတ်ချရသော ဘောင်များအတွင်း ကောင်းစွာ ထိန်းထားပြီး ဖြစ်ရန်။</p>
<p>ရည်မှန်းချက် (၁၀) ဒေသခံများနှင့် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ ရေဝပ်ဒေသ များ အကျိုးရှိစွာအသုံးပြုခြင်းနှင့် သက်ဆိုင်သည့် မိရိုးဖလာ အသိပညာများ၊ နည်းလမ်းများနှင့် တီထွင် ဆန်းသစ်မှုများကို သက်ဆိုင်ရာ အဆင့်အားလုံး၌ ဒေသခံများနှင့် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ ပူးပေါင်း ပါဝင်မှုဖြင့် စနစ်တကျ မှတ်တမ်းတင်ရန်၊ လေးစား လိုက်နာရန်နှင့် နိုင်ငံအဆင့် ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်များ၊ နိုင်ငံတကာ သဘောတူညီချက်များနှင့် ရန်ဆာ ကွန်ဗင်းရှင်း အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း များတွင် အပြည့်အဝ ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန်။</p>	<p>အာအိချီ ရည်မှန်းချက် (၁၈) (အထက်တွင် ဖော်ပြပြီးဖြစ်သည်။)</p>
<p>ရည်မှန်းချက် (၁၁) ရေဝပ်ဒေသများ၏ လုပ်ငန်းများ၊ ဝန်ဆောင်မှုများနှင့် အကျိုးကျေးဇူးများကို ကျယ်ကျယ် ပြန့်ပြန့် သရုပ်ပြရန်၊ မှတ်တမ်းတင်ရန်နှင့် ဖြန့်ဝေရန်။</p>	<p>အာအိချီ ရည်မှန်းချက် (၁၃) လူမှုစီးပွားရေး နှင့် ယဉ်ကျေးမှုအရ အရေးပါသည့် မျိုးစိတ်များ အပါ အဝင် စိုက်ပျိုးထားသည့် အပင်များ၊ မွေးမြူထားသော တိရစ္ဆာန်များ၊ ယင်းတို့၏ မျိုးစိတ်ရိုင်းများ မျိုးရိုးဗီဇမျိုးကွဲများကို ၂၀၂၀ ခုနှစ် မတိုင်မီ ထိန်းသိမ်းပြီးဖြစ်ရန် နှင့် မျိုးရိုးဗီဇ ယုတ်လျော့မှု အနည်းဆုံး ဖြစ်စေရန် နှင့် မျိုးရိုးဗီဇ မျိုးကွဲများ လုံခြုံစေရန် မဟာဗျူဟာများကို ရေးဆွဲပြီး ဖြစ်ရန်နှင့် အကောင်အထည်ဖော် ကျင့်သုံးပြီး ဖြစ်ရန်။</p>

ရမ်ဆာမဟာဗျူဟာ ပန်းတိုင်နှင့် ရည်မှန်းချက်များ (၂၀၁၆-၂၀၂၄)	ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲဆိုင်ရာ အာအိချီ ရည်မှန်းချက်များ (၂၀၁၀-၂၀၂၀)
	<p>အာအိချီ ရည်မှန်းချက် (၁) ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲတန်ဖိုးများကို လူထုမှ ၂၀၂၀ ခုနှစ် မတိုင်မီ သိရှိ နားလည် ပြီး ဖြစ်ရန် နှင့် ၎င်းတို့မှ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ ထိန်းသိမ်းခြင်း နှင့် ရေရှည် တည် တံ့စွာ အသုံးပြုခြင်းတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ရန်။</p>
	<p>အာအိချီ ရည်မှန်းချက် (၂) (အထက်တွင် ဖော်ပြပြီးဖြစ်သည်။)</p>
	<p>အာအိချီ ရည်မှန်းချက် (၁၄) လူမှုဘဝသာယာဝပြောရေး၊ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း များ နှင့် ကျန်းမာရေးတို့ကို ပံ့ပိုးပေးပြီး ရေနှင့် ဆက်စပ်နေသည့် ဝန်ဆောင်မှုများ အပါအဝင် အရေးပါသည့် ဂေဟစနစ် ဝန်ဆောင်မှုများကို ထောက်ပံ့ပေးလျက်ရှိသည့် ဂေဟစနစ်များကို ဆင်းရဲနွမ်းပါးသူများ၊ ထိခိုက်မှုခံရလွယ်သည့်သူများ၊ အမျိုးသမီးများ၊ ဒေသခံပြည်သူများနှင့် ဌာနေ တိုင်းရင်းသားများ၏ လိုအပ်ချက်များကို ထည့်သွင်း၍ ၂၀၂၀ ခုနှစ် မတိုင်မီ ပြန်လည် ကောင်းမွန်လာရန် နှင့် လုံခြုံစိတ်ချရရန်။</p>
<p>ရည်မှန်းချက် (၁၂) အရည်အသွေး ကျဆင်းနေသော ရေဝပ်ဒေသများ၊ အထူးသဖြင့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ ထိန်းသိမ်းရေး၊ သဘာဝ ဘေးအန္တရာယ်များ လျော့ချရေး၊ အသက်မွေးဝမ်း ကြောင်း လုပ်ငန်းများနှင့် ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှုနှင့် လိုက်လျောညီထွေ ဖြစ်စေရေးတို့အတွက် အရေးပါ သည့် ရေဝပ်ဒေသများကို ပြန်လည်ထူထောင် ၍ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရန်။</p>	<p>အာအိချီ ရည်မှန်းချက် (၁၅) သဲကန္တာရဖြစ်ထွန်းမှုအား တိုက်ဖျက်ခြင်း၊ ရာသီဥတု ပြောင်းလဲလာမှုကို လျော့နည်းသက်သက်စေခြင်း၊ လိုက်လျောညီထွေ ဖြစ်ခြင်းတို့ကို အထောက် အကူပြုရန် ပျက်စီးလျက်ရှိသည့် ဂေဟစနစ်များ၏ အနည်းဆုံး ၁၅% အား ပြန်လည်ကောင်းမွန် လာအောင် ပြုလုပ်ခြင်း အပါအဝင် ဂေဟစနစ်များ၏ အလိုက်သင့်တွန်းလှန်နိုင်စွမ်း နှင့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများ ၏ ကာဗွန်သိုလျောင်မှုအပေါ် ပံ့ပိုးနိုင်မှုတို့ကို ၂၀၂၀ ခုနှစ် မတိုင်မီ တိုးမြှင့်ပြီးဖြစ်ရန်။</p>
	<p>အာအိချီ ရည်မှန်းချက် (၁၄) (အထက်တွင် ဖော်ပြပြီးဖြစ်သည်။)</p>
<p>ရည်မှန်းချက် (၁၃) ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲထိန်းသိမ်းရေးနှင့် လူမှုစီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုး</p>	<p>အာအိချီ ရည်မှန်းချက် (၆) ၂၀၂၀ ခုနှစ်မတိုင်မီ ငါး၊ ကျောရိုးမဲ့ ရေထွက်</p>

<p>ရန်ဆာမဟာဗျူဟာ ပန်းတိုင်နှင့် ရည်မှန်းချက်များ (၂၀၁၆-၂၀၂၄)</p>	<p>ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲဆိုင်ရာ အာအိချို ရည်မှန်းချက်များ (၂၀၁၀-၂၀၂၀)</p>
<p>တိုးတက်ရေးတို့အတွက် ပံ့ပိုးပေးလျက်ရှိသော အဓိက ကဏ္ဍများဖြစ်သည့် ရေအရင်းအမြစ်၊ စွမ်းအင်၊ သတ္တု၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ ခရီးသွားလုပ်ငန်း၊ မြို့ပြဖွံ့ဖြိုးရေး လုပ်ငန်း၊ အခြေခံအဆောက်အအုံ၊ စက်မှုလုပ်ငန်း၊ သစ်တော၊ ရေလုပ်ငန်း စသည့် ကဏ္ဍများသည် ရေဝပ် ဒေသများနှင့် ဆက်စပ်ပတ်သက်လာပါက ရေရှည် တည်တံ့စေရေး ထိန်းသိမ်း ဆောင်ရွက်သွားရန်။</p>	<p>ပစ္စည်းများနှင့် ရေနေအပင်များ အားလုံး ရေရှည် တည်တံ့စေရေးနှင့် တရားဝင်ဖြစ်ရေး စီမံအုပ်ချုပ်ရန် နှင့် ထုတ်ယူသုံးစွဲရန်၊ အလွန်အကျွံ ဖမ်းဆီးခြင်း မဖြစ်ပေါ်စေရေး ဂေဟစနစ် အခြေခံသည့် နည်းလမ်း များ အသုံးပြုရန်၊ ကျဆင်းလျက်ရှိသော မျိုးစိတ်များ ပြန်လည်တိုးပွားလာရေး အစီအစဉ် နှင့် လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက် ရန်၊ ထိခိုက်လွယ်သည့် ဂေဟစနစ်များ နှင့် အန္တရာယ်ကျရောက်နေသော မျိုးစိတ်များအပေါ် ငါးဖမ်းဆီးခြင်း မှ သိသာသည့် ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှု မဖြစ်စေရန်၊ ငါးဖမ်းဆီးခြင်း၏ ရေထွက်ပစ္စည်းများ၊ မျိုးစိတ်များ နှင့် ဂေဟစနစ်များအပေါ် အကျိုး သက်ရောက်မှုများကို ဂေဟဗေဒအရ လုံခြုံစိတ်ချ ရသော ဘောင်များအတွင်း ကောင်းစွာ ထိန်းထားပြီး ဖြစ်ရန်။</p>
<p>လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု ပန်းတိုင် ၄ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်မှု မြှင့်တင်ရန်</p>	
<p>ရည်မှန်းချက် (၁၄) သိပ္ပံဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်ချက်များနှင့် နည်းပညာပိုင်း ဆိုင်ရာ နည်းစနစ်များကို သက်ဆိုင်ရာ ကဏ္ဍများ အလိုက် ရေးဆွဲရန်နှင့် မူဝါဒချမှတ်သူများနှင့် အကောင် အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်မည့်သူများထံသို့ သင့်လျော် သည့်ပုံစံများနှင့် ဘာသာစကား အသုံးအနှုန်းများဖြင့် ရောက်ရှိစေရန်။</p>	<p>အာအိချို ရည်မှန်းချက် (၁၉) (အထက်တွင် ဖော်ပြပြီးဖြစ်သည်။)</p>
<p>ရည်မှန်းချက် (၁၅) ဒေသအဆင့် ရန်ဆာအစီအစဉ်များကို ဒေသအလိုက် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ တက်ကြွစွာ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုဖြင့် အားဖြည့်ဖွဲ့စည်းသွားရန်နှင့် ရန်ဆာကွန်ဗင်းရှင်းကို အပြည့်အဝ အကောင်အထည် ဖော်ရာတွင် အထောက် အကူပြုသည့် နည်းလမ်းများအဖြစ် ပြောင်းလဲ ဖွဲ့စည်းပြီးဖြစ်ရန်။</p>	

<p>ရမ်ဆာမဟာဗျူဟာ ပန်းတိုင်နှင့် ရည်မှန်းချက်များ (၂၀၁၆-၂၀၂၄)</p>	<p>ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲဆိုင်ရာ အာအိချီ ရည်မှန်းချက်များ (၂၀၁၀-၂၀၂၀)</p>
<p>ရည်မှန်းချက် (၁၆) ရေဝပ်ဒေသများ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်းနှင့် အကျိုးရှိစွာ အသုံးပြုခြင်းကို ဆက်သွယ်ရေး၊ စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ရေး၊ ပညာပေးရေးနှင့် သိမြင်နိဒါန်းမှု မြှင့်တင်ရေးတွင် ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်း စဉ်းစားပြီး ဖြစ်ရန်။</p>	<p>အာအိချီ ရည်မှန်းချက် (၁) (အထက်တွင် ဖော်ပြပြီးဖြစ်သည်။)</p>
	<p>အာအိချီ ရည်မှန်းချက် (၁၈) (အထက်တွင် ဖော်ပြပြီးဖြစ်သည်။)</p>
<p>ရည်မှန်းချက် (၁၇) စတုတ္ထအကြိမ်မြောက် ရမ်ဆာ မဟာဗျူဟာ စီမံချက် (၂၀၁၆-၂၀၂၄) အပြည့်အဝ အကောင်အထည်ဖော်ရေးအတွက် ရန်ပုံငွေ ရရှိနိုင်မည့် ရင်းမြစ်များကို စုစည်းရန်။</p>	<p>အာအိချီ ရည်မှန်းချက် (၂၀) အရင်းအမြစ်များ စုစည်းခြင်းဆိုင်ရာ မဟာဗျူဟာတွင် ပါရှိသည့် လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့်အညီ ၂၀၁၁-၂၀၂၀ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲဆိုင်ရာ မဟာဗျူဟာနှင့် လုပ်ငန်းစီမံချက်အား ထိရောက်စွာ အကောင်အထည်ဖော်ရန် ရန်ပုံငွေ ရရှိနိုင်သည့် အရင်းအမြစ်များ စုစည်းခြင်းအား ၂၀၂၀ ခုနှစ်မတိုင်မီ လက်ရှိအခြေအနေထက် သိသိသာသာ မြင့်မားစေရန်။ ဤရည်မှန်းချက်သည် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများမှ အရင်းအမြစ် လိုအပ်ချက် ဆန်းစစ်ခြင်း၊ အစီရင်ခံခြင်းအပေါ် မူတည်၍ ပြောင်းလဲ နိုင်ပါသည်။</p>
<p>ရည်မှန်းချက် (၁၈) နိုင်ငံတကာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကို လုပ်ငန်းအဆင့်အားလုံး၌ မြှင့်တင်ရန်။</p>	
<p>ရည်မှန်းချက် (၁၉) ရမ်ဆာကွန်ဗင်းရှင်းနှင့် စတုတ္ထအကြိမ်မြောက် ရမ်ဆာ မဟာဗျူဟာစီမံချက် (၂၀၁၆-၂၀၂၄) တို့ကို အကောင်အထည် ဖော်ခြင်းဆိုင်ရာ စွမ်းဆောင်ရည် မြှင့်တင်ရေး လုပ်ငန်းများကို တိုးမြှင့် ဆောင်ရွက်ရန်။</p>	<p>အာအိချီ ရည်မှန်းချက် (၁၇) နိုင်ငံအဆင့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ မဟာဗျူဟာနှင့် လုပ်ငန်းစီမံချက်အား ပြင်ဆင်မွမ်းမံခြင်း၊ ထိရောက်စွာ အကောင်အထည်ဖော် ခြင်း၊ နိုင်ငံအဆင့် မူဝါဒအဖြစ် ကျင့်သုံးခြင်းတို့ကို ၂၀၁၅ ခုနှစ် မတိုင်မီ ဆောင်ရွက်ပြီး ဖြစ်ရန်။</p>
	<p>အာအိချီ ရည်မှန်းချက် (၁) (အထက်တွင် ဖော်ပြပြီးဖြစ်သည်။)</p>

ပူးတွဲ (၁) ဆုံးဖြတ်ချက် XII.2

ရမ်ဆာမဟာဗျူဟာစီမံချက် (၂၀၁၆-၂၀၂၄)

- ၁။ ရမ်ဆာကွန်ဗင်းရှင်း အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအစည်းအဝေး ဆုံးဖြတ်ချက် X.1 အရ အတည်ပြုခဲ့သည့် ရမ်ဆာမဟာဗျူဟာစီမံချက် (၂၀၀၉-၂၀၁၅) သည် ရမ်ဆာကွန်ဗင်းရှင်း၏ လုပ်ငန်းများ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခြင်းအတွက် အဓိကကျသည့် စီမံချက်ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။
- ၂။ ရေဝပ်ဒေသများသည် အလွန်လျင်မြန်စွာ ပျောက်ကွယ်သွားနိုင်သည့် ဂေဟစနစ်တစ်ခု ဖြစ်သည့် အတွက် လက်တလော ဖြစ်ပွားနေသည့် အချက်အလက်များကို အခြေခံ၍ အသစ်ပြင်ဆင် ရေးဆွဲလိုက်သည့် ရမ်ဆာမဟာဗျူဟာစီမံချက်ပါ လုပ်ငန်းများအတိုင်း ကွန်ဗင်းရှင်းလုပ်ငန်းစဉ် များကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ချက်ကို အသိအမှတ် ပြုပါသည်။ ထို့အပြင် လက်ရှိ ရေဝပ်ဒေသများနှင့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများအပေါ် သက်ရောက်လျက်ရှိသော ခြိမ်းခြောက်မှု များသည် နောင်လာမည့် ကာလအတွင်း တိုးပွားလာနိုင်သည်ဟု ကွန်ဗင်းရှင်းမှ သတိပြုမိ ပါသည်။
- ၃။ စဉ်ဆက်မပြတ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုပန်းတိုင်များ၏ လုပ်ငန်းအဖွဲ့များမှ တင်သွင်းသည့် အဆိုပြုချက် များတွင် ရေနှင့် ရေဝပ်ဒေသများ ပါဝင်သည်ကို အသိအမှတ်ပြုပါသည်။ ထို့အပြင် ရမ်ဆာဒေသ များ အပါအဝင် ရေဝပ်ဒေသများအားလုံးသည် ဆင်းရဲမှု လျှော့ချခြင်း၊ စားနပ်ရိက္ခာ ဖူလုံစေခြင်း၊ ကျန်းမာသော ဘဝနေထိုင်မှုရရှိခြင်း၊ ကျားမ တန်းတူညီမျှမှုရရှိခြင်း၊ ရေရှည်တည်တံ့ မှုရှိသော လူနေထိုင်မှု အဆောက်အဦများ တည်ဆောက်ခြင်း၊ ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှုနှင့် လိုက်လျော ညီထွေ ဖြစ်စေခြင်း၊ စွမ်းအင်လုံလောက်စွာရရှိခြင်း၊ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများနှင့် ဂေဟစနစ်များကို ရေရှည်တည်တံ့စွာအသုံးပြုခြင်း အစရှိသည့် စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ပန်းတိုင်များ အားလုံးနှင့် တိုက်ရိုက် သက်ဆိုင်မှုရှိကြောင်း အသိအမှတ်ပြုပါသည်။
- ၄။ RIO+20 ၏ ရလဒ်များတွင် “ရေသည် စဉ်ဆက်မပြတ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် အဓိကကျသည်” ဟူသည့်အချက်ကို ဖော်ပြထားပါသည်။ ထို့အပြင် ရေဝပ်ဒေသများသည် လုံလောက်သည့် ရေပမာဏနှင့် အရည်အသွေးတို့ ရရှိရေးအတွက် အရေးပါသည့် အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်ပြီး၊ ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံ ဆုံးဖြတ်ချက် အမှတ် A/RES/68/157 အရ လူ့အခွင့်အရေးကို အပြည့်အဝ ခံစားရာတွင် လူသားတိုင်းသည် သန့်ရှင်းသော သောက်သုံးရေ ရရှိရန် အခွင့်အရေး အပြည့်အဝရရှိရန် လိုအပ်ပါသည်။
- ၅။ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲဆိုင်ရာကွန်ဗင်းရှင်း (CBD) ၏ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအစည်းအဝေးဆုံးဖြတ်ချက် III/21 အရ ရမ်ဆာကွန်ဗင်းရှင်းသည် CBD ၏ လုပ်ငန်းစဉ်များအနက် ရေဝပ်ဒေသများနှင့် သက်ဆိုင်

သည့် လုပ်ငန်းများကို အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ဦးဆောင်ဦးရွက်ပြုသည့် အဖွဲ့အစည်းအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုထားပါသည်။ ထို့အပြင် အာအိချို ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲဆိုင်ရာ ရည်မှန်းချက်များ (၂၀၁၁-၂၀၂၀) ကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရာတွင် ရမ်ဆာ မဟာဗျူဟာစီမံချက် (၂၀၀၉-၂၀၁၅) သည် အရေးပါသည့် အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်လျက် ရှိပါသည်။

၆။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများနှင့် မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများ၏ ရမ်ဆာမဟာဗျူဟာစီမံချက်ကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်မှုသည် ရမ်ဆာကွန်ဗင်းရှင်း၏ ရည်မှန်းချက်များကို အောင်မြင်စေခဲ့သည့် အချက်တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အပြင် ကွန်ဗင်းရှင်းတည်ထောင်ပြီး ၄၄ နှစ် ရှိခဲ့သော်လည်း ရေဝပ်ဒေသများ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်းနှင့် အကျိုးရှိစွာအသုံးပြုခြင်းတို့ကို အောင်မြင်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ရေး အခက်အခဲအတားဆီးများ ကျော်ဖြတ်ရန် ကျန်ရှိနေပါသေးသည်။

၇။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအနေဖြင့် ရေဝပ်ဒေသများ ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုများ အလျင်အမြန် တိုးမြှင့်လာသည့်အတွက် ပျက်စီးပြုန်းတီးမှုများ ဆက်လက်မဖြစ်ပေါ်စေရေး ကာကွယ်ရန်၊ တားဆီးရန်နှင့် ပြန်လည်ကောင်းမွန်စေရန် ထိရောက်သည့် ဆောင်ရွက်မှုများ အရေးတကြီး လိုအပ်လျက် ရှိပါသည်။

၈။ ရမ်ဆာမဟာဗျူဟာ စီမံချက်တွင် ရေဝပ်ဒေသများ ဆုံးရှုံးခြင်းနှင့် အဆင့်အတန်း ကျဆင်းခြင်းတို့ကို ကာကွယ်ရန်၊ တားဆီးရန်နှင့် ပြန်လည်ကောင်းမွန်စေရန်အတွက် ရေဝပ်ဒေသများကို ပျက်စီးဆုံးရှုံးစေသည့် အကြောင်းအရင်းများကို ဖော်ထုတ်ဖြေရှင်းခြင်း၊ ရမ်ဆာဒေသများကို ထိရောက်စွာ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်းနှင့် စီမံအုပ်ချုပ်ခြင်း၊ ရေဝပ်ဒေသများအား အကျိုးရှိစွာ အသုံးပြုခြင်းကို အများပြည်သူ သိရှိနားလည်စေရန် အသိပညာပေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ရမ်ဆာကွန်ဗင်းရှင်း၏ လုပ်ငန်းများကို အကောင်အထည်ဖော်မှု မြှင့်တင်ခြင်း စသည့် ဦးစားပေး လုပ်ငန်းစဉ်များကို နောင်ကိုနှစ်တာ ကာလအတွင်း အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်သွားရန် ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ထားပါသည်။

၉။ နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာများသည် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ အသီးသီး၏ လုပ်ငန်းတိုးတက်မှုများနှင့် တွေ့ကြုံရသည့် အခက်အခဲများကို အစီရင်ခံစာတင်ပြရန် အခွင့်အလမ်းတစ်ခုဖြစ်ကြောင်း အသိအမှတ်ပြုပါကြောင်းနှင့် ၁၂ ကြိမ်မြောက် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ အစည်းအဝေး (COP12) တွင် အစီရင်ခံစာ တင်သွင်းခဲ့သည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများကို အထူးကျေးဇူးတင်ရှိပါကြောင်း ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

၁၀။ ရေဝပ်ဒေသများကို အကျိုးရှိစွာ အသုံးပြုခြင်းကို ဆောင်ရွက်ရာတွင် တည်နေရာ မြေမျက်နှာသွင်ပြင် အခြေအနေအပေါ် မူတည်၍ လည်းကောင်း၊ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံအသီးသီး၏ စွမ်းဆောင်ရည်နှင့် နိုင်ငံရေးအခြေအနေတို့အပေါ် မူတည်၍ လည်းကောင်း ကွဲပြားခြားနားလျက်ရှိပြီး၊ ရေရှည်

တွင် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရာ၌ ကုန်ကျစရိတ် မြင့်မားသည်ကို အသိအမှတ်ပြုပါသည်။

- ၁၁။ ရမ်ဆာမဟာဗျူဟာစီမံချက် (၂၀၁၆-၂၀၂၄) သည် ရမ်ဆာအတွင်းရေးမှူးရုံး၏ ကူညီပံ့ပိုးမှုဖြင့် ရမ်ဆာမဟာဗျူဟာစီမံချက် ရေးဆွဲရေးလုပ်ငန်းအဖွဲ့မှ ရေးသားပြုစုခဲ့ပြီး၊ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၊ နိုင်ငံတကာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု အဖွဲ့များ၊ အစိုးရနှင့် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများမှ ကိုယ်စားလှယ်များ အပါအဝင် ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများနှင့် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဆွေးနွေးညှိနှိုင်း ရေးဆွဲခဲ့ကြောင်း အသိအမှတ်ပြုပါသည်။
- ၁၂။ ထို့အပြင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ၏ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲဆိုင်ရာ အညွှန်းကိန်းများ ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များကို လေ့လာဆောင်ရွက်နိုင်မည့် အခွင့်အလမ်းများကို သိရှိထားပါသည်။
- ၁၃။ ရမ်ဆာမဟာဗျူဟာစီမံချက်ကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရာတွင် အထောက်အပံ့ဖြစ်စေမည့် အချက်များကို ပိုမိုကောင်းမွန်စေရန်အတွက် ဆက်စပ်ကဏ္ဍများအကြား ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်လျက်ရှိကြောင်းနှင့် လက်ရှိအထောက်အကူပြု နည်းစနစ်များအပေါ် အခြေခံ၍ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအား စနစ်တကျ လမ်းညွှန်မှုပေးခြင်း၊ ဖြစ်နိုင်သည့် အညွှန်းကိန်းများ ဖော်ထုတ်ခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ကြောင်း အသိအမှတ်ပြုပါသည်။

အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ အားလုံးမှ အောက်ပါအတိုင်း သဘောတူညီကြပါသည်-

- ၁၄။ ဤဆုံးဖြတ်ချက်၏ ပူးတွဲပါ ရမ်ဆာမဟာဗျူဟာစီမံချက် (၂၀၁၆-၂၀၂၄) ကို ရမ်ဆာကွန်ဗင်းရှင်း၏ လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရာတွင် အခြေခံရမည့် စီမံချက်အဖြစ် သဘောတူညီကြပြီး၊ လုပ်ငန်းများ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများ အားလုံးထံ ရောက်ရှိစေရန်အတွက် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဖြန့်ဝေသွားရန် ရမ်ဆာအတွင်းရေးမှူးရုံးအား တိုက်တွန်းပါသည်။
- ၁၅။ မဟာဗျူဟာစီမံချက်ပါ ပန်းတိုင်များနှင့် ရည်မှန်းချက်များကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရာတွင် တွေ့ကြုံနိုင်သည့် အခက်အခဲများကို စုပေါင်း၍ ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်နိုင်ရန် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၊ ပညာရပ်ဆိုင်ရာ ကော်မတီများ၊ သိပ္ပံနှင့် နည်းပညာဆိုင်ရာ သုံးသပ်ရေးအဖွဲ့များ၊ အတွင်းရေးမှူးရုံးနှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု မိတ်ဖက် အဖွဲ့အစည်းများ အားလုံးကို ဖိတ်ခေါ်တိုက်တွန်းပါသည်။
- ၁၆။ ထို့အပြင် အခြားဆက်စပ်ပတ်သက်သူများဖြစ်သည့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ပတ်ဝန်းကျင်ရေးရာ သဘောတူညီချက်ကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည့် အဖွဲ့အစည်းများ၊ ရန်ပုံငွေ

ပံ့ပိုးပေးသည့် အဖွဲ့များ၊ အစိုးရနှင့် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ၊ ဌာနတိုင်းရင်းသား များ၊ သုတေသနပညာရှင်များ၊ အလှူရှင်များနှင့် ပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်းရှင်များအားလုံးမှ ဤမဟာ ဗျူဟာစီမံချက် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရာတွင် ပူးပေါင်းပါဝင် ဆောင်ရွက်ရန် အတွက် ဖိတ်ခေါ်ပါသည်။

၁၇။ ရမ်ဆာအတွင်းရေးမှူးရုံးနှင့် ကော်မတီများအား COP13 ပါ နိုင်ငံအဆင့်အစီရင်ခံစာ ပုံစံများအား ပိုမိုရှင်းလင်းလွယ်ကူစေရန်နှင့် အသစ်ရေးဆွဲလိုက်သည့် မဟာဗျူဟာစီမံချက်ပါ ပန်းတိုင်များ၊ ရည်မှန်းချက်များနှင့် ချိတ်ဆက်နိုင်ရန်အတွက် ပြင်ဆင်ရေးဆွဲသွားရန်နှင့် ၅၁ ကြိမ်မြောက် ကော်မတီများ အစည်းအဝေးတွင် ထည့်သွင်းဆွေးနွေးသွားရန် တောင်းဆိုပါသည်။

၁၈။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအား ရမ်ဆာမဟာဗျူဟာစီမံချက် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်မှုများကို စဉ်ဆက်မပြတ် စောင့်ကြည့်လေ့လာရန်၊ အာအိချီ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ ရည်မှန်းချက်များ အပါအဝင် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲကွန်ဗင်းရှင်း၏ အစီရင်ခံစာများ တင်သွင်းရာ၌ တပြေးညီဖြစ်စေရေး ကြီးကြပ် ဆောင်ရွက်ရန်နှင့် လုပ်ငန်းတိုးတက်မှုများနှင့် တွေ့ကြုံရသည့် အခက်အခဲများကို နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာများတွင် ထည့်သွင်းရေးသားခြင်းနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုကော်မတီ၏ ဒေသတွင်း ကိုယ်စား လှယ်များထံ အသိပေးအကြောင်းကြားရန် တိုက်တွန်းပါသည်။ ထို့အပြင် စီမံခန့်ခွဲမှု ကော်မတီ အဖွဲ့ဝင်များအနေဖြင့် ရရှိလာသည့် သတင်းအချက်အလက်များအပေါ် မူတည်၍ လုပ်ငန်း တိုးတက်မှုများနှင့် တွေ့ကြုံရသည့် အခက်အခဲများကို လေ့လာသုံးသပ်၍ အစည်းအဝေးများတွင် ထည့်သွင်းဆွေးနွေးရန် မေတ္တာရပ်ခံပါသည်။

၁၉။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအနေဖြင့် ရေဝပ်ဒေသများ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်းနှင့် စီမံအုပ်ချုပ်ခြင်းများ တွင် ဌာနတိုင်းရင်းသားများနှင့် ဒေသခံပြည်သူများ ပူးပေါင်းပါဝင်ရေးအတွက် အလေးထား ဆောင်ရွက်သွားရန် တိုက်တွန်းပါသည်။

၂၀။ ဌာနတိုင်းရင်းသားများနှင့် ဒေသခံပြည်သူများ၏ ဓလေ့ထုံးတမ်းအရ ရေဝပ်ဒေသများကို အသုံးပြုခြင်းနှင့် စီမံအုပ်ချုပ်မှုများသည် ရေဝပ်ဒေသများ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရာတွင် အရေးပါ သည့် အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်လက်ရှိကြောင်း အသိအမှတ်ပြုပါသည်။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ အနေဖြင့် အဆိုပါ အချက်အလက်များအား လေ့လာတွေ့ရှိပါက အတွင်းရေးမှူးရုံးသို့ ပေးပို့သွားရန် တိုက်တွန်းပါသည်။ အတွင်းရေးမှူးရုံးအနေဖြင့် ရရှိလာသည့် အချက်အလက်များကို စုစည်း၍ ဌာနတိုင်းရင်းသားများနှင့် ဒေသခံပြည်သူများနှင့် ရေဝပ်ဒေသများအကြား ဆက်နွှယ်မှုများ ဆိုင်ရာ ကနဦးအစီရင်ခံစာကို ပြုစုရန် တောင်းဆိုပါသည်။

၂၁။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအနေဖြင့် မဟာဗျူဟာလုပ်ငန်းစီမံချက်ကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက် ရန်အတွက် ရန်ပုံငွေများ လျာထားရန်နှင့် COP13 တွင် တင်သွင်းမည့် နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာ

များ၌ ထည့်သွင်းဖော်ပြသွားရန် တိုက်တွန်းပါသည်။ ထို့အပြင် အတွင်းရေးမှူးရုံးအနေဖြင့် ဆုံးဖြတ်ချက် XII.7 နှင့်အညီ မဟာဗျူဟာစီမံချက်ကို ထိရောက်စွာ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရာ၌ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများကို ပံ့ပိုးနိုင်ရန် ရန်ပုံငွေ ရှာဖွေစုဆောင်းထားရန် တိုက်တွန်း ပါသည်။

၂၂။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအနေဖြင့် ဤမဟာဗျူဟာ စီမံချက်ပါ ပန်းတိုင်များနှင့်အညီ ချမှတ်ထားသည့် ဒေသအဆင့်နှင့် နိုင်ငံအဆင့် ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်များ၊ နိုင်ငံအလိုက် ဦးစားပေး ဆောင်ရွက်မည့် အစီအမံများနှင့် ရန်ပုံငွေ လျာထားချက်များကို ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ မတိုင်မီ အတွင်းရေးမှူး ရုံးသို့ တင်သွင်းရန် တိုက်တွန်းပါသည်။

၂၃။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံအများစုအနေဖြင့် မိမိတို့နိုင်ငံအလိုက် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲဆိုင်ရာ ပန်းတိုင်များနှင့် လုပ်ငန်း စီမံချက်များကို အာအိချို ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ အစီရင်ခံစာနှင့်အညီ ပြုစုထားကြောင်း သိရှိရပါသည်။ ထိုသို့ ဆောင်ရွက်ထားသော နိုင်ငံများအနေဖြင့် မဟာဗျူဟာစီမံချက်ကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရာတွင် နိုင်ငံအဆင့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ အစီရင်ခံစာနှင့် လုပ်ငန်းစီမံချက်နှင့်အတူ ပူးတွဲ၍ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်သွားရန် တိုက်တွန်းပါသည်။

၂၄။ ရမ်ဆာအတွင်းရေးမှူးရုံးသည် ဆုံးဖြတ်ချက် SC47-24 အရ ရေဝပ်ဒေသများ၏ လက်ရှိအခြေနေ နှင့် ပြောင်းလဲလာမှုများကို စနစ်တကျ လေ့လာဆန်းစစ်ရန်အတွက် IPBES သို့ အကူအညီ ဆက်သွယ်တောင်းခံသွားရန်နှင့် IPBES ၏ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲနှင့် ဂေဟစနစ်ဝန်ဆောင်မှုများ လေ့လာဆန်းစစ်ရာတွင် ကွန်ဗင်းရှင်းမှ ကူညီပံ့ပိုးနိုင်မည့် နည်းလမ်းများကို စုံစမ်းဖော်ထုတ်ရန် တိုက်တွန်းပါသည်။

၂၅။ ရမ်ဆာဆိုင်ရာ ဒေသတွင်းဗဟိုဌာနများအပါအဝင် ဒေသတွင်းအစီအစဉ်များအနေဖြင့် မဟာ ဗျူဟာစီမံချက်ပါ လုပ်ငန်းများကို ထိရောက်စွာ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် အတွက် ဒေသတွင်းအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများကို ကူညီပံ့ပိုးနိုင်ရေး လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ ရေးဆွဲသွားရန် တိုက်တွန်းပါသည်။

၂၆။ စတုတ္ထအကြိမ်မြောက် ရမ်ဆာမဟာဗျူဟာစီမံချက် ကို COP14 တွင် ပြန်လည်သုံးသပ်ရန်နှင့် သုံးသပ်မည့် ပုံစံနှင့် နည်းစနစ်များကို COP13 တွင် အပြီးသတ် ဖော်ထုတ်သတ်မှန်ရန် ဆုံးဖြတ် ပါသည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ရာတွင် ၂၀၁၅ အလွန် ရေရှည်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အစီအစဉ်များ၊ စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးမှုပန်းတိုင်များ၊ IPBES နှင့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲဆိုင်ရာ မဟာဗျူဟာစီမံချက်ကို ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များ စသည်တို့နှင့် လိုက်လျောညီထွေ ဖြစ်စေရေး ဆောင်ရွက် ရန် အတွင်းရေးမှူးရုံးအား ညွှန်ကြားပါသည်။

၂၇။ အတွင်းရေးမှူးရုံးအနေဖြင့် မဟာဗျူဟာစီမံချက် ကို ပြန်လည်သုံးသပ်မည့် ဒေသတွင်းနိုင်ငံများ ကိုယ်စားပြုအဖွဲ့များ အစည်းအဝေးကို ၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လတွင် ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံ၌ ကျင်းပမည့် CBD ၏ အညွှန်းကိန်းများဆိုင်ရာ နည်းပညာကျွမ်းကျင်သူများအဖွဲ့ အစည်းအဝေးနှင့် တစ်ဆက်တည်း၌ ကျင်းပနိုင်ရေး စီစဉ်ဆောင်ရွက်သွားရန် ညွှန်ကြားပါသည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက် ရာတွင် သိပ္ပံနှင့်နည်းပညာသုံးသပ်ရေးအဖွဲ့၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာမိတ်ဖက် အဖွဲ့များ၊ အခြား ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့များ စသည်တို့ ပါဝင်စေပြီး တဖက်ပါအချက်များကို ဆွေးနွေးရပါမည်-

- ဆုံးဖြတ်ချက် IX.1 အပါအဝင် အညွှန်းကိန်းများနှင့် ဆက်စပ်သည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ အစည်းအဝေး၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များ၊
- လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရာတွင် လက်တွေ့ကျစေရန်နှင့် ရလဒ်များကို တိုင်းတာနိုင်ရန် အညွှန်းကိန်း လိုအပ်ချက်များ၊
- နိုင်ငံအဆင့် အစီရင်ခံစာများနှင့် ရမ်ဆာသတင်းအချက်အလက်ပုံစံများ အပါအဝင် ရရှိထားသည့် အချက်အလက်များကို အသုံးပြုခြင်းမှတစ်ဆင့် အညွှန်းကိန်းများကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်သည့် ကုန်ကျစရိတ်များ လျော့ချနိုင်ရန် လိုအပ်ချက်များ။

၂၈။ ပညာရှင်အဖွဲ့များအနေဖြင့် ဆောင်ရွက်နိုင်မည့် အညွှန်းကိန်းများကို အမှုဆောင်အဖွဲ့သို့ တင်ပြရန် တောင်းဆိုပါသည်။ ထို့အပြင် အမှုဆောင်အဖွဲ့သည် အလားအလာရှိသည့် အညွှန်းကိန်းများကို ပြန်လည်သုံးသပ်၍ COP13 တွင် တင်ပြအတည်ပြုချက်ရယူရန် ညွှန်ကြားပါသည်။

ရမ်ဆာအတွင်းရေးမှူးရုံး
အမှတ်(၂၈)၊ Rue Mauverney လမ်း၊
ဂလန်းမြို့၊ ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံ
ဖုန်း +၄၁ ၂၂ ၉၉၉ ၀၁၇၀
E-mail: ramsar@ramsar.org
Web: www.ramsar.org